

ప్రతిదినము ప్రకటింపఁబడును

Vol. 12 }
సంపుటము ౧౨

చెన్న పట్టణము 1925 వ సం॥ అక్టోబరునెల 20-వ తేది మంగళవారము
శ్రీ క్రీధననామ సంవత్సరము, కార్తీకమాస శుద్ధ తృతీయ 3.

No. 167
సంచిక ౧౬౭

అమృతాంజనము అన్ని నొప్పులకు మంచిమందు

గొప్ప గొప్పవారిచే వేలకు వేలు యోగ్యతాపత్రములు పొందియున్నది. పంచభాష చీటి చూచి కొనిన మోసముగలుగదు

అమృతాంజనము నకలవిధ నొప్పులకు సంజీవివంటిది

తలనొప్పుల మాన్పును, వాయువుపోట్ల బాపును,
పార్శ్వపునొప్పులు బారదోలును, పోట్లబోగొట్టును.
బెఱుకుల భేదించును వాపుల రూపుమాపును.

దగ్గును తగ్గించును దురదను తొలగించును.

ఈమందును రుద్దగానే చెమట పట్టుటవలన శరీర
మందలి దుష్పదార్థములను తొలగించి దేహమున
కారోగ్యము గలిగించును. నొప్పులు తగ్గించును

విదేశములలో కూడ వాడుచున్నారు

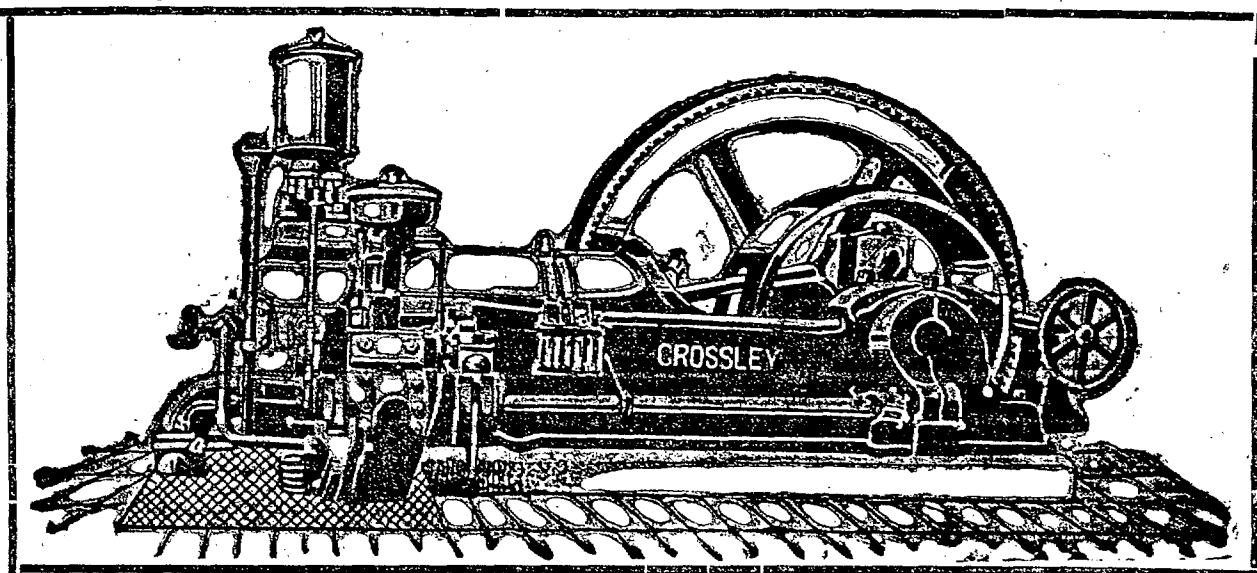
చక్కనిడబ్బితో సహా సీసా 1-కిర్పు 0-10-0; డజన్ 1-కిర్పు 6-4-0. ప్రతియింట నుండదగినది.

అమృతాంజనం డిపో, 6, 7 తంబుశెట్టిపేడి, మద్రాసు లేక, 109 ప్రేరి రోడ్డు, ఫోర్టు బొంబాయి.

క్రాస్లి గాను అండ్ ఆయిల్ ఎంజినులు

ప్రపంచమునందు మిక్కిలి శ్రేష్టమైనవి, మితవ్యయముగలది.

మిక్కిల శ్రేష్ట
మైనరకము ఇం
టర్నల్ కంబస్ట
న్ ఎంజినులు త
యారు చేయుట
యందు 50 సంవ
త్సరముల అను
భవము గలదు.

నూతన ఎంజిన్
రింగు శాస్త్రము
నందు తెలుపబడి
న ప్రకారము సరి
యైన ప్రైము
మూవరు మొద
లగు వాటితో
గలదు.

అనుభవము జాస్తిగానుండనవసరములేదు. మిక్కిలి సరసమైన నూనెనుపొయ్యికి ఉపయోగించ వచ్చును. మిక్కిలి మితవ్యయముగలది.

ఎంజినిర్లు, రైసుమిల్లు స్వంతదారులు, వ్యవసాయదారులు, యితరులు మాకు వ్రాయుకోరెదము.

క్రాస్లి బ్రదర్స్, (లిమిటెడ్) 14, బ్రాడ్వే, మద్రాసు.

Crossley Bros, (Limited) 14, Broadway, Madras.

ఆంధ్ర విశ్వవిద్యాలయ చట్టము

ఉపసంఘ నివేదిక

ప్రత్యేకాభిప్రాయములు

ఆంధ్ర విశ్వవిద్యాలయ చట్టము గూర్చిన ఉపసంఘ నివేదిక యిట్లున్నది:

1925 సం. ఆంధ్రవిశ్వవిద్యాలయ చట్టమును నెం 11 విచారింప నియమింపబడిన ఉపసంఘసభ్యుల ముగింపు యిట్లు నివేదించుకొనుచున్నాము. ఈ చట్టము 11-ఆగస్టు 1925 తేదీ ఫోర్టు వెంటుబార్ని గజెటులో ఇంగ్లీషు ప్రకటింపబడినది.

2. మేము 28 సెప్టెంబరు సోమవారము మొదలు ఐదు రోజులు సమావేశమై విచారించితిమి. తిరిగి అక్టోబరు 7వ తేదీన గూడి నివేదికను సవరింపబడిన బిల్లును ఆమోదించుటకు నిశ్చయించితిమి.

3. బల్లారిజిల్లానుండి రెండు వివేచితములు వచ్చినవి. మొదటి వివేచితదారులు, బల్లారిజిల్లా కన్నడభాషకు చెందినదగుటచే ఈ విశ్వవిద్యాలయవరణనుండి తొలగింపవలెనని కోరిరి. రెండవ వివేచితదారులు రెవక్లాజు ప్రకారము బల్లారిలోనొక కేంద్ర ప్రాధికార మేర్పరచిన పక్షమందే బల్లారిని చేర్చవలెనని కోరిరి.

4. మేము బిల్లుయొక్క ముఖ్యసూత్రముల నంగీకరించుచున్నాము.

5. మేము చట్టమునందలి ప్రతి క్లాజును చర్చించి మాకు దొరికిన యీ ముఖ్యముగ మార్పుల నూచించితిమి.

6. నిర్వచనములు—ఆఫీలియేటెడు కాలేజీయను పదము నిర్వచనమును మార్చితిమి. విశ్వవిద్యాలయముచే నిర్మింపబడిన, లేక మదరాసు విశ్వవిద్యాలయమునం దిదివరకే చేరియున్న కళాశాలను తిరిగి యీ విశ్వవిద్యాలయము వారు కచ్చెట్టా చేయ నవసరముండవని స్పష్టపరచితిమి. ప్రాచీన పాఠశాలకామిక వృత్తివిద్యల బోధించుకళాశాలలుగూడ 2వ గ్రేడు రికార్డులలో చేరుటకు విలువనుటకు ఆపద నిర్వచనము మార్చితిమి.

7. విశ్వవిద్యాలయము—విశ్వవిద్యాలయ కార్యస్థానము రాజమండ్రిలో నిర్మించునట్లు ఒక సబు క్లాజును చేర్చితిమి. విశ్వవిద్యాలయాధికారములందు దేశభాషయందు బోధించి పరీక్షలు జేసి భాషనభివృద్ధి జేసికొన అధికారము చేర్చితిమి. మరియు (1) లేబరేటరీలు గ్రంథాలయములు స్థాపించుటపూరించి, (2) విశ్వవిద్యాలయాభివృద్ధి బోర్డుల స్థాపించు అధికారముగూడ చేర్చితిమి.

8. కేంద్ర ప్రాధికారములు—చట్టమునందలి 6 వ క్లాజులో (3) వ సబు క్లాజును మేము సవరించిన రూపమున బలపరచుచున్నాము. ఈ విశ్వవిద్యాలయముయొక్క ప్రత్యేకత ననుసరించి యీనిబంధన నంగీకరించి తీరవలెననియు, ఇందు దెచ్చిన కేంద్రప్రాధికారములకు దాటి చేరవచ్చు కళాశాలను చేర్చుకొనుటకు ప్రభుత్వ కార్యనిర్వాహకవర్గమువారి కధికార ముండరాదనియు మేము భావించుచున్నాము. చట్టముయొక్క ఉద్దేశమునందే ముఖ్యముగ యీ మార్పు చేసలసిన అవసర మెన్నడైన గల్గినచో శాసనసభవారి అనుమతిని బడసి చేయవలెను. కావున 6 వ క్లాజులో (ఎ) సబు క్లాజునుకు చెందిన రెండవ నిబంధనను తీసివేసితిమి. మదరాసు నగరమునందు 2 వ గ్రేడు కాలేజీని విశ్వవిద్యాలయమువారి కధికారమిచ్చు 4 వ సబు క్లాజును 6 వ క్లాజునకు చేర్చితిమి.

9. విశ్వవిద్యాలయ ఉద్యోగులు:—వైసుభాస్కరుగారిని సెనేటువారు ఎన్నుకొనవలెననియు, వారు నూచించునంత వేతనము నీయవలెననియు, ఆయనకాలమంతయు వినియోగించుచు ఉద్యోగిగ నుండవలెననియు మేము నూచించితిమి. సిండికేటు వారు నూచించు ముగ్గిరిలో నొకరిని సెనేటువారు రిజిస్ట్రార్ గా నియమించవలెనని నూచించితిమి.

10. విశ్వవిద్యాలయాధికారులు:—(1) సెనేటు-గవర్నరు మెంటు సర్దును జనరలుగారు ఉద్యోగగర్హిత్య సభ్యుడుగ నుండును. ఆ జన్యాంతము సభ్యులగునందువారిని సిండికేటువారి కిఫాయ్యపై సెనేటువారు నియమించునట్లు జేసితిమి. స్థానిక సంఘములు సెనేటు సభకు ప్రతినిధుల సంపుటగూర్చి యిట్లు మార్పులు జేసితిమి:—(1) విశ్వవిద్యాలయమునకు చందా యిచ్చుట, సెనేటునకు ప్రతినిధుల సంపుటకొక మరతుగ నుండరాదు; (2) ప్రతినిధుల నియమించు నియోజకవర్గమునందు తాలూకాబోర్డు నునిసిపలు సంఘముల సభ్యులును, ఈ రెంటికి చెందిన జిల్లాబోర్డు సభ్యులును చేరియుండురు; (3) చిత్తూరును దత్తమండలముల కొసంగిన ప్రత్యేక ప్రాతినిధ్య మొసంగవలెను.

(2) సిండికేటు:—విశ్వవిద్యాలయోపాధ్యాయుల లెవ్వరును సిండికేటుసభ్యులుగ నుండరాదనియు, 4 వ క్లాజులో 12 వ సబు క్లాజునందు గల విశ్వవిద్యాలయబోర్డు లన్నింటిపై సిండికేటున కధికార ముండవలెననియు ఒక నిబంధన చేర్చితిమి.

(3) ఆకడమికు కాన్సిలు:—ఆఫీలియేటెడు కాలేజీలన్నియు ఒక్కొక్క ఉపాధ్యాయుని ఆకడమికు కాన్సిలు సభ్యునిగా నంపవచ్చు నను నిబంధన తొలగించి, కళాశాలల వివిధ విద్యాశాఖల ప్రతినిధులు ఎచ్చుట కవకాశ ముండునట్లుగా ఆకడమికు కాన్సిలునందు సభ్యులుగ ఆఫీలియేటెడు కాలేజీల ఉపాధ్యాయులను 15 రకు మించకుండ చేర్చుకొనవచ్చునని నూచించితిమి.

(4) ఫేకల్టీ ను:—ఆకడమికు కాన్సిలుసభ్యుడు కాని వాడు ఫేకల్టీ సభ్యుడుగా నుండరాదని క్లాజు చేర్చితిమి.

11. గ్రాడ్యుయేటుల రిజిస్టరు నుండి ఒక నామము తొలగించవలెననియు, 81 వ క్లాజు ప్రకారము యేర్పడు విశ్వవిద్యాలయ బోర్డు సభ్యులను తొలగింపవలెననియు 2/3 వంతుల అధికసంఖ్య గల సెనేటు సభ్యుల ఆమోదముపై తీర్మానించవలెను.

12. గ్రాడ్యుయేటుల రిజిస్ట్రేషను:—విశ్వవిద్యాలయ పట్టము పొంది 5 ఏండ్లు గడవినవారు యీ విశ్వవిద్యాలయవరణలో నివాసమేర్పరచుకొని చట్టము అమలునకు వచ్చునంత 5 ఏండ్లు క్రితమే మదరాసు విశ్వవిద్యాలయమునందు పట్టము బొందియుండువారు అందరు రిజిస్ట్రేషను సౌకర్యముల పొందవచ్చును.

13. ఈ చట్టమునందు సవరణలపై లేనందున తిరిగి ప్రకటింపవలసిన అవసరము లేదని తలచుచున్నాము.

సంతకములు:—ఎ. పి. పాత్రో, * సి.వి. నరసింహారాజు, సి. రామలింగారెడ్డి, * ఎ. రంగనాథమడల్యారు, * కె. కోటిరెడ్డి, టి.ఆర్. వెంకటరామశాస్త్రి, * పి. సి. ఎలిరాజులు, * కె. వెంకటరెడ్డి, ఆర్. జి. గ్రీవు, పి. కేశవస్వామి, * పి. శివరావు, ఎస్. ఆర్. నాగస్వామి ఉడయారు, కె. సర్వారాయుడు, ఎం. అబ్దులు వాహుబు సాహెబ్, * కె. సూర్యనారాయణమూర్తి, * కె. భారతరెడ్డి, * టి.ఎం.నరసింహాచార్య, * బి. మునిస్వామి నాయుడు, * పి. సి. వెంకటపతిరాజు, * జె.కుప్పస్వామి, * జి. డి. శామయ్యలు, పి. సాగరము, ఎ. వి. భాస్కరావు, పి. ఆంజనేయులు, * ఎ.రామస్వామి మదల్యారు, * పి. కుబ్జరాయను,*ఆర్. వెంకటరత్నం నాయుడు, అబ్దులు హైసాహెబు, * పి. పెద్దిరాజు, * ఎ. ఎన్. క్రిష్ణారావు, * బి. రామచంద్రారెడ్డి, * బి. వెంకటరత్నం, రామచంద్రమర్తరాజుదేవు.

(ఇందు* గుర్తుగలవారు ప్రత్యేకాభిప్రాయముల బంపిరి. X గుర్తుగలవారి ప్రత్యేకాభిప్రాయము లింకను చేరలేదు)

ప్రత్యేకాభిప్రాయముల దెల్పినవారిలో టి. ఎం. నరసింహాచార్యగారు విద్యాధికులేగాని సామాన్యజనుల విశ్వవిద్యాలయమును కోరుట లేదనియు, ధనము చాలదనియు, దేశభాషాభివృద్ధికి యిబ్బంది యుండుననియు, మదరాసులో కాలేజీని చేర్చుకొన అధికార మియరరాదనియు, విడబడగోరు జిల్లాలను విడిచిపెట్టవలెననియు, దెల్పిరి. డా॥ సుబ్బరాయనుగారు గూడ మదరాసులోని కళాశాలను చేర్చుకొనుటకు అభ్యంతరము దెల్పిరి.

కేంద్రప్రాధికారములు కానివోట్ల 2వ గ్రేడుకళాశాలలు మొదటి గ్రేడుకళాశాలలుగా మారుటకు అభ్యంతర పెట్టరాదనియు మూడేండ్లలో అట్లు మార్పుజేసికొనలేకుండవలెననియు అభ్యంతరమున అమలుజరుపవచ్చుననియు కె. సూర్యనారాయణమూర్తి గారు నూచించిరి.

ఎ. రామస్వామి మదల్యారుగారు కార్యస్థానము విశాఖ పట్నములోనో గుంటూరులోనో యుండవలెననిరి. “ఎంప్లాయి మెంటు బోర్డు” రెండవ స్టాఫు సెలక్షన్ సబ్బోర్డుగా నిర్వహయోగ మున సేమో యనిరి. సెనేటునందు శాసనసభ ప్రాతినిధ్య మింక నెక్కువగ నుండవలెననిరి.

సర్ కె. వి. రెడ్డినాయుడుగారు విశ్వవిద్యాలయమునకు “తెలుగు విశ్వవిద్యాలయముని” పేరిడవలెననియు, గుంటూరు, మదనపల్లి, కాకినాడ కాలేజీలు బి. ఎ. కాలేజీలుగా మారుట కవకాశ మియవలెననియు నూచించిరి.

సర్ ఆర్. వెంకటరత్నం నాయుడుగారు కేంద్రప్రాధికారముల యేర్పాటు నంగీకరింపలేదు. చట్టములో నూచింపబడిన పద్ధతి విజయనగరము, బందరు మున్నగు కళాశాలలకు ప్రతిబంధకముగ నున్నదనియు, యితరచోట్లనున్న రెండవ గ్రేడుకాలేజీలకు ప్రోత్సాహము లేకుండుననియు దెల్పిరి. ఈ యిబ్బందుల తొలగించు నూచనల జేసిరి. అంతరాల్య విరుద్ధముగ నుండు బోధనగూర్చిన క్లాజున కభ్యంతరము దెల్పిరి. చట్టమును క్రమేణ అమలుజరుపవలెనని కొన్ని సవరణల నూచించిరి.

ఎక్సైజుపన్నును తీసివేయుట

ప్రభుత్వమువారికి మిల్లు యజమానుల జవాబు

బొంబాయి, అక్టోబరు 17:—పత్రికలలో ప్రకటింపబడిన చాడ్విక్కుగారి జాబునకు జవాబునిచ్చుచు ఎక్సైజుపన్నును గూర్చి ఫీస్సులు కమీషను వారి కిఫాయ్యమును తామర్ముచేసిన వానికి బలముగా కన్స్టాబిలాయి లాల్బాయిగారి తీర్మానముపైన 1924 సెప్టెంబరు భారతశాసనసభలో జరిగిన చర్చ సమయమందు సర్ చార్లస్ యిన్నిసుగారు చేసిన అర్థము మిల్లు యజమానులు తెలియజేయుచున్నాను. పరిశ్రమ సరియైన ఫిటికి వచ్చుటకు ఎక్సైజు పన్నును తీసివేసినంత మాత్రమున చాల దన్నట్లుగా తాము చెప్పలేదని యీసంఘమువారు చెప్పచున్నారు. పరిశ్రమ పునరుద్ధరింపబడుటకు ఒక్క ఎక్సైజు పన్నును తీసివేయుటమాత్రమే చాలకపోయినను ప్రస్తుతము మందముగా నున్న ఫిటి తొలగిపోవుననియు నుడ్డ ఖరీదులో పానుకు 9 పైసలు తగ్గినట్లయిన చిక్కులను దాటవచ్చుననియు వారు తెలిపియున్నారు. కావున పరిశ్రమకు బాధకరముగ నున్న ఎక్సైజుపన్నును తీసివేయవలసినదనియు, అవసరమైనయెడల పరిశ్రమకు సహాయము చేయవలసినదని తరువాత ప్రభుత్వము వారి నడిగెదమనియు మిల్లుయజమానుల సంఘమువారు చెప్పచున్నారు. ఇప్పటికి శాసనసభవారు ముమ్మారు చెప్పిన నటువంటి ఎక్సైజుపన్నునే తీసివేయక యున్నప్పుడు టారిఫు బోర్డువారు చేయు మరియొక నూచనను ప్రభుత్వమువారు విచారించెదరాయని వీరనుమానించుచున్నారు.

ప్రభుత్వమువారు జూను 26 తేదీన వ్రాసిన జాబువిషయమై దీర్ఘ విచారణలు జరుగుచున్నవి. “జాబు జవాబులేకుండా అక్లేషడియున్న”దని ప్రభుత్వమువారు చెప్పినమాటకు సంఘము వారు ఆశ్చర్యమును దెలుపుచున్నారు.

1924 ఫిబ్రవరి నెలలో తామునువచ్చేసినదంతయు ఎక్సైజుపన్నును తీసివేయవలసినదేననియు అప్పుడు రక్షణవిషయమై అడిగినట్లుగా తెలుపుట పారభూటనియు వీరు తెలుపుచున్నారు ముగింపుచు మిల్లుల మేనేజిమెంటు విషయమై పత్రికలలోను యితరచోట్లను ప్రకటింపబడినవిషయములతో ప్రభుత్వము వారింగీకరించుటలేదని మిల్లుయజమానులు సంతసించుచు నవి వాటాదారుల కవమానకరములని చెప్పచున్నారు. (ఆ. ప్రె.)

టారిఫుబోర్డు విచారణ

గాల్వనైజ్డ్ సరుకుల పై.

కలకత్తా, అక్టో 19:—నేడు టారిఫుబోర్డు యెదుట ఇండియన్ గాల్వనైజ్డ్ సరుకులపై ప్రతినిధియంపాచి, డబ్లియు. బిషపుగారు సాక్ష్యమునిచ్చిరి. ఆ సమయమున యితర ప్రభుత్వశాఖలకును గాల్వనైజ్డ్ సరుకును సప్లైయేయకం టాక్సులను బాగానే చెల్లించెనని సాక్షిజెప్పెను. హామిల్టన్ కడ్డీలను తయారు జేయుటకు యంత్రముల నిర్మించుటకుగాను కంపెనీకి చాలఖర్చయ్యెను. ఇప్పుడున్న టారిఫురేట్లు తమకు చాల కష్టముగ నున్నవని సాక్షిజెప్పెను. దిగుమతిజేసిన ఉక్కుకడ్డీలే దేశమునకు నూటికి 2 పన్నుతో వచ్చుచుండ వారు రేకులకు నూటికి 10 చొ॥ గాల్వనైజ్డ్ జేయుటకు తుత్తనాగము రాగికలిపిన లోహమును చెప్పించుటకు నూటికి 15 చొ॥ పన్ను విధింపబడుచున్నది. క్రొత్తపన్నులను విధించినయెడల వారిపని మరింత కష్టముగ నుండును. అప్పుడు రేకులమీద నూటికి 20 చొ॥ నీయవలసియుండును. దిగుమతిజేసిన కడ్డీలు యింకను నూటికి 2 1/2 చొ॥ వచ్చుచుండును. ఈదేశములో హామిల్టన్ కడ్డీలే చాలపనులకు వినియోగించునని కంపెనీవారు దెల్పిరి. పెద్దపెద్ద లైనులకు కంటలున్న కడ్డీలే తరుచు ఉపయోగింపబడుచుండెను కాబట్టి దిగుమతిజేయు కడ్డీలను నూటికి రెండు న్నర చొ॥ రానిచి నయెడల యీదేశముల భవననిర్మాణములకు కావలసిన సరుకులను తయారుజేయు కంపెనీలు అటువంటి కడ్డీలను తయారుజేయునట్టివి నూటికి 20 చొ॥ పన్ను జెల్లింపవలసి యుండునెడల నష్టపడిపోవును. కాబట్టి దిగుమతియగు కడ్డీలపై నూటికి 25 చొ॥ పన్ను విధించి వానిని గృహనిర్మాణపు ఉక్కుసరుకుల క్రింద జేర్చవలెనని కంపెనీవారు దెల్పిరి. (ఆ. ప్రె.)

గుంటూరుజిల్లా కో-ఆపరేటివు బ్యాంకు

ఆ 1925 సంవత్సరం అక్టోబరు నెల 25 వ తేదీ ఆదివారం మధ్యాహ్నం 12 గంటలకు తెనాలి తాలూకా హైస్కూలు భవనమునందు యీ బ్యాంకుయొక్క భాగస్వాముల జనరల్ మీటింగు జరుగును.

క్రీమాన్ సత్యమూర్తిగారి వ్యాసములు

భారత రాష్ట్రీయ శాసనసభల ఎన్నికలకు ఓటరులపట్టికలు

చెన్నపురి నిరంతరమువారి ప్రకటనము

1926 లో జరుగనున్న భారత రాష్ట్రీయ శాసనసభల ఎన్నికలకు ఓటరులపట్టికలను తయారుచేయు విషయమున యీవారమున వెలువడిన చెన్నపురి గణితములో నిబంధనలు ప్రకటింపబడెను. ఓటరులపట్టికలు చాల సమగ్రముగను చాల నిర్దుష్టముగను నుండుట మనకు ముఖ్యవసరము. ఓటరులుగా నుండుట కర్తవ్యంబువారి పేర్లన్నియును ఓటరులపట్టికలలో సరిగానున్నవో లేవో చూచుటయును లేనివో చేర్చింపబడుటయును కాంగ్రెసువారికిని స్వరాజ్యపక్షమువారికిని ముఖ్యకర్తవ్యమై యున్నది. ఈపనులన్నియును జరుగవలసిన తేదీలు గూడ త్వరలోనే ప్రకటింపబడును. ఈరాష్ట్రమునందుగల స్వరాజ్య సంఘము లన్నియు క్రమేణా ఆతేదీలకొరకు నిరీక్షించుచుండి అప్పుడు అర్హులైనవారి నందరిని ఓటరులపట్టికలలో చేర్చించవలెను.

తంబీగారు ఉద్యోగమును స్వీకరించుట

ఇది అతిప్రబలమగు స్వపక్షద్రోహము (ట్రైచరీ)

ఇది గొప్ప స్వపక్షద్రోహముని స్పష్టముగచే దీనినిగూర్చి ఏమియును వ్రాయగూడదనియే నేను తలచితినిగాని ఆంగ్లో యిండియనుపత్రికల వారును, మితవాదులును మాత్రమేగాక స్వరాజ్యపక్షమునం దత్యధికమును ఆభిమానముగలవారితలె నటించుచుండి దానిని నాశనముచే కొరచుచుండిన మనవి స్పష్టముగా నుండు తంబీగారిని చాల ప్రశంసించుచు పత్రికలలో వ్రాయసాగిరి. గడ్డిపోచ ప్రవాహగమనమును సూచించగలుగునటుల తంబీగారిట్టి మిత్రులభావములను సూచించుటకే కారణభూతుడయ్యెను.

పండిత మోతీలాలు నెహ్రూగారును, అభయంకరు మూంజీ, ఆనీగార్లు మున్నగు మధ్యరాష్ట్రముల నాయకులను ప్రకటించిన నిరసనవాక్యములను బట్టియే, తంబీగారి చర్యను స్వరాజ్యపక్షమువారు పూర్తిగా నిరసించుచున్నారనియును, అతడు స్వతంత్రునియే అపవని స్వీకరించెననియును పక్షపాతములేని వారందరూ గ్రహింప నవకాశము కలిగెను.

ఇంతవరకును ఆనామకుడుగా నుండిన తంబీగారు స్వలాభమునకు స్వరాజ్యపక్షమును సాధనముగా గొనినందులకు నాకు చాల విచారముగానే యున్నది. తన ద్రోహమును సమర్థించుటకు తాను స్వరాజ్యపక్షమును వదలిన పిమ్మటనే పదవిని స్వీకరించితిని తంబీగారు నుడివిరి. ఇది నిరాధారము. తనకు స్వరాజ్యపక్షమున నమ్మకము తొలగినచో స్వరాజ్యపక్షము ద్వారా లభించిన శాసనసభసభ్యత్వమును శాసనసభ్యత్వమును గూడ నతడు బహిరంగముగా రాజీనామా నిచ్చియుండవలెను. అటుల చేసిన పిమ్మట గూడ సర్ మాంటాగు బట్లరుగారు తంబీగారి కీపదవి నిచ్చి యుండినచో మేముగూడ తంబీగారి నభినందించి యేయుండుము. తంబీగారి రటుల రాజీనామా నిచ్చినచో బట్లరుగారి కీపదవి నిచ్చియుండదు. బట్లరుగారికి పక్షద్రోహియగు తంబీగారే ముఖ్యముగాని పక్షమును వదలిన తంబీగారిచో పనిలేదు స్వరాజ్యపక్షమునకు ద్రోహముచేసిన తంబీగారు బట్లరుగారికి మాత్రము ద్రోహము చేయవలెనని నమ్మకమున్నది?

భారత స్వరాజ్యపక్ష కార్య-స్థాయి సంఘములు నవంబరునెల మొదటిలేదీని నాగపూడిలో కూడనున్నవి. అపుడు తంబీగారు చేసిన మహాద్రోహమును దేశీయులను తంబీగారును గూడ స్పష్టముగా గ్రహించుటల వారు చేయగలరనుట కెట్టి సంతోషమును లేదు. ఇప్పుడు తంబీగారు పపవని స్వీకరించుటచే ఖాళీయైనస్థానమునకు మరల పోటీచేసి స్వరాజ్యవాదియే మరల ఎన్నికై బదలనటుల చేసి తంబీగారి పక్షమునకునుగూడ ప్రతినిధి కాదని తంబీగారికిని అతిని. క్రొత్తయజమానులకును గూడ స్పష్టపరుపగలరు.

మధ్యరాష్ట్రములవారు మంత్రిపదవుల నంగీకరింపరు

మధ్యరాష్ట్రముల స్వరాజ్యవాదులు మంత్రిపదవుల నంగీకరించుట కాలోచించుచున్నారని స్పష్టపరులు కల్పించిన వదం

తులలో నిజ మేమియును లేదని నాకు బాగుగా తెలియునని నేను స్పష్టముగా తెలుపగోరెదను. ఇది ద్రోహబుద్ధితో చేయబడిన వట్టి కల్పన. కొన్నివరకుల ప్రకారము మంత్రిపదవుల నంగీకరించినచో ద్వంద్వపరిపాలన సంతరింపజేయుట కధికముగ నవకాశము కలదని నిష్కపటముగా నమ్మునట్టివారు స్వరాజ్యవాదులలో మధ్యరాష్ట్రములలోను యితరరాష్ట్రములలోను గూడ కొందరు కలరు. వారిసంఖ్య అత్యల్పము. వారెవరును కట్టుబాటుకు వ్యతిరేకముగా నడువరు. అట్టివారందరూ పక్షముపట్ల తమకుగల భక్తిని స్పష్టముగా నిపుడు వెల్లడించిన యీ చిక్కులన్నియును తొలగలవు.

మూడేండ్లపాటు స్వరాజ్యపక్ష మతిశ్రేష్టముగా పనిచేయ గలిగినందులకు నాకు కలిగిన ఆనందమును కృతజ్ఞతా పూర్వకముగ నేను వెల్లడింపగోరెదను. ఎన్ని ఆకర్షణలు కలిగినను వారు చలించలేదనువిషయము శాసనసభలలో నున్నవారి కందరికిని స్పష్టమే. ఈమూడేండ్లలోను నేటికి తంబీగారికి రొకరు తప్ప మరెవరును స్వపక్షమునకు ద్రోహమొనరించియుండలేదు. ఇట్టి యొకమత్యమును మాపగలిగిన సంఘమును భారతదేశము నందు మరి దేనినైన నెవరైన ప్రేరేపించుటగలరా? అంతవరకును వారు ఆత్మకపరీక్ష చేసికొనుచు మాపని కభ్యంతరము కలిగింపకుండుట మంచిది.

మంత్రిపదవులను స్వీకరించుట

శ్రీయుత కట్టమంచి రామలింగారెడ్డిగారిలేఖలు

ఈసారి ఎన్నికలు జరిగినపిమ్మట మంత్రిపదవులను స్వీకరించదలసను వాదమును సమర్థించుచు రెడ్డిగారు తమలేఖలతో పత్రికలను నింపినారు. ముందుగా నేను కొన్నిముఖ్య విషయములను జ్ఞాపకార్థము వివరించెదను. “ద్వంద్వపరిపాలనము సాగదు. దానిని రద్దుపరచి సంపూర్ణ రాష్ట్రీయపరిపాలనము నేర్పరచవలెను” అని ముడిమను సంఘమునందలి అల్ప సంఖ్యాకులందరూ అనగా సర్ లేజుబాదరు సప్రూ, సర్ పి. ఎన్. శివస్వామయ్యరు, జి.పాన్సా, డాక్టరు పరంజిగార్లు స్పష్టముగా తెలిపిరి. ఇదివరకు మంత్రిత్వముల నంగీకరించి పనిచేసినవారందరూ గూడ ద్వంద్వపరిపాలనమును నిరసించిరి. ద్వంద్వపరిపాలన మున్నంతకాలము మంత్రి లేమియును చేయజాలరని గూడ స్పష్టముగా తెలిపిరి. చెన్నపురిమంత్రిలుగూడ అటులే తెలిపిరి. చెన్నపురిలో కడపటి యిద్దరుమంత్రిుల విషయమునందును అవకాశములు యితరరాష్ట్రములలో నున్నంత పాటియైన నీరాష్ట్రమునశేవు. ఈరాష్ట్రమున మునిసిపాలిటీలు లోకలుబోర్డులు మున్నగు స్థానికసంఘముల ఎన్నికలలో అధికముగా స్వరాజ్యపక్షమువారే ఎన్నుకొనబడుటచే ప్రజలకు వారిపద్ధతియందే అధికముగ నమ్మకము కలదని గూడ స్పష్టముగ చున్నది. బ్రాహ్మణేతర సంఘమునకు లాభకముగ రీతిని జప్తి సుపక్షమువారు కొన్ని యేండ్లనుండి ద్వంద్వ పరిపాలనమును సాగించుటకు ప్రయత్నించిరి. ప్రజలకు వారి చర్యలపై వెగటు కలిగినది. ప్రజలు అనుకూలముగ మార్పును కొరచున్నారు. పరిశుద్ధిమును అమిత్రమును నగు స్వరాజ్య పక్షవిధానమునే మనము వారికి మాపించ గలుగుదుము. మనము విధానమును మార్చినచో మరికొన్ని స్థానములకు గూడ మనపక్షమువారే ఎన్నుకొనబడుదురను ఆశతో మనముటల మా ర్చదమనియే మాటవరునకు తలచినను పదవుల నంగీకరించుటకు సమ్మతించిన పిమ్మట మనము శాసనసభలలో నేమి పనిచేయగలము? కావున మనవిధానము నిపుడు మార్చగూడదని మామిత్రులందరూ గ్రహించురుగాక.

ఎన్నికల ఫలితములు లభనని నిర్ణయించ నవకాశములేదుగాని యీరాష్ట్రమునందలి ప్రజలస్వభావమును రెడ్డిగారును నేనును గూడ బాగుగానెరిగియే యున్నాము. ఇతర విషయములకు అక్రమ ప్రోత్సాహము కలుగకుండినచో ప్రజలకు సహజముగ ఆభిమానము స్వరాజ్యపక్షముపైనే కలదు. అది కాదనుకొనినను అతి భీరులగు కొద్దిమంది కొరకు ఒక గొప్పపక్షము తన విధానమును మార్చుకొనుట న్యాయమునా? హేతువాద బలములవలన ప్రజలను వశపరుచుకొని నడిపించుటయేగదా మన పక్షమునకు ముఖ్యకర్తవ్యము. ఈసత్యమును రెడ్డిగారు మున్నగు మిత్రులుగూడ గ్రహించుటలు భగవంతు డనుగ్రహించుగాక.

స్వరాజ్య స్వదేశమిత్రుల (వారపత్రిక) పత్రికలను గూర్చి రెడ్డిగారు వ్రాసిన విషయముల కాపత్రికలే ప్రత్యుత్తరవియ్యగలవు. బ్రాహ్మణేతర సమస్యల న నెట్టి నిరోధమును కలుగదని రెడ్డిగారు గ్రహింపగలిగినందులకు నేను చాల సంతోషించుచున్నాను.

ఉద్యోగముల సంతృప్తిమును స్వీకరింపమని స్వరాజ్య పక్షమువారు ప్రతమ పూనియ్యండలేదని రెడ్డిగారు నుడివిరి. అది యుచితజ్ఞతకు లక్షణముగలచేతనే సమయజ్ఞులగు స్వరాజ్యపక్షమువారు రట్టి కఠిననిబంధనలను చేయలేదు. స్వరాజ్యమును బడయుటకు ఉత్తమసాధన మని తోచిన విధానమునే వారవలంబించ దలచిరి. ప్రస్తుతస్థితిలో పదవులను స్వీకరింప గూడదని వారికి తోచినది. జాతీయపక్షమువారు రందరును వ్యతిరేక. వారికి దేశీయుల ప్రాధేమియును లేదు. స్వరాజ్య పక్షమునకు అధిక సంఖ్యాకులగు దేశీయుల ప్రాప్తును అతిశ్రేష్టమగు కట్టుబాటును సమర్థులగు నాయకులసహాయములను కూడ నున్నవి.

శాసనసభలకు వెళ్లుట కంగీకరించినవారు పదవులను స్వీకరించుటకుగూడ నంగీకరింపక తప్పదని ప్రాతవాదమును రెడ్డిగారిపుడు మరల వెల్లడించి దానిని క్రొత్తగా కనుగొనినట్లు ప్రయోగింపసాగిరి. ఇది కుతర్కము. స్వరాజ్యపక్షమువారు శాసనసభలకు వెళ్లినచో అన్ని స్థానములను స్పష్టపరులే ఆక్రమించుకొనుట నిశ్చయము. స్వరాజ్యపక్షమువారు మధ్యరాష్ట్రము లలోవలె సంపూర్ణముగను వంగరాష్ట్రమునందువలె కించిచ్చునముగను స్థానముల నన్నిటిని బడయగలిగినచో వారు మంత్రి పదవుల నంగీకరింపక పోవుటకును యితరులెవరునుగూడ అంగీకరింప విలులేకుండ జేయుటకునుగూడ నవకాశము కలుగును.

ఆయాచట్టములను బట్టి స్వరాజ్యవాదులగు మంత్రిులు రాజీనామాలు నిచ్చుచుండవచ్చును. అందువలన మంచిప్రకటన కలుగునని రెడ్డిగారు నుడివిరి. ఆలివియరు ప్రభువుగూడా నిటులే తెలిపెను.

కట్టుబట్టము బాగుగానుండిన స్వరాజ్యపక్షమున సభ్యులు పదవులను స్వీకరించుటవలన కట్టుబట్టమునకు భంగముకలుగదనుటలో రెడ్డిగారిలో నేనుగూడ నేకీభవించెదమగాని ప్రస్తుతము ద్వంద్వపరిపాలనము క్రింద మంత్రిులు పనిచేయుటకు తన అవకాశములు చాల తక్కువగానున్నందున మంత్రిపదవులను స్వీకరించి రాజీనామాలునిచ్చుట మున్నగు పద్ధతులన్నియు వృధాక్రమయే యగునని నేను తలంచెదను. చింతామణి, డాక్టరు పరంజిపి, మధ్యరాష్ట్రముల కెల్లరుగార్లు మున్నగువారికంటె ను శ్రేష్టముగా తాము నిరంకుశోద్యోగులను వశపరుచుకొన గలుగుదుమను మనోధైర్యము రెడ్డిగారు మున్నగువారికుండినచో ఆయన వాదము సరియేయగును. కాని ఆ విషయమున నాకట్టి నమ్మకము లేదని నేను తెలిపినందులకు ఆయన నన్ను మన్నింతురుగాక.

మీరు పదవులను స్వీకరింపకపోయినచో ఎన్నికలకు నిలచినపుడు చేసిన ప్రమాణములకు తప్పినవారగుదురు. అని రెడ్డిగారిొక వాదమును బాంబుగుండు వదలినటుల వదలిరి. మేమట్టి ప్రమాణమును చేసియుండలేదు. మావిధానమును ప్రకటించితిమి. దాని నందరూ చదువవచ్చును. ప్రభుత్వపద్ధతి మారువరకును శాసనసభలలో ఆర్థికపత్రికలను తిరస్కరించుచుండుము. ప్రభుత్వబలమును పెంపొందించు చట్టములన్నిటిని త్రోసి వేయుచుండుము. జాతీయజీవితాభివృద్ధిని కలిగించు తీర్మానములను చట్టములను ఉపహరించుచుండుము. ఇప్పుటి పద్ధతి ప్రకారము శాసనసభల వలన దేశీయుల కెట్టిలాభమును కలుగజాలదని మాకు స్పష్టముగా తెలియును. కావున మేమట్టి ప్రమాణములను చేయము. అట్టి తీర్మానముల నుపహరించుచుండుమనిమాత్రమే వాగ్దానము చేసెదము. ప్రభుత్వవిధానము మారి స్వరాజ్యము వచ్చినగాని ప్రజల కెట్టిమేలును కలుగదని ప్రజలుబాగుగా గ్రహించునటుల చేయుటయే మాముఖ్యసంకల్పము. అట్టిచో శాసనసభలవలన ప్రజలకు మేలును కలిగించెదమని మేమెటుల వాగ్దానము చేయగలము?

శాసనసభలలో స్వరాజ్యవాదులసంఖ్య మిక్కిలి హెచ్చుగా నుండినచో ద్వంద్వపరిపాలనమును సాగనియగూడదని రెడ్డిగారు వ్రాసినందులకు చాల సంతోషించుచున్నాను. అందులకే మాకు సహాయము చేయువని నేను రెడ్డిగారిని కొరచుచున్నాను.

అల్పసంఖ్యాకులముగా నున్నపుడు మేము మంత్రిపదవుల నంగీకరింపవలెనను వాదము చాలమర్బలముగా నున్నది. ఏస్థితిలోనున్నను స్వరాజ్యవాదులు మంత్రిపదవుల నంగీకరింపగూడదు. అదిగాక అల్పసంఖ్యాకులు మంత్రిపదవుల నంగీకరింపుడని గవర్నరు కొరనే కొరడు.

ఆతీయములలోని కట్టుబాటులోను సంపూర్ణముగ నైకమత్యమును కలిగించుటయే మాకొరకగాన నీవిషయమున మేము రెడ్డిగారిసహాయమును కొరెదము. దొరతనమును లొంగదీయుటకు ప్రస్తుతము మావిధానముకంటె ఉత్తమముగ విధానమింకేదియను లేదు. సహాయవిధానమువలన మనదాస్యము కాశ్యేత్యముగా సిగ్గిరపడుటయే గతియగును. పినిలో నేది వాంఛనీయును? అని సత్యమూర్తిగారు వ్రాసిరి.

కాంగ్రెసు ఖద్దరు సంఘముల బాకీలు

సభ్యులకుగల బాధ్యత

గుజరాతులో కాంగ్రెసుసభ్యులు కొందరు చందాను బాకీపడియున్నారని నేను వెనుక నవతీనను ప్రతికలో ప్రకటించవలసివచ్చినది. ఇప్పుడు భారత తంతకారక సంఘ శాఖ్యతను నేను పూనితిని. మొదటి బహుమానము విహారముండి వచ్చినది. అనటి రాష్ట్రీయ ఖద్దరుబోర్డుకు 70 మంది బాకీపడియున్నారని బాంకరుగారు ప్రవాసిరి. వీరందరను కాంగ్రెసువారే. ఇవి యిన్నియును పాతబాకీలే. వీరందరను ఖద్దరును కొని యియ్యవలసిన సొమ్ము నియ్యనివారే. మొత్తము 20,000 రూపాయలు రావలసియున్నది. ఇంతమొత్తము బాకీపడియుండుట చాల అనమానకరమును విచారకరమునుకూడ నై యున్నది. ఖద్దరు సంఘమువారు చాల ఉపేక్ష చేసిరియే నా అభిప్రాయము. ఇంతమొత్తమును చూపుట పాడిగాదు. ప్రజాసంస్థల పాలక వర్గము ధర్మకర్తలవంటివారగున వారు బాలిదలపకుండ బాకీలను కఠినముగా వసూలుచేయుటయే ముఖ్యకర్తవ్యము. ఆవిషయమున బాలిదలదుట దుర్మణమే యగునుగాని సుగుణము కాజాలదు. అది తరుచుగా గొప్పద్రోహమే యగును. మోసము చేసినవారిపైని దావాలను చేయుటకు అసహాయోద్యమభ్రమ చాలమందికి అడ్డపడుచున్నదని గూడ నేనెరుగుదును. నిబంధనలు ఆత్మరక్షణమునకుగాని ఆత్మవిశ్వాసమునకుగాని నేనిదివరకే చాలసార్లు ప్రాసిరి. అట్టిదో అభివృద్ధిని నిరోధించువారందరను కొరగానివారే. వారిని తొలగింపవలసినదే. ప్రతిఅల్పవిషయమునందును ప్రజలు కోర్కెలకు పరుగెత్తకుండ చేయుటకును, మధ్యన ర్తి పరిష్కారమును వ్యాపింపజేయుటకును, ప్రజలకు ఆర్థికవిశ్వాసమును కలిగించుటకును మాత్రమే న్యాయస్థానబహిష్కారము ప్రారంభింపబడెను గాని మోసగాండ్రకు మారబడుటకు గాదు. కాంగ్రెసువారైనను న్యాయముగా ప్రవర్తించురను నమ్మకముతో నటుల చేయబడెను. కావున వీహారు బోర్డువారు కోర్కెలకు వెళ్ల నవసరము లేకుండ బాకీదారు లందరును వెంటనే బాకీలను చెల్లించెదరని నమ్మెదను. (మో. క. గాంధీ- ఎంగుయిండియా - 8-10-25)

నూలు పరిక్షకులకు సూచనలు

ఏకులు చేయుట, నూలు వదులుట, రాట్టములు మున్నగు వానిని చేయుట అను మాడుభాగములుగా యీపనిని విడదీయవలెను.

ఏకుల పరిక్ష

1. గింజదీసిన ప్రతి ఏచ్చి కాలనిర్ణయముచేసి ఆకాలములో తయారైన ఏకుల సంఖ్యను పనితనమును పరీక్షించుట.
2. మొత్తగా లేక వదులుగా నోక్కిన ఏకులకును గట్టిగా బిగించి నోక్కిన ఏకులకును కలభేదము.
3. దూదేకుల బల్లంబుబద్దలోని వివిధభాగములు మున్నగు ఉపకరణముల ప్రయోజనము.

నూలు వదులుట

1. స్వయముగా చేసిన ఏకులతోగాని మరి ఏయేకులతోగాని నిర్ణీతకాలములో ఏకాంతిగా వడికిన నూలు మొత్తమును పనితనమును.
2. ఇచ్చిన సమోనా నూలు సంబరవంటి నూలును వదులుట.
3. రాట్టములోని వివిధభాగములను విడదీసి మరల అమర్చుట.

ఉపకరణములు

1. చెడిపోనట్టి రాట్టమును కొంతకాలము వాడుకలో లేనిదానిని యిచ్చి పరిచేయవలెను.
 2. రాట్టము భాగములను విడదీసి మరల అమర్చునుట అనేకరకముల రాట్టములను పరిచేయవలెను. (తైపురైటింగు పరీక్షలలోగూడ నిటులనే చేసెదరు)
- ఈవిధముగా శిర్సవలెను. సమర్థత నిటులే పరీక్షింపవలెను. కాంగ్రెసువారమున జరుగు పోటీపరీక్షలో గూడ శీవధృతితో అవలంబించవలెను. కొన్ని ఏండ్లు పోయినపిమ్మట పోటీపరీక్షలలో గూడ యీచద్దరినే అవలంబించవలెను.
- తంతకారక సంఘములకు వ్యవస్థాపకులను నియమించుటలో నమ్మదగినవారిని సద్వర్తనముగల వారిని ఏరి నియమింపవలెను. ఇదివరకు నమ్మకముగా స్వార్థత్యాగముతో పనిచేయువారు లేనికారణముననే యిట్టి ప్రయత్నములన్నియును విఫలమగుచుండెను గాన యీసారియైన చాలజాగ్రత్త పుచ్చుకొనవలెను. ఇదివరకు జాతీయసంఘములలో చాలమంది అనర్హులచేరిరి. ఈసారి తంతకారక సంఘమున చేరుటకు గూడ అట్టివారు చాలమంది గూడుపుతాణిలు చేయుచున్నారు. అని ఒక విలేఖరి వ్రాసెను.

ఇతడు పరీక్షకులకు చేసినమాదనలు బాగుగ నేయవచ్చువి అనర్హులుచేరుట విషయమున ప్రజాప్రతినిధి సంఘముల కన్నిటికిని ప్రపంచమునందంతటను యీఆనర్థము తప్పనిసరిగానే యున్నది. సభ్యయుగము వచ్చువరకునుగూడ వీలనర్థకము తప్పదు గాన దాని కనుగుణముగా నడుచుకొనుచు నేయుండవలెను. తంతకారక సంఘము ప్రజాసత్తాక సంఘము కాదు గాన దాని పద్ధతి తరుచుగా మార నవసరముండదు. ఇది కేవలము ధార్మిక వాణిజ్యసంఘము. వినను యీసంఘమునగూడ దుర్మార్గులుచేరని నిర్ధారణగా చెప్ప వీలులేదు. తంతకారక సంఘమునంద డిట్టివారికి ఆకర్షణలు చాల తక్కువగా నుండునని మాత్రమే యీహాపింపవలసి యున్నది. (మో. క. గాంధీ - ఎంగుయిండియా - 8-10-25)

నైతికబలము లేకపోవుట

ఒక విలేఖరి

“దేవాలయములలో లేక మత విషయములలో నైతికబలము లేకపోవుట వలననే చాల హానికలుగుచున్నది. చాలమంది పై అధికారుల నేమియు ననజాలక దేవునే యెదిరించుచుండురు. పైఅధికారుల అంతరాత్మలనే తాముగూడ తెచ్చిపెట్టుకొని తమ కెట్టి బాధ్యతయును లేదని తలచెదరు. సత్కార్యములకు ప్రతిహేతులుగా పనిచేయుట వలనను దుష్కార్యముల నడచుటకు భయపడుటవలనను వారు ప్రపంచమున కైస్తవము తమునకు అవభ్యాంతరి తెచ్చిపెట్టినవారగుచున్నారు గాని ఆవిషయము ను వారు గ్రహింపరు. పై అధికారుల అజగ్రహమును సంపాదించుటకు అంతరాత్మ నెన్నడును అమ్ముకొనగూడదు. తక్కిన విషయములలో నిట్టి పై అధికారుల అడుగులకు మడుగులా త్రవచ్చును గాని ధర్మాచరణ అధర్మ నిరసనముల విషయమునమాత్రము పై అధికారులకు వెరచి దేవాపచారము చేయగూడదు. ఒక్క అంతరాత్మయే ముఖ్యమైనది గాన దానిని వదులకుండినవారే ఉత్తమ వీజములు. అట్టి వీజములు చాల ఏకీభవించినచో వానిపై నాధారపడిన సంస్థయేది యును విఫలముగాదు తక్కినవన్నియును కిలినగును” అను నొక వ్యాసభాగము నీ విలేఖరివ్రాసెను.

ప్రపంచమున మనపై అధికారము గలవారికి వెరచి మనలో చాలమంది యీగీతినే అంతరాత్మలను చంపివేయుచున్నారు. ఇది చాల మందికి అనుభవసిద్ధమే. పై అధికారులకు యేవిషయమున లొంగవలెనో ప్రాణము పోనున్ననుగూడ యేవిషయమున లొంగగూడదో మనము గ్రహింప గలిగినచో తక్షణమే మనము బంధముక్తుల మగుదుము. (మో. క. గాంధీ-ఎంగుయిండియా 8-10-25)

ఆంధ్రదేశ సంచారము

సి. ఎఫ్. ఆంధ్రూసుగారు

రవీంద్రనాథ టాగోరుగారు కాకినాడకు వెళ్లుచు తనతో గూడ రావలెనని కాంతినికేతనమున నున్న నాకు తంతివార్త నంది. ఆయన తీవ్రమైన హృద్రోగమువలన బాధపడుచున్నారు. విదేశములకు పోయి సమర్థులగు వైద్యులచే చికిత్స చేయించుకొనవలెనని రవీంద్రనాథుగారు రెండు సార్లు ప్రయత్నించిరి గాని రెండు సార్లును కలకత్తా వైద్యులు అనుమతి నియ్యలేదు. కలకత్తాలో నుండి చికిత్స చేయించుకొనినను ఆయనకు ఆరోగ్యము కలుగలేదు. అందువలన కాకినాడలో సమద్రతీరమునకు చేరువగా కొంతకాలము నివసించుట నుంచిని వైద్యులు చెప్పిరి.

దేవనవరాత్రముల రద్దీవలన ప్రయాణికుల సంఖ్య చాల హెచ్చుగా నున్నందున వారా న్నెడునలో రైలులో యేపు దొరకుటయే చాల దుర్లభమైనది. సామానులు చాల దిగబడి పోయెను. ఖరగుపూరు వరకును రైలుయిలో వెనుక భాగమున కూర్చుండవలసి వచ్చెను. అందువలన చాలా యిబ్బంది కలిగినది. ఈఅలసటవలన ఖరగుపూరు చేరువరికి హృదయబాధ మరింత హెచ్చయినది. అందువలన ఆయనను మరల కలకత్తాకు పంపించవలసి వచ్చినది. మీరు కాకినాడకును పితాపురమునకును వెళ్లి నన్నాహ్వానించిన పితాపురం మహారాజాగారికి ఈ విషయమును తెలుపుదు అని మరునాడు రవీంద్రబాబు నాకరింగించెను. ఆకారణముననే నేనాంధ్రదేశమున కేగితిని.

ఆంధ్రుల తృప్తికముగ ప్రేమతో నాకు స్వాగతము నొసంగిరి. వారియోధాదార్యము చక్కనాతీతము. ప్రేమలన నితరులను పూర్తిగా వశపరుచుకొనుటలో ఆంధ్రులు అగ్రగణ్యులు.

అసహాయోద్యమవారంభకాలమునందలి ఉద్రేక మంతయు నిర్మూలపరచిమించినది. కాని నెరవేర్చబడిన సత్కార్యములు మాత్రము స్థిరముగా నిలిచియున్నవని అందరను గూడ అంగీకరింపక తప్పదు. అసహాయోద్యమమువలననే గ్రామవాసులలో ఆపూర్వముగ లోకజ్ఞానమును ఉత్సాహమును కలిగె నని ఆయుద్యమమునకు కేవలము ప్రతిహేతులు రగులారు గూడ అంగీకరించిరి. ఆ సహాయోద్యమము గోదావరికి వరదవచ్చినటుల ఆకస్మికముగ పొంగిపొరలినది మేమందరమును ఆప్రవాహవేగమునబడి కొట్టుకొనిపోతిమి ఇపుడావరద్ద తీసినదిగాని భూమిమాత్రము వెనుకటికంటె చాల సారవంతము నిలిచినది. అని ఒకవృద్ధుడు నవ్వుచు నాతోచెప్పెను ఈగోదావరి పెండ్లను వ్యవసాయమునకు బాగుగా సుపయోగించుకొనగోరినచో వెంటనే సాగుబడిచేసిననే పుష్కలముగా పంటపండును. ఆంధ్రదేశమునందు మాత్రమేగాక ఆసాము మున్నగు ఇతరరాష్ట్రములలో గూడ నిపుడు సంస్కరణమున కతిక్రేవముగు అవకాశ మేర్పడినది. అవకాశ విదివరకెన్నడును గూడ లభించియుండలేదు. అస్పృశ్యతానివారణమునుగూర్చి మాత్రమే నీచట వివరించెదను.

పితాపురములో విజ్ఞానోదయభావములు గల మహారాజా ప్రాత్యహమువలన అస్పృశ్యతానివారణముకొరకు చేయదగిన పనులన్నియును శాంతముగను నిరాడంబరముగను నిదివరకే జరుపబడెను. క్రైస్తవమిషనరీలు గూడ క్షేపించిన లేకుండ పనిజేరిగాని వంచనలేకుండ పనిజేరిగాని ప్రజలమాత్రము వెనుక తీసిరి. అందువల చాలకొద్దిమంది పంచుభావలరను బాలికలను పంచములవాడలలో నుండి తీసికొనిపోయి వారికి విద్యకేసుట మాత్రమే జరిగినది. పంచములలో విద్యనేర్పినవారిలో కొందరు గూడ స్వజాత్యుద్ధరణమునకు పూనుకొనిరి. ఇట్టిలాభములు అల్పమని తలపగూడదు. వినను ప్రజలకు మాత్ర మింతను అస్పృశ్యులపై సరియైన అభిమానము కలుగలేదు. బ్రహ్మసమాజమువారును క్రైస్తవులును తప్ప ఇతరవర్గములవారు (హిందువులు) ఇంకను పంచములవాడలకు వెళ్లుటలేదు. పని యింతమందముగా నుండగా అభివృద్ధి యెటుల కనబడును?

ఇప్పుడు క్రొత్తమార్పు కలుగనున్నది. ఈసారి నే నచట అన్ని తరగతుల వాతోస అస్పృశ్యతానివారణమునుగూర్చియే అతిధారాళముగా మాటలాడితిని. ప్రజలలో కొంతఉత్సాహము కనబడెను.

1922 లో నేనుకాకినాడకు వెళ్లినపుడు దేవునిరధోత్సవములో మహాత్ముని పటమునుగూడ రథమునందుంచి ఊరేగించు విషయమున అత్యధికముగ నుద్రేకము గోచరించెను అప్పుడు కాంతిని నెలకొల్పుటకు నన్ను పిలిచిరి. మహాత్మునిపటమును ఊరేగించి తీరవలెనని జనసామాన్యము గట్టిపట్టుదలతో నుండెను. దౌర్జన్యము కలుగునేమో అను సంశయము నాకుకూడ కలిగినది. అట్లు తనపటము నూరేగించగూడదని మహాత్ముడతికఠినుగా మందలించిన పిమ్మట జనసామాన్యము ఆ విషయమున పట్టుదలను వదలెను. అట్టి ఉద్రేకములో కాంతిని నెలకొల్పుటయే దుస్సరముగా నుండగా నిర్మాణవిధాన మెటుల కొనసాగ గలదు. అప్పుడు పరస్పరద్వేషములను కార్పణ్యములునుగూడ చాల తీవ్రముగా నుండెను. అప్పుడు నేను అస్పృశ్యతానివారణమునుగూర్చి చాల పరీక్షముగా సుపన్యసించితిని గాని నావాద మెవ్వరికిని మనసున కెక్కినటులేలేదు.

నేడు ప్రజలభావములో చాలమార్పు కనబడినది రాజకీయోద్రేకము కేమించినది. సాంఘికాభివృద్ధి వరదవలె పొంగుచున్నది. సహాయవాదులు అసహాయవాదులు మున్నగువారి నందరినిగూడ నది ముంచివేయక మానదు. కాకినాడలో జరిగిన కాంగ్రెసు మహాసభకు స్మారకముగా వారు తయారుచేయించిన మహాత్ముని పటమును బహిరగత మొనరించుటకు నే నచటికి నేడు మధ్యాహ్నము వెళ్లి అచట అస్పృశ్యతనుగూర్చి మాటలాడెదను. 1922 లో మలబారులో మాపలాల తిరుగుబాటు జరిగినపు డచటి కేగి అటుండి కాకినాడకు వచ్చి నే నుపన్యసించినపుడు ప్రజలు నిరుత్సాహమునే చూపిరి గాని నే డటుల జరుగదని నాకు ధైర్యము కలుగుచున్నది.

పురుషుల యింద్రియ లోలత్వమువలన సతీత్వమును గోల్పోయిన స్త్రీలు (వేళ్ళలు) కాకినాడలోనే. మొదట మహాత్ముని సందర్శించిరి. అసహాయోద్యమమునందలి విచారకద రద్యశ్యములలో జనసామాన్యముయొక్క మనస్సులను ఎక్కువగా చలించజేసినది యీపట్టాంగనల విషయమే. అందువలన వారిలో నేమైన మార్పు గలిగినదా అని నేడుదయమున నే నడిగితిని. ఆవారకాంతిలో మరల సన్మార్గము నవలంబించినవా రొక్కడను లేరనియే మిథులు తెలిసిరి. అందువలన నా కధికముగు విచారము కలిగినది. రెండురోజులలో తమ్ము కలసికొనవలెనని యీఅభాగినులు నన్ను కోరిరి. వారికి సహాయము చేయుటకు తగిన క్షేత్రని యీశ్వరుడు నా కొసంగుగాక” అని ఆంధ్రూసుగారు వ్రాసిరి. (ఎంగుయిండియా 8-10-25)

తొమ్మిదవ ఆంధ్రదేశ గ్రంథాలయ ప్రతినిధి మహాసభ

బందరు, పట్టణమున ఆక్టోబరు చివరవారములో నమావేశము

ఈసభ ఆక్టోబరు ఆరవవారములో మచిలీపట్టణమునందు సమావేశమగునని పాతకవచాశయము చదివియేయుందురు. ఈసభయొక్క ప్రాముఖ్యతను భాషాభిమానులు దేశభిమానులును ఆంధ్రులెల్లరును గుర్తుగుర్తునయు పెక్కువంది సభకు విచ్చేసి సభను జయప్రదముగా చేయుదురనియు విజ్ఞాన చేయుచున్నాము.

ఆంధ్రోద్యమము ప్రారంభమైన పిదపనే ఆంధ్రులకు అభిలభ్యతదేశమందలి ఇతరప్రాంతములవారి మనములందు ప్రతిష్ఠ పొచ్చినది. ఆంధ్రోద్యమమునకు ఆంధ్రగ్రంథాలయములు బాహ్యశక్తిరము. ఆంధ్రోద్యమము గ్రంథాలయముల మూలముననే దేశ మంతటను వ్యాప్తమైనది. ఆంధ్రసారస్వతము కూడ వీని మూలముననే అభివృద్ధిగాంచినది. ఆంధ్రదేశమున జాతీయసాధ నిర్మామనకు గ్రంథాలయములే పునాది. ఆంధ్రదేశమున జాతీయవికాసమునకు ఈ ప్రతిష్ఠాపనలే బాహ్యవిహ్వములై వచ్చెగాంచినవి. ఇదియది యనలేల, ఆంధ్రుల యాచారములు, ఆంధ్రులవిజ్ఞానము, ఆంధ్రుల ప్రత్యేక వ్యక్తిత్వమును ఈగ్రంథాలయముల మూలముననే అభివృద్ధి కములైన పనులలో అతితయోక్తి వీచియులేదు.

ఇంతేకాదు. గ్రంథాలయోద్యమ స్థాపనయందు ఆంధ్రులు ప్రత్యేకమగుప్రతిభను చూపియున్నారు. రాష్ట్రీయ గ్రంథాలయసభను ప్రప్రథమున నెలకొల్పి ఇప్పటికిని జరుపుచున్నది. అభిలభ్యత దేశమంతటిలోను ఆంధ్రులే. ప్రథమ అభిలభ్యత గ్రంథాలయసభ ఆంధ్ర గ్రంథాలయభిమానుల మూలముననే మద్రాసు పట్టణమున జరిగినది. అభిలభ్యత గ్రంథాలయపత్రిక ఆంధ్రదేశమునుండియే వెలువడుచున్నది. అభిలభ్యత గ్రంథాలయ కార్యనిర్వాహక సంఘముయొక్క కార్యాలయము ఆంధ్రదేశముననేయున్నది. మరియు ఆంధ్రులు గ్రంథాలయనిర్మాణమున క్రొత్త త్రోవలు త్రొక్కి అభిలభ్యతపక్షమునకు మార్గదర్శకులగుచున్నారు.

ఇంతవరకు జరిగినపని అత్యల్పము. ముందు జరుగవలసినది మహాత్తరము. ప్రజాసామాన్యముయొక్క విద్యాభివృద్ధియే గ్రంథాలయోద్యమముయొక్క ముఖ్యవిధియైయున్నది. ఈసమస్యయొక్క అవసరావశ్యకతలు మనదేశముం దిప్పుడు అమలులో నున్న రాజకీయకక్షలవారధులను ఏకగ్రీవముగా నంగీకరించినచో, దేశనాయకులందరును ఏపక్షమునకు చేరినవారైనను ఇందును గూర్చి ఉపన్యాసపేదికలనుండియు వార్తాపత్రికలమూలమునను ప్రబోధము చేయుచునేయున్నారు. అట్లయ్యెను, ఈ విషయమై నిర్దిష్టమగు లక్ష్యముతో కృషిచేయుచున్న ప్రతిస్థాపనలు మనదేశమున ప్రస్తుతకాలమున బహు అల్పసంఖ్యాకములుగా నున్నవి. కావున గ్రంథాలయోద్యమ వ్యాప్తియొక్క అవసరావశ్యకతలను గూర్చి వేరుగచెప్ప వలసరములేదు.

ఈ యుద్యమపక్షమున గ్రంథాలయములు, సంచార గ్రంథాలయ పేటికలు, మ్యూజియాలంతరు ప్రదర్శనములు, సంచారోపన్యాసములు, తాత్కాలిక పాఠశాలలు మొదలగు సాధనములమూలమున విద్యాభివృద్ధిజరుగును. ఇదివరకు అసాధికారలే ఈ యుద్యమము చేపట్టినందువులు. ఇదివరలో ఈ యుద్యమమునకు చేకూరిన సహాయము అత్యల్పము. ప్రభుత్వము వారును స్థానికసంఘములును కొంతవరకు ధనసహాయము చేయుచున్నారని ఇందువలన ఎక్కువప్రయోజనము కల్గుట లేదు. మననాయకులు పైన చెప్పిన సాధనముల యొక్క అవసరావశ్యకతలను బాగుగా గుర్తెగినట్లు కనపడదు. ఇందుకొరకై తీవ్రమగు ఆందోళన చేయవలసియున్నది. ఈయుద్యమముకు ప్రభుత్వమువారినుండియు, స్థానికసంఘములనుండియు, దేవాదాయ ధర్మదాయ ప్రతిస్థాపననుండియు, సహకారసంఘముల నుండియు, ప్రభుసహాయము ఎక్కువగా పొందవలసియున్నది. కొలదికాలము లో ఆంధ్రవిద్యవిద్యాలయము స్థాపించబడును. ఈవిద్యవిద్యాలయముయొక్క ఉద్దేశ్యములలో దేశభాషామూలమున విద్యను గొలుపుట, దేశభాషయందు గ్రంథములను ప్రచురించుటయుకూడ చేరియున్నవి. అట్లయ్యెను ప్రజలు తీవ్రముగా ఆందోళన చేసినగాని ఈపనులు వెంటనే కార్యచరణలోనికి రావు. మన దేశమున విద్యవిద్యాలయములు తమ పాఠశాలలో చేరువారల కివిద్య బోధించుచున్నవి గాని ప్రజాసామాన్యమునకు విద్య

గొలుపుట తమ విధిగా గుర్తించుటలేదు. ఇతరదేశములలో వలె మనదేశమునకూడ ప్రజాసామాన్యపు విద్యాభివృద్ధి తమ విద్య క్షధర్మకలలో ముఖ్యమైనదని విశ్వవిద్యాలయములు గమనించునట్లు చేయవలసియున్నది. దేశభాషయందు ప్రజాసామాన్యమునకు కావలసిన అనేకవిషయములందు బహుస్వల్ప సంఖ్యగల పుస్తకములు మాత్రమే వెలువడియున్నవి. ఈలోపము వెంటనే నివారణచేయుటకు తగు ప్రయత్నము చేయవలసియున్నది.

తంజావూరు రాజమందిరమున స్థాపించబడియున్న సరస్వతీమఠాలు గ్రంథభాండారమున అమూల్యములగు ఆంధ్ర గ్రంథ రాజముండియున్నది. ఈవరకు ఈ గ్రంథముల పట్టిక రైతునను, తయారు చేయించుకొనకపోవుట ఆంధ్రుల అసమర్థతను దృఢపర్చుచున్నది. అనేకగ్రంథములు శిథిలములై పోవుచున్నవి. వీటిని తిరిగి వ్రాయించవలసియున్నది. ఈలోపము నివారణ చేయుటకై వెంటనే తీవ్రమగు ప్రయత్నములు చేయవలసియున్నవి. ఈపైన చెప్పిన విషయములను ఇంక ముఖ్యమగు ఇతరవిషయములను రాబోవు సభలో చర్చకు వచ్చును.

కావున దేశభిమానులును భాషాభిమానులు నగు ఆంధ్రులెల్లరు విచ్చేసి సభను జయప్రదముగా నిర్వహించి కార్యచరణకు పూనుకొనుటకు సవినయముగా తిరిగి విచ్చేయుచున్నాము.

సూరి వెంకటనరసింహశాస్త్రి,

ప్రెసిడెంటు.

అయ్యగొకి వెంకటరమణయ్య,

సెక్రటరీ, ఆంధ్రదేశగ్రంథాలయసంఘము.

* * *

1925 సెప్టెంబరు 22 మొదలు 25 వరకు బందరుపురమున ఆంధ్రసభలు జరుగు ననియు అందు గ్రంథాలయసభకూడ జరుపబడుననియు ఆంధ్రపత్రికవలన తెలిసికొంటిని. ఈసభకు శ్రీమంత పురాణం నారాధాశాస్త్రిగారు ఆహ్వాన సంఘాధ్యక్షులుగను శ్రీ గడ్దె రంగయ్యనాయకుగారు సభాధ్యక్షులుగాను నెన్నుకొనబడినట్లు తెలియుచున్నది. ఈసభ ఆంధ్రదేశపక్షమున జరుపబడు గ్రంథాలయసభలలో తొమ్మిదవది. ఎనిమిదవ సభ పండితాశ్రమమున 1923 సెప్టెంబరు 1, 2, 3 తేదీలలో జరిగినది. సమాగు రెండేండ్ల వరకు తిరిగి సమావేశము కాబోవు యాసభ చాల ప్రాముఖ్యమైనదనుటకు సందియములేదు. ఆసభ చింతింపగల విషయములను ఈసభ సరింత ప్రాముఖ్యతను వహించినది.

మనదేశమున నొకసంతయలనాటు సాగుచున్నది. ఒక ప్రదేశమున సభ లన్నియు మాడునాల్గుచున్నట్లుగా జరుపుచుండుట కలగు. కార్యనిర్వాహకు నిట్టిసభలను ఒకేమారు జరుపుటకు కారణము లేదనియో గోచరింపవచ్చును. ఒక్కొక్క యుద్యమ నాయకుడు తన కభిమానవాద్యమును వెంట గొని పోయి రాజకీయ సభలకై వచ్చిన ప్రతినిధిప్రేక్షకుల నడుమ వసించి తిరిగి వెంటగొనిపోయి భద్రముగా దాచుచుండును. తిరిగి సభ వైసప్పుడే దానిని బయటపెట్టును. ప్రతి సభయు సమావేశ మగుటకు కారణము అట్టి సభ యొకటి కలదని చాలు చుండుటకు కాదు. అట్టిసభ జరుగుచున్నట్లు దానియంతట యదియే తెలియగలదు. ఆసభయొక్క ఉద్దేశ్యముల నమలులో నుండుటకు తగు కార్యవిధానమును సాధనసంపత్తిని నిర్ణయించి నడిపించుట కొక స్థిరసంఘమును ఏర్పరచుటకునే యున్నది. నాల్గు దినములలో ఎనిమిది సభలు జరుగవలసి యున్నది. దానిలో చాల కాలము అభ్యక్షుల యుపన్యాసములతోను అనవసరతీర్మానములపై చర్చలతోడను గడవిపోవును. ఈనాల్గు దినములలో గ్రంథాలయసభకు నెంత గడువు యివ్వ దలచుకొన్నారో తెలియదు. ఒకపూట కన్న నెక్కువ యిచ్చుటకు వీలులేదు. పూట యనగా రిగంటలు మాత్రమే యగును. ఈసభల యదాహుడిలో స్వస్థచిత్తముతో ఎట్టి యుపయుక్త మగు కార్యవిధానమును ప్రతినిధులు నిర్ణయింపగలరొ నాకు గోచరింపట లేదు. పేరయ్యపెండ్లిలో విస్మయగర్భాన మనినట్లు భోజనము కలిపివచ్చునను కారణము తప్ప వేరొండు కారణము గాన్పించదు.

ఇక పండితాశ్రమలో ఆమోదింపబడిన తీర్మానముల తత్వమునుగూర్చియు వాని ఫలితమునుగూర్చియు కొంత ముచ్చటించవలసియున్నది.

ఆసభయందు మొత్తము 19 తీర్మానములు ఆమోదింపబడినవి. వానిలో రెండు తీర్మానములు యిరువది తీర్మానముల పట్టుననున్నది. అతీర్మానములలో గ్రంథాలయముల వారివారి అభిలాషల ననుసరించి నిర్ణయము చేయవలసిన పనుల అవగ్గా

యని పిలువవచ్చును. ఈతీర్మానములే గ్రంథాలయసర్వస్వమున గ్రంథాలయోద్యమముయొక్క వ్యాప్తిని ప్రాప్యమును నిర్ణయించు తీర్మానములని సంబోధింపబడినవి మరిరెండు తీర్మానములు గ్రంథాలయ ముద్రాక్షరశాలకు పని కల్పించుటకై ఒక గ్రంథమాలను, ఒకపత్రికను స్థాపించుట యైయున్నది. గ్రంథాలయ సర్వస్వ మను మాసపత్రికను పోషించుకొనలేని యాసంఘము వైకార్యములేట్లు నిర్వహింపగలరొ యోచింపుడు. మరియొక తీర్మానము వినాయక చవితి దినమున గ్రంథాలయ మలవారు భిక్షాటనము చేయుదినముగా యేర్పాటు చేయబడినది. నిత్యము భిక్షాటనము చేయనిది గ్రంథాలయములు నడచుట యేలేదు. అభిలభ్యతసభ కాకినాడలో జరుపుట ఆమలు జరుగుటలో వింతలేదు. ఎనిమిది తీర్మానములు సానుభూతులు, అనుభవములు, ఆదేశములు, కృతజ్ఞతలు, హెచ్చరింపులు, నిబంధనలు నైయున్నవి. హిందీకర్షణను గూర్చి రెండు తీర్మానములు కలవు. జరుగుచున్న పనిని గూర్చి తీర్మానములలో చేర్చిన సభ్యములేదు. ఆంధ్రగ్రంథ విభజన పట్టికను శాస్త్రప్రేమకుల తయారుకేయుటకు ఆతిపట్టుదలపై నెగ్గించిన తీర్మానముల గతియేమైనదియు ఆంధ్రదేశమునకే యెరుక. తుది తీర్మానము స్థాయి సంఘము యేర్పాటుయైయున్నది. మాడుమండలములకే ఎన్నికలు జరిగినవి ఇప్పటివరకును. మరియొకవిధియు ఉపసంఘసభ్యులకు తామాసంఘమున నెన్నుకొనబడినట్లే తెలియదు. తీర్మానముల తత్వము అగమ్యుటకు యిట్లు విమర్శించితిని. వానియెడల నాకు అనూయతగాని అగౌరవముకాని కలవని తలంపజనదు.

నే చెప్పబోయెడి దేవునగా విశేష ఆర్థాటముగా ఈ పనిచేయుదును, ఆపని చేయుదుమని తీర్మానించిన ప్రయోజనములేదు, గొప్పతనము, తీర్మానముల అధికసంఖ్యలలో లేదు. క్రిందటిసారి గావించిన తీర్మానములలో బహుస్వల్పముగా మాత్రమే అమలుజరిగినది. మనశ్శక్తిని మనము గ్రహించి రాబోవు సంవత్సరమున నెంతవరకు పనిచేయగలమో అట్లే రి తీర్మానములు చాలును, ఎవరికి తోచిన తీర్మానములు వారు వాదన పలికి మిచే నెగ్గించుకొనుట కాదు. ఒకసమిష్టి ప్రజాశక్తిను యేర్పాటు గావించవలెను. దాని నమలులో నుండుటకు దృఢమైన మండలసంఘమును నిర్మించవలెను. వివరములు సభయందు చర్చించి తీర్మానింపవచ్చును కావున ప్రతినిధులు విరివిగా దయచేయవలెనని కోరుచున్నాను.

యాతగిరి లక్ష్మీవెంకటరమణ

బెజవాడమునిసిపాలిటీ-రైల్వే తగవు (నబుజ్జికోట్ల)

1907 సెప్టెంబరు బందరు రైల్వేలైన పడిసప్పుడు, బెజవాడరైల్వేను పెద్దదిజేయుటకుగాను రైల్వే కంపెనీవారు కొంతసేలమును కొని ఆక్రమించుకొనిరి. ఆసేలమునందు ప్రేమము పశ్చిమముగానున్న వింవిపేటను తూర్పున నున్న గవర్నరు పేటలోగలవురోడు చేరియున్నది. దీనిపై మొదట రైలుమాగము కలియుచోట రైలుగేటు ఉండెను. కానికంపెనీవారు ఆక్రమించుకొనిన పిమ్మట కంపెనీవారు కొన్ని రైల్వేలైనలను వేసి కొంత భాగమునకు యిరువైపుల కంచగట్టిరి. కంపెనీవారు రైల్వే ఉద్యోగుల యింట్లకుట్టుటకై ఆకోడ్డునంతమహూని పునాదులుగ్రెడ్డిరి. బెజవాడ మునిసిపాలిటీవారు, ఆకోడ్డును మాసివేయుటకు వీలులేదనియు, ప్రజల కిబ్బందిగా నుండును గావున కంపెనీవారు వెంటనే బాగుచేయించవలెననియు, ఆక్రమించుకొనుటకు వారి కెంతమాత్రము అధికారము లేదనియు నోటిపెట్టెరి. కంపెనీవారు వీలుపడవనిరి. అంతము నిసిపాలిటీవారే సామగ్రి తెచ్చి రోడ్డుబాగుజేయించ ప్రారంభించిరి. రైల్వేకంపెనీవారు కోట్లలో కేసువేసిరి. బెజవాడరైల్వేను ఆవలనున్న ప్రాంతపట్టణమును నూతనభాగమునకు ప్రస్తుతము (యదిగాకి) ఒక్కజేమాగ్రముండుటచేతను, అదియైనను నిరంతరము రైల్వేభాదచే తరచు మాసియుండుటచేతను యాకేసు ఫలితముగూర్చి ప్రజలతాతగతతో చూచుచున్నారు. మునిసిపాలిటీవారు చాల అభ్యంతరములు దెలిపిరి. కంపెనీవారు స్వాధీనపరచుకొనిన పిమ్మటకూడ ప్రజలారోడ్డును ఉపయోగించుకొనుచున్నారని చెప్పిరి.

నబుజ్జిగారు వారివాదము నంగీకరింపలేదు. సరకురోడు కంపెనీవారిదే అనియు, వారిప్రయచ్చినట్లుపయోగించుకొనవచ్చునని తీర్పుజెప్పిరి.

సంస్కృత సాహిత్యమహాసభ

ఈనెల 24 వ తేదీన బందరు పురమున జరుగబోవు సంస్కృత సాహిత్య మహాసభకు, తత్వభాష్య సంఘాధ్యక్షుల ప్రత్యేకాహ్వానము పొందినవారికి మాత్రమే సభాభవనయందు ప్రవేశ టిక్కెట్లు యిచ్చుటకు యేర్పాటు చేయబడినది.

(సం) చె|| వెం|| నరసింహారావు,

29-10-25 ఆంధ్రసభల ఆహ్వానసంఘ జనరల్ కార్యదర్శి.

మేక పాప పాపములు

ఒక ఉపన్యాసము:— రాయపురం మహారాజుసామి గుడిసెపై నెం 51 రు యింటిలో 21-10-25 బుధవారము రాత్రి 8-30 గంటలకు నవశక్తి ప్రతికాధిపతులు కార్యమునకు మొదలై గారు ఆరవమున “సహాయకరవాంఛ”ను గురించి ఉపన్యసించుచు.

మరణముల నివేదిక:— అక్టోబరు 17 వ తేదీలో అంతమయ్యే వారమునకు మరణసంఖ్య సామాన్యముగా 43.6 చొ॥ మందెను. అంతకు ముందువారము 47.8 చొ॥ మందెను. స్త్రీలకు ముగ్గులు 7 రు, యిశ్వరజ్వరములవలన 50 మంది చనిపోయిరి.

భూతదయ:— జంతుహింస నివారణ సంఘమువారి యజమాన్యమున ఎ.కె. సి. రంగస్వామి అయ్యంగారు భూతదయను గూర్చి పరమవారి రత్నములపై బాలికాపాఠశాల యందు శేపు 21 వ తేదీ సాయం 5-30 గ. ఉపన్యసించెదరు. సి.ఎస్. గోవిందరాజుమద్యురగారు అధ్యక్షుల పాత్ర వహించెదరు.

హార్వరులో మనిషి చనిపోవుట.— మదరాసు హార్వరులో పశ్చిమోత్తరపు మూలగా 45 ఏండ్ల వయస్సు గల ఒక హిందువు శరీరము చచ్చి తేలుచుండగా మెరైనుపోలీసు వాడొకడు సోమవారమునాడు మధ్యాహ్నము చూచెను. శవము వెంటనే దాయపురము ఆస్పత్రికి గొంపోబడెను. ఇత స్వేచ్ఛరు పెట్టిబుగారు విచారించుచు. ఆ మనిషి యెవ్వరైనది యింకను తెలియలేదు. (అ. ప్రె.)

రాకపోకలు:— పి. ఎల్ మూరుగూరు, డి. బి. టి విజయరాఘవాచారిగారు, డా॥ ముత్తుగారు, రామ్మూరురాజుగారు, కె. వి. రంగస్వామి అయ్యంగారు, వి. రామదాసు, హాకి మహమ్మదు ఇబ్రహీముసేటుగారు నేడుపయము వచ్చిరి.

సర్ రాబర్టు స్టేన్ గారు, టి.ఆర్. వెంకటరామకృష్ణ గారు నిన్న రాత్రి బోయిరి.

గౌ॥ న్యాయ సర్ ఛార్లసు గోర్డను స్వేచ్ఛరుగారు నవంబరు 6 వ తేదీని డిల్లీ బోయెదరు.

రాజమండ్రికి డిల్లీకి అందు వెవననబడిగా నియమింపబడిన కె. సుందరంబెట్టిగారు నిన్న రాత్రి చెన్నపురినుండి రాజమండ్రికి బయలుదేరిరి. (అ. ప్రె.)

హిందూబాలిం కాలి చనిపోవుట:— ట్రీవెలైను జేన్ నివాసియగు గోదావరి అమ్మకో అను 14 సంవత్సరముల హిందూ కన్యయొక్క మరణమునుగూర్చి ఛవర్ బహారు పోలీసు స్టేషనులో ఇనస్పెక్టరు గోవిందస్వామినాయుడుగారు విచారించుచుండగా తెలుపబడెను. ఈ బాలిక నిన్న రాత్రి జెనరలు ఆస్పత్రిలో చనిపోయెను గోదావరి అమ్మకో కృత్రిక దినము వంటచేయుచు గోడను మేకున తగిలించియున్న యొక బట్టను తీయబోవుచుండగా క్రిందినుండి ఆమెబట్టలకు నిప్పంటు కొనెను. అప్పుడామె కేళువేయగా ఆమెబంధువులువచ్చి బట్టలు చింపివేయుటకు ప్రయత్నించుచుగాని యిలాగానే ఆమె శరీరమంతయు కాళిపోయెను. చివరకు బొక్కెనలతో నీళ్లుపోసి మంటలనార్పివేరి. ఆమె నవ్వును జెనరలు ఆస్పత్రికి తీసికొని వచ్చిరిగాని సోమవారమునాడురాత్రి ఆమె చనిపోయెను. ఒడలుకాలి చనిపోయినట్లుగా తీర్పుచెప్పబడెను. (అ. ప్రె.)

ఆంధ్రజిల్లాల జమీందారి విలేజి
అఫీసర్ల ప్రత్యేక అవసర మహాజనసభ
ఆంధ్రజిల్లాల జమీందారి విలేజి అఫీసర్ల ప్రత్యేక మహాజనసభ పెద్దాపురం తాలూకా ఆరెంపూడి అన్నవరం గ్రామమునందు ఈనెల 26 వ తేదీని పర్యత సత్కర్మనారాయణ మూర్తిగారి యాధిపత్యమున జరుగును.

ఎరుగున్నంతవరకు ఆహ్వానములు పంపియున్నాము. ఆ హ్వానములు చేరినవారుకూడ ఈ ప్రతికాముఖమునకాది సభకు దయచేయ ప్రార్థితులు.

యడ్ల అప్పారావు.
ఆహ్వానసంఘాధ్యక్షుడు.

కార్పొరేషను అధ్యక్షుపదవి

రాబోవు ఎన్నికలు

చెన్నపురి కార్పొరేషను అధ్యక్షుపదవికి ఎన్నికలు దగ్గరకు వచ్చుచున్నవి. రా. బి. జి. తణికాచలంకెట్టిగారి అధ్యక్ష పదవియు, సభ్యులయు ఈనెలాఖరునకు ముగియును. అధ్యక్ష పదవికి ఎవరెవరు పోటీచేయుదురో యిది ప్రతివారమునకు ఆతురతతో ప్రశ్నించుచున్నాము. స్వరాజ్యపక్షమువారిలోను జట్టిసుపక్షమువారిలోనుగూడ అధ్యక్షుపదవిని గెలిచి అంతః కలహములు బయలుదేరి నాయకులకు చాల ఆందోళనకుకారణ మయ్యెను. కాని తుద కీవివాదములు ఏదో విగమన చలూరినవి.

జట్టిసు పక్షమునందు గాడ్వార నజేశ్ మొదలియారు గారు అధ్యక్షుగా నిలిచి తన మిత్రుల కందరకును ఒక సర్క్యులరును పంపియున్నాడు. అందులో తమ ఆర్థికము సామర్థ్యములను ప్రకటించుకొనుటయేగాక గత శాసనసభా ఎన్నికలందు అందరికంపెను తన కెక్కువ వోట్లు వచ్చెననియు సామి వెంకటాచలంకెట్టిగారికి అందరి కంపెను తక్కువ వోట్లువచ్చెననియు అందుచే అధ్యక్షుపదవికి తననే ఎన్నుకొనవలెననియు గోరుచున్నాడు. జట్టిసు పక్షము సభ్యులందరును వీరిని తమపక్షపు అభ్యర్థిగనిసి బలపరుచుచున్నాడు. కడవిన సారి అధ్యక్షుపదవికి పోటీచేసిన డి. బి. గో. నారాయణసామి కెట్టిగారు ఈవార్తాయము నజేశ్ నుగారి అభ్యర్థిత్వమును బలపరుచుచున్నట్లు తెలియుచున్నది.

స్వరాజ్యపక్షము తరపున, సామి వెంకటాచలం కెట్టిగారిని నిలపెదరా, చక్కరయ్య కెట్టిగారిని నిలపెదరాయను విషయమున తుదకు సమాధానము కుదిరినట్లు తెలియుచున్నది. మొన్నజరిగిన స్వరాజ్యపక్ష సమావేశమున చక్కరయ్య కెట్టిగారిని అధ్యక్షుపదవికి నియోజింపబడు నిర్ణయించుకొనినట్లు రూఢిగా తెలియుచున్నది. వీరు ఆరెంపూరులో ఇంగ్లండుకు ప్రయాణమై వెళ్లెదరని గూడ తెలియుచున్నది.

కార్పొరేషను సభయందు రెండుపక్షములును సరిసమానముగ నున్నవి. 30 డివిజనుల ప్రతినిధులలో రెండుపక్షములు సగానికిసగము గలరు. అందుచే ఇరుపక్షముల అభ్యర్థుల జనాభవయములు సామిసేటు సభ్యుల వోట్లపైను ప్రత్యేకనియోజకవర్గ ప్రతినిధుల వోట్లపైను ఆధారపడియుండును.

రాజమండ్రి

గౌతమిగ్రంథాలయము గవర్నరునకు స్వాగతపత్రము

గౌతమిగ్రంథాలయము వారు చెన్నపురి గవర్నరుగారికి స్వాగతపత్ర మర్పించుటకు యదివరలో తీర్మానించియుండిరి. వారి తీర్మానమును తూర్పు గోదావరిజిల్లా కలెక్టరుగారికి పంపగా గవర్నరుగారు మునిసిపాలిటీల సెంటిము, లోకలబోర్డుల సుండియు మాత్రమే స్వాగతపత్రముల నందుకొనుటకు అంగీకరించిరియు, అందుచే గ్రంథాలయము వారి స్వాగతపత్రమును గవర్నరుగారి పక్కటలలో జేర్చుటకు మీలులేదనియు తూర్పు గోదావరిజిల్లా కలెక్టరుగారు వ్రాసియున్నారు.

(స్వస్థియ విలేఖరి)

శాసనోల్లంఘనము అక్రమమా?

శాసనోల్లంఘనము క్రమమైనదను ప్రమాణ మెచ్చట లేదని ఇండియన్ డెయిలీ మెయిలుపత్రిక వ్రాయుచున్నది. ఏదీ ప్రమాణమని ఈ పత్రిక అంగీకరించునో ఊహించబాలము గాని వినుటకు చర్చిలుగారి అభిప్రాయములను గౌరవించునని నమ్ముచున్నాము. వీరు హోంసెక్రెటరీగ నున్నపుడు స్త్రీలకు వోట్లు ఉండవలయునను ఆందోళనను తీవ్రముగ జరుగుచుండెను. ఉద్యమము నడుపుచున్నవారు సాత్వికనిరోధమునకు కూడ గడంగిరి. లిబరలుపక్షమునా రెవ్వరు సాత్వికనిరోధము అక్రమమైనదని చెప్పజాలరని చర్చిలుగారు అప్పుడు అభిప్రాయము తెలిపిరి. ఆ సాత్వికనిరోధము మనము ఉద్దేశించుచున్న శాసనోల్లంఘనముకన్న తీవ్రముగ నందెననువిషయమును గమనింపవలసియున్నది. (టిబూనసు)

శ్రీ ధన్వంతరి జయంతి

కాకినాడ ఆయుర్వేద వైద్యసంఘము

యాసం॥ ర ఆశ్వయుజ బ ౧3 గురువారంరోజున సవరణమువారిచే పురయును పూజున్న సాయంత్రము గొప్ప పుత్సములును జరుగవడె

మున్సిసిపాలిటీల పరిపాలనము

1924-25 సం॥ ముల నివేదికలు

ఈక్రింది మున్సిసిపాలిటీల 1924-25 నివేదికలపై ప్రభుత్వమువారిటుల సుత్తరపుట జేసిరి.

పర్లాకిమిడి

పర్లాకిమిడి మున్సిసిపాలిటీ పరిపాలనము మొత్తము విూద తృప్తికరముగ నున్నట్లు ప్రభుత్వమువారు చెప్పుచున్నారు. మున్సిసిపలు పనివారల సహకారసంఘము విూనవత్సర ముఖ్య వృద్ధి గాంచినందులకు ప్రభుత్వమువారు సంతోషమును చెప్పుచున్నారు. పన్నులపన్నులు కొంచెము బాగానే యుండెను. ఇంకను బాటలు 2581 రూ॥లు గలవు. పర్లాకిమిడి మున్సిసిపలు ఆసుపత్రి భవనమును, విచారణయూ అఖండముగ నుండు నని కలెక్టరుగారు వ్రాసిన మాటలకు ప్రభుత్వమువారు సంతోషము చెప్పుచున్నారు. ఈ ఆసుపత్రికి టైటిరోసులు వచ్చి చికిత్సను బడయుదురు. ఈ వత్సరము ఆ రోగ్య ప్రచార కార్యము కొంత జరుపబడెను. అంటువ్యాధు లెక్కువగ నే మియు లేవు. నీటి సరఫ్త స్త్రీము విచారణలో నున్నది. ఈ క్లాస్సులు క్రింద 12పాఠశాలలు బాలర కుండెను. బాలికలవిద్య చాలవెను కబడి యున్నదనియు మున్సిసిపాలిటీవారు బాలికల కొక పాఠశాలను స్థాపింపవలె ననియు ప్రభుత్వమువారు చెప్పుచున్నారు. మున్సిసిపలు స్కూళ్లలో విద్య ఉచితముగనే యుంగంబకును. రోడ్డు మంచితీలో నున్నట్లు కలెక్టరుగారు చెప్పుచున్నారు.

అనకాపల్లి

అనకాపల్లి మున్సిసిపాలిటీ పరిపాలనముగూడ మొత్తము విూద తృప్తికరముగ నున్నట్లు చెప్పుచు పన్నుల వసూళ్లవిషయమున నింకను అభివృద్ధికావలసియున్న దని ప్రభుత్వమువారు నూచించుచున్నారు. పన్ను లింకను 8561 రూ॥లు వసూలు గావలసియున్నది. స్టాండింగ్ ఫండ్ బాగా పని జేసినట్లు తెలుపబడినది. నిదానందొడ్డి బొను ప్లానింగ్ స్త్రీము ప్రభుత్వము వారి విచారణలో నున్నది. ఆక్రమణ కేసులను త్వరలో పరిష్కారము జేయవలెనని ప్రభుత్వమువారు గోరుచున్నారు అంటువ్యాధు లేమియు లేకుండ ఆరోగ్యము బాగుగనే యుండెను. ఇండ్రో పాకీడొడ్డి విషయమున నభివృద్ధి జరగలసియున్నది. ఈ మున్సిసిపాలిటీక్రింద తొమ్మిది పాఠశాలలు గలవు. ఇందు ఒకటి బాలికలకును, రెండు ఆదిఆంధ్రులకును, ఒకటి మహమ్మదీయులకును గలవు. వడంగము, కుట్టుపనిరెండు పగటిపాఠశాలలందు నేర్పబడెను. మున్సిసిపలు మైన్సుగూ లో స్కూలుపైనుటకు 27 మంది పక్షకు పోగా ఐదుగురు మాత్రము కృతార్థు లైరి. కలెక్టరుగారు రోడ్ల నితి నేమియు చెలు ప లే ద ని ప్రభుత్వ ము వారు చున్నారు. పట్టామునందు విమ్మడిపముల చెట్టులనుగూర్చి ఆలోచనలో నున్నది.

చిత్తూరు

చిత్తూరు మున్సిసిపాలిటీ అన్నిటికన్న పెనుకబడియున్నట్లు గాన్పించుచున్నది. విద్యావిషయములందును, ఆరోగ్యవిషయములందును అభివృద్ధి గావలసియున్నదని ప్రభుత్వమువారు చెప్పుచున్నారు. పన్నులు బాగా వసూలుగావలెను ఇండ్రో పాకీడొడ్డి నెక్కువ జేయవలెను. సంవత్సరాంతమునకు 5074 రూ॥లు వసూలుగావలసి యుండెను. వన్సియారు పట్టణాభివృద్ధికార్యము ప్రభుత్వమువారిచ్చుట కంగీరించిన 9 వెల ఋముతో సాగుచున్నది. పట్టామునందు మంచినీటిసరఫ్త లేదు మున్సిసిపాలిటీలో 207 యిండ్లు ఎక్కువయ్యెను నూటికి 21 యిండ్లలో మాత్రము మరుగుదొడ్లు గలవు. దొడ్లూడ్డియ కౌఖిలన 244 రూ॥లు నష్టము వచ్చెను. మున్సిసిపాలిటీక్రింద ఆసుపత్రిగాని, బొంబుకలగాని యేమియును లేదు. ఆరోగ్యనితి చాల అసంతృప్తిగ నుండెను. కలరాపట్టు 52 మంది దాకా చనిపోయిరి. కొంతవరకు టీకాలపని జరిగెను. మున్సిసిపాలిటీక్రింద 19 పాఠశాలలు గలవు. ఇందు 14 బాలరకును 5 బాలికలకు నున్నవి. ప్రాథమిక విద్యను నిర్బంధముజేయువిషయము యింకను జెనుకబట్టియే యున్నది. రోడ్డు ఒక మాదిరిగానే యున్నవని కలెక్టరుగారు చెప్పుచున్నారు.

ప్రాద్దుటూరు

ప్రాద్దుటూరు మున్సిసిపలు రోడ్లవిషయము బాగుండలేదని కలెక్టరుగారు చెప్పుచున్నారు. మున్సిసిపాలిటీకి డబ్బు లేకపోవుటచేత యెక్కువ డబ్బు ఖర్చు జేయలేకపోయినట్లు చెప్పుచు గారు చెప్పుచున్నారు. కాని ప్రభుత్వమువారు రీవిషయమున ప్రత్యేకముగ పని జేయవలెననుచున్నారు. ఈ సలీము ప్రాథమికవిద్య నిర్బంధము జేయబడెను. మున్సిసిపలు పాఠశాలలు 21 లోను 14 బాలరకును 7 బాలికలకును గలవు అందు 5 మహమ్మదీయులకును, మూడు ఆదిఆంధ్రులకును నున్నవి. ఒక సెకెండరీస్కూలు గలదు. 22 వ థిది స్కూలు ప్లాన్లు పరిశీలన

సం॥ రా॥ రాజ కీయ మహాసభ

మాలానా సోకతలీ అధ్యక్షత వహించుట

మహాత్ముని ఖద్దరు ఉద్బోధ

సీతాపూరుపట్నం, ఆక్టోబరు 20:— సం॥ రా॥ రాజ కీయ మహాసభ అధ్యక్షులగు మాలానా సోకతలీగారు 17-వ తేదీన యిరుట దిగగానే అత్యుత్సాహ స్వాగత మొసంగబడినది. గాంధీ, మాలానా మహమ్మదాలీ, పండిత మోతీలాల్ నెహ్రూ) పండిత జనమాలాలు నెహ్రూ గారలను యిరుటలును ఆవివారమురాత్రి యిటటికి వచ్చిరి. డాక్టరు సయ్యదు మహమ్మదు గాంధీగారితో వచ్చిరి.

ఉపయమున హిందూ సాహిత్యసమ్మేళనము జరిగెను. ఆసభకు గాంధీగారును అలీసోదరులును వచ్చి యుపన్యసించిరి. విషయనిర్ణయసభ మధ్యాహ్నము 2 గంటలకు గూడెను. మహాసభ పెన్షన్యుదిరమున గూడెను కాన్వేక్షమునువందు పాల్గా నుటకు జిల్లాలన్నిటినుండియును చాలమంది వచ్చిరి. వేదికపై గాంధీగారును, పండితమోతీలాల్ నెహ్రూ, మాలానా మహమ్మదాలీ, శంభునాథ్ గార్లు, ఆహ్వానసంఘాధ్యక్షుడు, పండిత జనమాలాలు, జాలీక్వాజుమహామేలు, ముకుందలాలు, గోవిందవల్లభపంత్, హబీబ్ అవ్రహ్, డాక్టరు మురాలీలాల్, బీగం మహమ్మదాలీగారలుండిరి. సభాకార్యక్రమము జాతీయ గీత ములతో ప్రారంభమయ్యెను. అందు మహాత్ముని గొప్పనమును ఆయన తేసిన ఘనకార్యములును కీర్తించబడినది.

ఆహ్వాన సంఘాధ్యక్షుడు తన యుపన్యాసమును జదివెను. వారి తరువాత అధ్యక్షుడు మాలానా సోకతలీగారు, వందేమాతరం, మహాత్ము గాంధీకి జేయి, అల్లాహ్ అ కప్పరు జయజయ ధ్యానములు చెలరేగ నుపన్యసించిరి. అధ్యక్షుడంతట గాంధీగారి నుపన్యసించు మనికోరిరి.

మహాత్మునియుద్బోధ

గాంధీ గారంతట నుపన్యసించును ఆయనకు తేసిన ప్రతి నను విడువకమాటాదించుచుండినందున హిందూమహమ్మదీయ విభేదములుండనిదేయని చెప్పిరి. అందుచేత ఆయన హిందూ మహమ్మదీయ మైత్రి ని గూర్చి చెప్పాటలేదనెను. ఆయన రాటము ఖద్దరును గూర్చి మాత్రము జెప్పెననెను. ఆరెండే ఆయనకు ముఖ్యము. అవియే ఆయన సిద్ధాంతము. వానిని గూర్చి ఆయన చెప్పక యుండజాలదు. ఆయన నాలుకతోను జేతులతో గూడ వచుచును. అధ్యక్షుడునుపన్యసించుచుండ ఆయన వేదికపైను విడువకునే యుండెను. అందును రాటమును ద్రిప్పినెడల భారతదేశములో నెవ్వరును అన్నయు లేక జావని ఆయనకు నమృతము గలదు. కృషీలను నాలుగు నెలులు పని లేకయుండును. ఆకాలములో వారు నాలు వడికి లాభమును బడయగలరు. దేశమునందు ఆక్రమింపబడువాలు జేయు పనిని యేయం ప్రయోగాని యుపయోగించుకొనజాలదు. రాటము నెవరెక్కడ ద్రిప్పుచున్నను వారి ఆదాయము యెక్కువగుచుండునని ఆయన నూదించెను. బెంగాలులో కార్మికుని మటుంబమునందు నెలను 2 చొ॥ ఆదాయమెక్కునని ఆయన కనుగొనెను. కర్షకు ప్రభువు ఒక్కొక్కరకు 30 ఆదాయమని చెప్పెను. రాటము నెలన ఒక్కొక్కర కింకను 24 అధికాదాయము రాగలదు. ప్రతీ 7 అకరాల భూమియెడల 2 అకరాలు కృషీలనునకును నాలుగువరువానిని, నేతవానిని నాలుగైదవరాలు జేరును. అయితే యింగులను నీవే రాటము ద్రిప్పనలయును. రాటము ల్లనే గ్రామనిర్మాణ మేర్పడగలనని ఆయన జెప్పెను.

ప్రజలయందు నిర్మాణకర్తని విజృంభింపజేయుటకే ఆయన తంతుకారకసంఘమును స్థాపించెను. దీనికిని రాజకీయములకును సంబంధములేదు. రీసింగు ప్రభువును, భారత సిపాయిలుగూడ యీ నూలు వడుకుటలో పాల్గొనవచ్చును.

గాంధీగారింకను నుపన్యసించును యీసభ పాట్నాలో ఆఖిలభారత కాంగ్రెసుసంఘ సభ్యులందు గావింపబడిన తీర్మానమును బలపరచుటని యందునని చెప్పిరి. ఈ తీర్మానము భృత్యావ్రతయందు ముఖ్యమును మార్పును గలుగజేసెను. దాని నలన కాంగ్రెసునందు సభ్యులకు కేసుసాకర్షము జేయబడినది. దానివలన కాంగ్రెసు రాజకీయసంఘ మార్పబడినది. వకపనియంతయును స్వరాజ్యపక్షముద్వారానే జరుగును. ఆ పక్షవిధానముకాంగ్రెసుచెప్పినట్లు లంఘనలయును. రాష్ట్రీయ

కాసనసభలందును, కేంద్రకాసనసభలందును స్వరాజ్యపక్షము తమ తమ కార్యచిహ్నమును నిబంధనలను నిర్ణయ జేసికొనవచ్చును. స్వరాజ్యపక్షమునకు ఆయా నిబంధనలును కార్యచిహ్నమును గలవు. వీనిని కాంగ్రెసు అంగీకరించెను. అందువలన కాంగ్రెసు పూర్తిగా రాజకీయసంస్థ యయ్యెను. కాంగ్రెసు స్వరాజ్యపక్షమునకు రాజకీయకార్యములందు కాలసిన బలము నిచ్చును. స్వరాజ్యపక్షము కాంగ్రెసు పక్షమున రాజకీయకార్యమును నడుపుటకు పూర్తిగా నవకాశమునిచ్చి బలము నిచ్చునటుల కాంగ్రెసు, బెల్గాములోను, డిల్లీలోను, పాట్నాలోను ఒప్పుకొనెను. స్వరాజ్యపక్షము వారు కాసనసభలలోనికి ఖద్దరుధరించి పోయిరి. అసెంబ్లీ అధ్యక్షుడుగూడ ఖద్దరుధరించి పోయెను. స్వరాజ్యపక్షమువారు మద్యనిషేధ విషయమునను ప్రజల దారిద్ర్యనివారణకును కాసనసభలద్వారా చాల పనిజేయగలరు.

గాంధీగారు బొంబాయి కచ్చిబోవుటకు యీఉదయం బయలుదేరి పోయిరి. మాలానా సోకతలీగారు కేడుమధ్యాహ్నము మెజరహుపూరుకు మోటారులో బయలుదేరి పోయిరి. మాలానా మహమ్మదాలీగారు లక్నోకు పోయిరి. (ఆ. ప్రె.)

దక్షిణ ఆఫ్రికా సేలబాగ్గుపై బొంబాయి ప్రభుత్వపు ఆంక్ష

బొంబాయి, ఆక్టోబరు 20:—నువ్వూరు ఆనకట్టకొరకు దక్షిణ ఆఫ్రికా సేలబాగ్గు బొంబాయి గవర్నమెంటు నిరుద్ధుగన, ప్రజల కతిరవిమర్శనలను దొరతనము గురి అయ్యెను. 1925-26 సంవత్సరమునకు ఉపయోగము నిమిత్తము కావలసిన బొగ్గును భారతదేశముదే కొనుటకు దొ. తొము తెండరు సంగీకరించెను. (ఫీ. ప్రె.)

వర్ష పాతము

సిక్రూ, ఆక్టోబరు 20:—ఈశాన్య యిండియాందు దవ్వులవర్షుల వర్షముగ వర్షముగురిసెను. తక్కిన ప్రాంతములందు వాతావరణముందు తేమ లేదు. బారిసానునందు 1 1/2 బర్షాను నందు క్షి అంగుళములవాన గురిసెను.

నూచన:—ఈశాన్యయిండియాందు వర్షము గరియు ఉతరుగును. మదరాసునకు దక్షిణము దధికముగ వానగురియవచ్చును. (ఆ. ప్రె.)

నైజాము రాకొమార్తె మరణము

సికింద్రాబాదు ఆక్టోబరు 20:—నైజరాబాదు నవాబు కుమార్తెయగు వంజరిసాహెబ్ బాదాగారి వరణముచే నైజరాబాదు దుశ్శుసముద్రమందు మునిగెను. ఏడుమాసములనుండి త్వయాధిచే రాకొమార్తె బాధపడుచుండెను. పావులు, పాతకాలు, కచేరీలు మూసివేయబడినవి. మోతీ రాజభవనము దుండి మెక్కానుసీరునకు శవము కొంపోబడినది. తరతరముల నుండి అసఫ్ జాహీరాజులు భూస్థాపితము చేయబడుచోట రాకొమరీత సమాధియందుంచబడినది. ముఖ్యమున బంధువర్గము రాజులు శవముతో బోయిరి. ప్రార్థన జరుగుచుండ నైజాము వచ్చెను. తనసంతరము భూస్థాపితము చేయబడినది. (ఆ. ప్రె.)

గవర్నరుదూపతులకు తిరువాన్కూరులో విందులు

తిరువనంతపురం, ఆక్టో 20:—గవర్నరు దంపతులకు నిన్న రాత్రి వింకోసంగ బడినది. దివాన్ వాట్సుగారును మేజరు ధాక్టర్లును మరొకరినను వచ్చియుండిరి. వాట్సుగారిభార్య అన్వభతే రాలేను. స్టేటు బ్యాంకు చక్కగా వాయిఫ బడినది.

ఈ యుగయును గర్వగు ప్రభుత్వమువారి పశువుల కాలను చూచెను. వారిభార్య కోటలోనున్న జెనానా మిషన్ బాలికాపాఠశాలను ప్రైవేట్ ప్రైవేటుసంఘమును చూచెను. సాయం కాలము గవర్నరుదంపతులు పెన్షరాజీశింతును అనంతలిలాస మందిరమున దిర్బనముజేసికొనెదరు. చిన్న రాణిని కాడియార్ మందిరమున లేడి గోస్పెను చూచును. ఈరాత్రి కనకమ్మను మందిరమున గవర్నరు దంపతుల గౌరవార్థమై పెన్ష విందు జరుగును. (ఆ. ప్రె.)

పోగా 18 మంది కృతార్థులైరి. పట్టామునందు అంటువ్యాధులు లేకుండ ఆరోగ్యముగ నుండెను. ఇండ్లలో దొడ్లు లేకుండనని యే చెప్పవచ్చును. ముగ్గునిసిపాలిటి వారు యిందునున్న పెక్కును కేల ప్రయోగింపలేదని ప్రభుత్వమువారు తగుగుచున్నారు. పన్నుల వసూళ్లు చాల నెను క బడి యుండెను. ఆదాయముకన్న న్యాయ మెక్కువగనుండెను. నీటిసన్నెక్కిముక్రింద న్నాళ్లుగ్గుకు పట్టుకుర్చున్న శాఖకు 4122 రూపాయ లింకను యీ యేవలసియుండెను.

పరిపాలనమునం దభివృద్ధి యేమియు లేకుండెననియు, రైతులు బాగుగావలెననియు, శిశురక్షణకార్యముల జరుపవలెననియు, ఇండ్లలో దొడ్ల నెక్కువ జేయవలెననియు పన్నులను బాకీలను వెంటనే వసూలుచేయవలెననియు ప్రభుత్వమువారు సూచించుచున్నారు.

వర్ధంతి మహోత్సవములు

పితాపురము

ది 4-10-25 సం॥ తేదీన మాపితాపురపు యువరాజు వారి వర్ధంతిమహోత్సవమును 29 10/25 తేదీన క్రి యువరాజువారి సోదరులగు చ్చినాయనగారి వర్ధంతిమహోత్సవములును సంగీతసభలతో మిగుల జయప్రదముగా జరిగినవని తెలియజేయుచుట కెంతయు సంతసింపచున్నాము.

హిందూదేశమునం దంతటను బ్రఖ్యాతిజడసినట్టియు, దక్షిణదేశమున తిరుమనావల్లి వాస్తవ్యులగు శ్రీ టి. గోవిందస్వామి పిళ్లగారున్నా కే. సుబ్రహ్మణ్యం పిళ్లగారున్నా ఘటవాద్యమునం దనమాన శేషుపివిశారదులగు సుందరము అయ్యగారు భాసరస్వతి యనందగు కోలంక కేంద్రాజుగారు మొదలగు విద్వాంసు లనేకలకు దంచి మహారాజవారి కత్యానందముగూర్చి వారియాదరణకు బాతులైనట్లు కేమియు సందియములేదు.

ప్రథమదినమున టి. గోవిందస్వామిపిళ్లగారు రత్నత్నాహమతో సభ్యులు తన్నుతున్నందునటల తమపాండిత్య ప్రకర్షన బాగుగా జూపించిరి. కాని రాత్రి కోటలో నాటకముండుచుచే నాటి కాసభ నాపుజేయించి మరునాడుగూడ శ్రీ టి. గోవిందస్వామి పిళ్లగారి ఫీడేలు న్ను కోలంక వెంకటరాజుగారి మృదంగమును దేర్పాటుగా వింది ప్రేక్షకుల మనోరథ మిజ్జేర్చి రాజావారెంతయు బ్రశంస నియుతైరి.

మరునాటి సభకు ఆంధ్ర సంగీత విద్వాంసపిత ప్రభువులగు దివాకెహపాద్మరు కొమ్మిరెడ్డి నూర్జనారాయణ మూర్తి ఎం. ఎల్. సి. నాయుడుగారు శ్రీవారి సోదరులునుదర్శన వేంకట శివరామరాజుగారున్నా, శ్రీ పానుగంటి లక్ష్మీనరసింహారాయ కవి ప్రముఖులును, శ్రీ సహస్రాన వైదిక విద్వాంసులు తుమరాడ సంగమేశ్వర శాస్త్రిగారున్నా మొదలగు పెద్దలనేకు లాసభకు విచ్చేరిరి. నామ పిళ్లగారుచూపిన వాయిద్య మత్సర్యభీతి. సభ్యులు తన్నుతున్న పోయిరి. ఆనందార్థంబున దేలియాడిరి. పిళ్లగారి పిడేలునాదము ననుసరించి యే నాదమున కానాదమే మృదంగనాదముతో గుంపును నీచిటుత జూపిన నిరుపమాన మృదంగపాండిత్యమత్సర్యభీతి. వర్ధనాతీతము. ఈ సభ నాటిరాత్రి 9 1/2 గంటలవఱకుకొక్కవరుసగా జరిగినది. సభ్యుల యానందమునకు మేరలేదు.

మృదంగవాద్యమునం దనమాన చాకచక్యము జూప, విద్వాంసుల చేతను శ్రీమహారాజావారిచేతను, ప్రేక్షకులజేతను గూడ బొగడగాంచినయాబాలనినిద్వామహిమమత్సర్యభీతి.

వైదిక విద్వాంశుమరాడ సంగమేశ్వర శాస్త్రిగారిబాలకుని గూర్చి గోవింద స్వామిపిళ్లగారితో చాలా మాటల బ్రశంసించిరి. అప్పుడు పిళ్లగారు ఈ బాలుడుపెద్దపెద్దద్వాంసులలో లెక్కింపదగినవాడు గాని సామాన్యుడుగాను, ఈచిన్నవాడింకను మా దేశమున గొంతకాలమున్నచో వీని కెనయును వా రుండెననియు చెప్పిరి.

శ్రీమహారాజావారు నూడ తొలుతనుండియు తమ సహస్రానములో జరుగుచుండెడి సంగీతవిద్యములలో ఈయాంధ్ర బాలసరస్వతియనందగు కోలంక వేంకట్రాజుగారిచే యెక్కువ యనకాశమిచ్చి పోషించుచున్నారు.

పురవాసి.

బెంగాలు కాసనసభ

డిశంబరు 3 వ తేదీన సమావేశమగును

కలకత్తా, ఆక్టోబరు 19:—బెంగాలు కాసనసభ నవంబరు 17 వ తేదీన సమావేశమగునని 3 వ తేదీన డాక్టర్ గింగునుండి నెలువడిన ప్రకటనము రద్దు చేయబడినది. డిశంబరు 3 వ తేదీన బెంగాలు కాసనసభ సమావేశమగుటకు గవర్నరు నియమించెను.

కేరళపురం సంస్థానమందలి గాంబట్టుపట్టణ హారతాళము

పంచాయతీదార్లు మీరుగారిని సందర్శించుటకు వడిన పాట్లు

ఆంగ్ల నాయకులు అరెస్టు చేయబడిరి.

హైదరాబాదు (సింధు) అక్టోబరు 19:— కేరళపురం స్థానమందలి గాంబట్టుపట్టణమందు జరుగుచున్న హారతాళము సంఘటనను, ఘనతనహించిన మీరు అతీతవాజాగారు పునహా నుండి రాగానే గాంబట్టు, చుట్టుపట్టుపంచాయతీలయొక్క ప్రతినిధులు 250 మంది మీరు గారిని సందర్శించుటకు వెళ్ళిరి. స్థానిక జైనికప్రతినిధులు 'హిందూ' వ్రాయుచున్నది. పంచాయతీల ప్రతినిధులు మీరు గారి రాజభవనమును సమీపింపగానే సీతరు కనమందు మీరు గారిని సందర్శించవలసినదని ఉద్ఘోషించి యెడబడిరి. ప్రతినిధు లచ్చటకు వెళ్ళిన పిదప రెండు మైళ్ళ దూరమందున్న మీరుగారి వారియొక భవనమునకు బోయి మీరుగారిని సందర్శింపవలయునని ఆజ్ఞాపింపబడిరి. ఆ రాజభవనమునకు దేవుడాయనను ప్రతినిధులు వెళ్ళిరి. కాని గాంబట్టుయొక్క ప్రతినిధులలో 15 మంది మాత్రమే మీరు గారిని సందర్శింపవలయునని పోలీసువారు పంచాయతీల ప్రతి నిధులకు చెప్పిరి. పోలీసువారి యిట్టి నిబంధనను గాంబట్టుచే పంచాయతీదారులు ప్రాప్తమై చేరిరి. అందరను ఏకముగా గలసి మీరుగారిని సందర్శింపవలయుననియు, పంచాయతీదార్ల యి బ్బందల మీరుగారికి విన్నవించవలయుననియు కోరిరి. అందు పై ఆంగ్ల నాయకులను పోలీసువారు అరెస్టు చేసిపట్టు దెలి యుచున్నది. (ఆ. ప్రె.)

నర్మదామెంటు హిందో వర్కటనము

సింధు. అక్టోబరు 19:—అక్టోబరు 29 వ తేదీ న నర్మదా మెంటు హిందో గారు సింధుయందు బయలుదేరి పిషావరు వచ్చె చురు. నవంబరు 2-వ తేదీన ఖైబరు రైల్వే ప్రారంభోత్సవమును జూచిన పిదప ఛాంబానాయందలి రైల్వే ట్రాక్ స్టేషన్ వరకు పాత కాలను 5-వ నంబరున రోడ్డుగావించెదరు. నవంబరు 6-వ తేదీకి డిల్లీ తిరిగి వచ్చెదరు (ఆ. ప్రె.)
విటకాంసు, అక్టోబరు 19—అక్టోబరు 14-వ తేదీ న అమెరికను బెంగాలు రైల్వే కంపెనీ కార్యనిర్వాహకత్వమును యిసటుగారు వహించిరి. (ఆ. ప్రె.)

వెల్లింగ్టన్ సినిమా 953

20-10-25 మంగళవారము నుండి 23-10-25 శుక్రవారమువరకు
జే.టి.వెల్లింగ్టన్ పోలీసు ఆట

ఇన్ టూ ది నెట్ 2 వభాగము

న్యూయార్కు కమిషనరు పోలీసుగారైన రిచర్డు ఇ. ఎస్. క్రైట్ గారిచే వ్రాయబడినది.

ప్రైయిట్ త్రా

5 భాగములు ప్రామాణిక ప్రదర్శించబడును.

శ్రీ మైలవరం బాలభారతీ

సమాజము వారు
బందరు మినర్వ సినిమా హాలులో

25-10-25 ఆదివారంత్రా

సావిత్రి నాటకమును

ప్రదర్శించెదరు

ముఖ్య పాత్రలు
సత్వవంతుడు:—యడవల్లి సూర్యవారాయగారు.
సావిత్రి:—పుష్పారాని సంతోషరావుగారు.
యముడు:—గొంట్లపాటి సరిసింహారావుగారు.
వైద్యకూలంబుడు:—ప్రద్యుంతు నాటకములలో సావిత్రి ప్రాసంగిక ప్రధానపాత్రల పుస్తకములు విడివిడిగా ఒక్కొక్క పుస్తకం 15 రు 0-12-0. విశిష్టా ప్రత్యేకము. వలయువారు కే. పున్నయ్యగారు మైలవరంహాట్ బెజవాడ అని వ్రాయుదు. డాక్టర్ కె. పట్టాభిరామయ్య, కార్యదర్శి.

పోయినది ఆంధ్రుల ప్రతిభ!

ఆంధ్ర సోదరసోదరీమణులారా! బందరుపురమున ఆంధ్ర సభలు జరుగనున్నవి. సభాధిపతులెవరై నశేమి! కార్యక్రమము సరిగ జరుగుచుండుటలేదని చెప్ప సాహసించుచున్నాను. అస హాయకార్యక్రమ మిందు చర్చింపబడటలేదు. శ్రీయుత కట్ట మంది రామలింగారెడ్డిగారి యాధిపత్యముక్రింద చెన్నపురిలో కూడిన ఆంధ్రమహాజనసభాతీర్థావసములు ఏకగ్రీవముగ నామో దింపబడినవి. గొప్పవారందరు కార్యనిర్వాహకసభ్యులుగా నెన్నుకొనబడిరి. విధానమును తయారుచేయవలసిన తీర్మానిం చిరి. మహాసభ ముగిసినది. ఇప్పటివరకు నొక సమావేశమైన కార్యనిర్వాహక సభ్యులు చేసియుండలేదు. బందరు సభలోని తీర్మానములు కూడ నిట్లే యుండనేవు. అట్టి ఢిల్లీ రాకుండ యీ క్రిందివిన్నపము చదువగోరెదను. ఆంధ్ర మహాజనసభకు మూడు ఉపసంఘము లుండవలెను.

- (1) బర్యా ఆంధ్రుల సంఘము (2) దక్షిణాంధ్రుల సంఘము (3) పశ్చిమాంధ్రులు-వైజామాంధ్రులు ఒకటేసంఘము.

బర్యా ఆంధ్రులు:—బ్రహ్మదేశము లేక బర్యాదేశము ఆంధ్రులు దేశీయ నాకిలమీద పడునైదవ శతాబ్దములో వ్యా పారమునిమిల్లమై పోయి, కొంతమంది యచట నివాస మేర్ప ఆచుకొని, మిగతవారు వ్యాపారమునకు వచ్చుచు పోవుచు నుండి, కాలవశాత్తు యీ ఆంధ్రులే 16, 17 శతాబ్దములలో బ్రహ్మదేశములో కొంతభాగమును రాజ్యపరిపాలనచేయుట తట స్థించినది. ఆంధ్రశబ్ద మప్పుడు వాడుకలో లేకపోవుటచేతను, తెలుగు శబ్దము తెలేంకుశబ్దముగా మారి తెలేంకులు రాజ్యపరి పాలనచేసెట్లు బర్యాదేశపు చరిత్రలో 'ఫేర్ దొర'గాదు (వ్రాసి యున్నారు. (Phayre's History of Burma) అట్టి తెలేంకు రాజ్యము నశించినను, ఇప్పటికిని కచ్చిక్, కారెక్, అక్కాబీ, ఆరకాన్ జాతివారివలె తెలేంకుజాతివారుకూడ బర్యా దేశీయు లలోనున్నారు. ఈ తెలేంకుజాతి లేక కాఖువారు, కట్టుబొట్టు దేవభావలందు పూర్తిగ బర్మను లైపోయిరి. వారిముఖము మాత్రము ఆంధ్రులముఖమువలె కాన్పించును. దానినిబట్టి యితర బర్మనలకు వీరికిని వ్యత్యాసము కనుగొనవచ్చును. ప్రస్తుతకాల మున ఆంధ్రులకు బర్యాలో కొరంగీవాలా లేక కలావాలాయని పిలుతురు. గతశతాబ్దములో దేశపుటోడలు కొరంగి లేవునుండి పోవుచుండుటచే కో రం గి గ్రా మ ము నుండి వచ్చిన వారు కో రం గి ల ని పిలువబ డుచున్నారు. బంగాళీ, గుజరాతీ, మార్వాడీ, ఫాల్గీజాతివారి కన్న, ఆంధ్రమాలీలు కొంచెము నల్లగనుండుటచే, వీరిని మిగ తవారు కలావాలా (కలా-నలుపు)యని పిలుచుచున్నారు. వీరు బర్యాలో నెట్టి నీచస్థితిలో నుండి 1922వ సం॥ర జాన్యువ రిలో నొకమారు రంగూన్-ఆంధ్రులు అను షీర్షికక్రింద వ్రాసి యుంటిని. ఓడకూలీలు వీరు-బజారుకూలీలు వీరు-కిరసనాయలు గనులలో కూలీలు వీరు-ధాన్యపురులలో కూలీలు వీరు-చరిచే ను కోయువారు వీరు-రైలుస్టేషనులో పోర్టరులు వీరు-తుదకు రిక్తాబండ్లు లాగుచు కాలితోపులు తినువారు వీరు. బర్యాదేశము లో ఆంధ్రులు సుమారు లక్షయేబదివేలకు మించియున్నను, వారి కష్టనిష్ఠులకు లరయువారు లేరు. పదునైవశతాబ్దములో పోయిన తెలేంకులగతి యోచించునారు లేరు. వారిని మనజాతి లోనికి రమ్మన్నను వేషము, భాష, ఆచారము, కట్టు, సాంప్ర దాయము వీనినివదిలి ఆంధ్రత్వము వహించుమన్న వారికి కష్ట ముగ నుండును. బర్యాజాతిలో, వారు ఆరవశతాబ్దముయొండి రమారమి పదిలక్షల జనాభాకలిగియున్న తెలేంకులను మీరు ఆంధ్రులు కండు. ఆంధ్రసాంప్రదాయము ననుసరింపుడు అని యే టు చెప్పగలము? వారు పూర్తిగా తెలుగుభాష మరచి, తెలుగు వారమన్నమాట మరచి యున్నప్పుడు వారితో తెలుగెట్లు మాట్లాడుదుము? మనము బర్యాభాష నేర్చుకొనవలెను. లేదా వారు ఆంధ్రము నేర్చుకొనవలెను. ఇట్టిస్థితిలో బర్యాలో ఆంధ్రు లున్నారు.

దక్షిణాంధ్రులు:—చెన్నపురిసభలో సాగు వరదరాజం పంతులుగారు చెప్పిన సంగతులను బట్టి, ఇప్పుడు వారిసోదరు లు, మిగత దక్షిణాంధ్రులు, ఆంధ్రనిష్ఠులొరకై యెట్టికృషి స లపుచున్నదియు తెలుయుచునే యున్నది. తంజావూరు మహా రాష్ట్రా తిలుకాలమున, తంజావూరులో తోడి రావయ్యగారు వారి తోడిరాగమునకు ప్రఖ్యాతివడగొనియు, వారి తోడిరా గములొరకై వహారాజావారు భృత్య మిమ్మమండిరనియు, ఒక తరి మహారాజావారు గ్రామమున లేనప్పుడు ధనములొరకై రా మయ్యగారు తోడిరాగమును తాకట్టుపెట్టిరనియు (అప్పు తి ర్వువరకు తోడిరాగము పాడకుండుట) మహారాజావారు తిరిగి

గ్రామములోనికి వచ్చిన తరువాతి సంగతి నపుకరులద్వారా తెలిసికొని, అప్పుతీర్చిరనియు, చెప్పకొనుచున్నారు. ఇప్పు డిట్టి ఆంధ్రు లేరి? వారిని పోషించుసంస్థ యేది?

పశ్చిమాంధ్రులు - వైజామాంధ్రులు:—విజాము రాష్ట్రములో సగముకంటె సెక్కువ ఆంధ్రులచే నివసించబడు చున్నది. ఓరుగల్లులో ప్రతాపరుద్రమహారాజుకోటను చూచిన కన్నీరు మున్నీరగును. చుట్టుప్రాకారము శిథిలముగ ఢిల్లీలో నున్నది. యుద్ధమునకు పోవునప్పుడు పూజించు భేతాళనాయకుని విగ్రహము రెండవ సింహద్వారమువద్ద కానవగును. ఆ విగ్రహ హము దాటి వెళ్ళిన తొమ్మిది,పదియడుగుల వెడల్పుగల యెత్త యిన గోడ యొకటి కాన్పించును. దానిమీద రాత్రికాలమందు గస్తీతిరుగుటకు గుట్టు రాతులొరకై నిర్బంధపడినది. నగరు లోని స్త్రీలు పూజచేసికొనుటకు ప్రత్యేక ఆలయములు నాలుగు నిర్మింపబడియున్నవి. స్నాన మాచరించుకొనుటకు చిన్న చెరువు త్రవ్వబడియున్నది. ప్రతాపరుద్రుడు కొలువు తీర్చు కొనుటకు నిర్మింపబడి, శిథిలమైయున్న కుషీమహాలు యిప్పటికి రమ్యవృత్త్యముగనున్నది. క్రింద గడిచే కప్పబడి, పై అంతస్తులు రెండు శిథిలమై, రెండంతస్తులే యున్నను, పైకెక్కి క్రిందికి చూచినను, చుట్టుప్రక్కల చూచినను, రెండు మూడు మైళ్ల దూరములోనున్న శత్రువులనుగాని మిత్రులనుగాని చూచుటకు వీలగుచున్నది. సవతులయియ్య మావతగినది. నూతికి మధ్యగా క్రిందనుండి పైవరకు గోడకట్టబడియున్నది. ఒకభాగమందు నీరుండును. రెండవభాగమందు నీరుండదు. ఇట్టికోట ఇప్పుడు మహమ్మదీయులకు నివాసయోగ్యమై, కూరలు పండించుకొనుటకు సేవ్యప్రదేశమై, జంతువులు పొర్లాడుటకు నెలవైయున్న, రెండు మైళ్ల నిడివిగల ఓరుగల్లు కోటను ఆంధ్రులు మరవవలసి వచ్చెను. మహమ్మదీయరాష్ట్రములో ఆంధ్రులు ఉద్యోగీయులు-ఉద్దా మాట్లాడుచు, మహమ్మదీయ వేషముతో కుచ్చుటోషితో కాలము గడుపవలసివచ్చినది. ఆంధ్రము-మాట్లాడు నప్పుడు ఉద్దా భాష మిశ్రమము లేకుండ మాట్లాడలేరు. బొం బాయిలోనున్న ఒల్లారాం స్టేటువారు, హైదరాబాదులోని బొల్లారాంనుండిపోయినవారైనను; ఆంధ్రులేయైనను, ఆంధ్రమును మరచి, గుజరాతీభాష మాట్లాడుట వాడుట దురదృష్టము. మధ్యరాష్ట్రములవరకు వ్యాపించియున్న ఆంధ్రుల స్థితిహాడ నిట్లేయున్నది. ఆంధ్ర కర్నాటకదేశముల సరిహద్దులలోనున్న హంపి విజయనగరము కృష్ణదేవరాయలు ఏలినను ఆప్రదేశము కర్నాటకదేశీయు లాక్రమించుకొనుట కోచనీయము.

మూడుభాగములందును ఆంధ్రు లిట్లుండిరి. ఆంధ్రు లన్ని ప్రాంతములవారికన్న వెనుకబడి యున్నారని వ్రాయు చున్నందులకు మన్నింతురుగాక! గుజరాతీయులు, మార్వాడీల కన్న ధనాధ్యులుకారు. పంజాబీలవలె పౌరుషవంతులు కారు. మధ్యరాష్ట్రములవారివలె బలాధ్యులు కారు. వంగదేశీయుల వలె మేధావంతులుకారు. వంగదేశీయ ప్రపుల్ల చంద్రుని జగదీశ చంద్రుని శాస్త్రమందు ప్రపంచ విఖ్యాతపురుషులలో నొక రినిగా జేసినది. హిందూమతోద్ధరణకై ఒక వివేకానందుని కన్నది. అన్యభాషలో నైనను కవనము చెప్పుట భారతీయు లకు సులభసాధ్య మని చెప్పుటకు రిపొంద్రుని కన్నది. తండ్రి, బుఱుము తీర్చ లేక దివాలాతీసినప్పుడు, తండ్రిని బుఱువిముక్తు నిగ చేయుటకు చిత్రరంజనుని కన్నది. కర్మచేగాని ఏకార్యము చక్కబడదని చాటుటకు కర్మిష్టియైన అరవిందుని కన్నది. ఇందులో ఏయొక్క విశేషమైన నాంధ్రుల కున్నదా? ఆంధ్రు లన్ని విషయములందు వెనుకబడియున్నారు. ఇట్లు వ్రాసినందుకు మన్నింతురుగాక! ఆంధ్రజాతి బాగుపడవలెనని యున్న ఆంధ్రుల పూర్వపురస్కృత్యము చూడవలె నన్న ఆంధ్రులకీర్తి తిరిగి సంపాదించవలె నన్న మూడు ఉపసంఘములు స్థాపించి ఆయారాష్ట్రములలో వారు సంచార మొనరించి ఆంధ్ర మహాజనసభకు ఉపసంఘములను స్థాపించి చందాల మాలమున ధనము స్వీకరించి కార్యమునకు గడంగుదురుగాక! ఆంధ్రులు మేధావంతులు పౌరుషవంతు లభింపింపుకొనుడు.

దుర్భ వేంకట్రాడి.

తపాల ఓడలు

బొంబాయి, అక్టోబరు 19:—నిమిషవ తేదీ సీ మట్ల పాలను డిసికొనివచ్చుచున్న రాంచి మేలు స్టీమరు 19 వ తే. మధ్యాహ్నము 3-30 గంటలకు ఏడెనురేవు విడిచెను. మామూలు ప్రకారముగ 23 వ తేదీ శుక్రవారం ఉదయం 5 గంటలకు స్టీ మరు బొంబాయి చేరును.

15 వ తేదీ సీమ టపాలను డిసికొనివచ్చుచున్న మేలు స్టీ మరు మొరియా 17 వ తేదీ ఉదయం 3-30 గంటలకు మార్చె లీసు రేవునుండి బయలుదేరెను. (ఆ. ప్రె.)

ఆంధ్రరాష్ట్రసభ-చిత్తుతిర్పానములు

పశ్చిమ గోదావరిజిల్లా జాతీయోపసంఘమువారు యీ నెల 12 వ తేదీన తాడేపల్లిగూడెములో సమావేశమై రాబోవు ఆంధ్రరాష్ట్ర మహాసభలో ప్రవేశ పెట్టుటకు బంపిన చిత్తుతిర్పానములు ఈక్రింద వ్రాసి బంపుచున్నాను

1 ఆంధ్రరాష్ట్రసంఘము అస్పృశ్యతానిధిని అస్పృశ్య ప్రచారమునకే వినియోగపర్చవలెననియు దానినుండి యితర పనులు నిమిత్తం బడుళ్లు తీసికొనగూడదనియు యిదివరలో బదులుగా తీసుకొనిన మొత్తమును వెంటనే తిరిగి ఇచ్చివేయవలెననియు యీసభవారు రాష్ట్రసంఘమువారిని ఏకగ్రీవముగ కోరుచున్నారు.

2 అస్పృశ్యతా ప్రచారములను ఒక జిల్లానుండి ఒక జిల్లాకు వెంటవెంటనే త్రిప్పుచుండుటవలన ఆనవసరమైన వ్యయ ప్రయాసలను, పని జరుగకుండుటయు తటస్థించును గాన వారిని అధమము ఒక జిల్లానుండి మూడుమాసములైనను వుంచి అస్పృశ్యులలో ప్రబోధమును కలిగించి వారి ఔన్నత్యమునకు తోడ్పడునట్లు చేయవలెననియు, వెచ్చించు ధనమును ఏర్పాటు చేయు ప్రచారములను పంచముల అభివృద్ధికి మాత్రమే వినియోగింపవలెననియు, వారిని యితరపనుల కుపయోగించ కుండుననియు రాష్ట్రసంఘమువారిని ఈసభవారు ఏకగ్రీవముగ కోరుచున్నారు. (అసలుకు నకలు.)

చె. వెం. నరసింహారావు,
కార్యదర్శి.

పశ్చిమ గోదావరిజిల్లా జాతీయోపసంఘము

పశ్చిమ గోదావరిజిల్లా జాతీయోపసంఘము యీ నెల 12 వ తేదీన తాడేపల్లిగూడెములో శ్రీయుత పేరిచెర్ల సుబ్బరాజుగారి అధ్యక్షతక్రింద సమావేశమై రాబోవు ఆంధ్ర రాష్ట్ర మహాసభకు యీక్రింది రెండు చిత్తు తీర్మానము లను పంపుటకు తీర్మానించిరి.

(1) ఆంధ్ర రాష్ట్రసంఘము అస్పృశ్యతానిధిని అస్పృశ్యతా ప్రచారమునకే వినియోగపర్చవలెననియు దానినుండి యితరపనుల నిమిత్తము బడుళ్లు తీసికొనగూడ దనియు యిదివరలో బదులుగా తీసుకొనిన మొత్తమును వెంటనే తిరిగి ఇచ్చివేయవలెననియు యీ సభవారు రాష్ట్రసంఘమువారిని ఏకగ్రీవముగ కోరుచున్నారు.

(2) అస్పృశ్యతా ప్రచారములను ఒక జిల్లానుండి ఒక జిల్లాకు వెంటవెంటనే త్రిప్పుచుండుటవలన ఆనవసరమైన వ్యయప్రయాసలను పని జరుగకుండుటయు తటస్థించును గాన వారిని అధమము ఒక జిల్లానుండి మూడుమాసములైనను వుంచి అస్పృశ్యులలో ప్రబోధమును కలిగించి వారి ఔన్నత్యమునకు తోడ్పడునట్లు చేయవలెననియు, వెచ్చించు ధనమును ఏర్పాటు చేయు ప్రచారములను పంచముల అభివృద్ధికి మాత్రమే వినియోగింపవలెననియు వారిని యితరపనుల కుపయోగించ రాదనియు రాష్ట్రసంఘమువారిని యీ సభవారు ఏకగ్రీవముగ కోరుచున్నారు.

కార్యదర్శి.

ప్రకటన

రససిందూరాలు వండుటకుపురాతన పద్ధతిగ తయారు చేయబడిన పలుచని గాజుకుప్పలు కావలెను. సప్తయిచేయ గలవారు సైజు సహా 100 కి వెలలు ఈ దిగువ ఆడ్రెస్సుకు తెలియజేయవలెను.

మేనేజరు, ఆంధ్రాయుర్వేద ఫార్మసీ, లిమిటెడ్,
19, హాగిన్రోడ్డు, మాంటూరోడ్డు, మదరాసు.

పాలనుగంధిలేహ్యము

రక్తశుద్ధికి శ్రేష్ఠమైనది. సవామేహము, మేహ సాదలు, మచ్చలు యితరచర్మరోగములు మలబద్ధము, కీళ్లనొప్పులు, మొదలగువాటిని హరించును. 4 డబ్బీలు చాలును. 20 టు 30 డబ్బీలు. 1-4-0. వి. పి. ఆ. 6
పి. డి. ఏ. అండు కో, ఆయుర్వేదసమాజం, తెరిదేపి, నెల్లూరు.

ఆంధ్ర కాన్ఫరెన్సులు, బందరు

ప్రతినిధులు, ప్రేక్షకుల సౌకర్యార్థము స్పెషల్ మోటారుబండ్లు ఏర్పాటు
21-10-25 నుండి 25-10-25 తేదివరకు

బెజవాడనుండి బయలుదేరుట	బందరుచేరుట	బందరునుండి బయలుదేరుట	బెజవాడచేరుట
మొదటిబండి ఉదయం 5-0	8-30	మధ్యాహ్నము 3-0	సాయంత్రము 6-30
రెండవబండి ,, 6-0	9-30	సాయంత్రము 4-0	రాత్రి 7-30
మూడవబండి ,, 7-0	10-30	సాయంత్రము 5-0	రాత్రి 8-30
నాల్గవబండి ,, 8-0	11-30	సాయంత్రము 6-0	రాత్రి 9-30

ఆంధ్రపత్రికా నిర్వాహకసభ (బందరు)

ఈ సభ యెందుకు? ఈ సభలో నేమిచేయుదురని పలు పురు ప్రశ్నించుచున్నారు. ఇదియొక మహాసభ గాదనియే నా యభిప్రాయము. ఇదియొక సమావేశము. ఈ సభలో నలుగురు గలసి యాంధ్రదేశమున పత్రికానిర్వాహకసభను స్థాపించి పత్రికానిర్వహణయందును, ముద్రణాశాసనము క్రిందను జరుగు ఇక్కట్లలగుటచే యభిప్రాయము లొసంగుట, ఆందోళన పలుపుట, మొదలగు ఇతర కార్యములను చేయుటయు, లేక యూరకుండుటయు యని యొక ముఖ్యప్రశ్న. మనదేశములో పత్రికానిర్వహణ శక్తి నొసంగు విద్యాలయమును స్థాపించుట నగురించి యాలోచించవలసి యున్నది. కోర్టు తీర్మానపు చట్టమును గట్టించి యభిప్రాయ మొసంగవలెను. పత్రికాభివృద్ధికి మార్గముల నరయవలసియున్నది. ఆ నే క స మ స్వ ల ను గుఱించి యాలోచించవలసి యున్నది. కనుక యీ సమావేశ మును జయప్రథముగా జరుగునట్లు పత్రికాధిపతు లెల్లరు పాటు పడ్డ ప్రార్థనలు

కట్టి సీతారామయ్య
స్వశ్రీ సంపాదకుడు.

బందరు అస్పృశ్యతానివారణసభ

అస్పృశ్యతా నివారణసభ బందరుపురమున జరుగునని ము||రా||రా వేమూరి రాంజీరావు పంతులుగారు ఒకమారును, ము||రా||రా|| చెరువువాడ వెంకటనరసింహారావు పంతులుగారు మరొకమారును పత్రికలలో ప్రకటించియుండిరి. ఈసభ రాష్ట్రీయసభగా జరుపుచున్నారో జిల్లాసభలో లేక తాలూకాసభలో ఏవరికిని తెలియదు. ముప్పదినలువది సంవత్సరముల నుంచి సంఘసంస్కరణసభలు ఇదివరకు విసుగై తునటులచేసిరి. కాస్త్రుచర్చలు, తిర్ణనభర్తనలు, వాచప్రతివాదములు వేసేటే జరిగినవి. నేడు ఆంధ్రదేశములో సంఘసంస్కరణమునందు ముందంజ వేయగల నాయకులు ఎందుగలరు? సంఘసంస్కరణ అంచరకు ఆరుచి అయిపోయినది. వట్టి తీర్మానములు, వాక్పూరత మన వారిలో పెరిగిపోయినది.

ఏయుద్యమమునను ఆచరణమునందు అభివృద్ధి జెందునుగాని ఆచరణములేని పండితసభలు వ్యర్థము. కాస్త్రవాదమే అస్పృశ్యతను పరిష్కారము చేయునా? మేము ఎచ్చట అస్పృశ్యతా పాపనివారకసభలు చేసినను వందలకొలది ఆదిమంధ్ర సోదరులలో భజనలు చేయుచు, కీర్తనలు పాడుచు యుత్సవముగా బయలుదేరుచున్నాము. ఏలూరు, గుడివాడ, తణుకు, గాడిచర్ల, ధర్మవరము, భీమవరము, కాకినాడ మొదలగుచోట్ల ఇట్లు చేసితిమి. లక్షలకొలది నాయకులు కాకినాడ కాంగ్రెసు మహాసభకు వచ్చినను, మాయుత్సవముతో మ. రా. శ్రీ దేశోద్ధారక కాకినాడుని నాగేశ్వరరావు పంతులు, అమృతేశ్వర కాశేశ్వరరావు పంతులు, గద్దె రంగయ్యనాయుడు, గజపల్లి రామచంద్రరావు పంతులుగార్లనంటి బహు కొద్దిమంది ముమ్ముల వెంబడించిరి. తక్కినచోట్ల అదికూడ లేదు. ఒకరిద్దరు ముమ్ముల ఉండురు.

బందరులో జరుగు అస్పృశ్యతా పాపనివారక సమాసభకు అస్పృశ్యులనబడు వారితో ఆంధ్రనాయకులు ఎంతవరకు సమాచరణ భావముతో నుండునో చూడవలసి యున్నది. ఆదిమంధ్రులు, ఆగ్రజాతినాయకులు గల ఒకగొప్ప భజనయుత్సవముతో అస్పృశ్యతాపాపనివారక కీర్తనలుపాడుచు నగరవిధుల వెంట యూరేనుట్లు ఏర్పాటుచేసినారా? ఆచరణలేని సభలు, తీర్మానములు స్వగృహనరాలపట్టి దేవేంద్రుడు, రాయుడు గంగయ్య-బడుగు నాథముని.

ఆంధ్ర మహిళా మహాసభ

ఆంధ్రమహిళా మహాసభకు శ్రీమతి కాకినాడుని రామాయమ్మగారు రన్వత్తులాలగ నుండ గోరబడిరి. కాని, కారణాంతరముచే వారందు కంగీకరింప నిలుపడలేదు.

ఆంధ్ర మహా సభలు

బందరు
కార్యక్రమము

ఖద్దరు, దేశీయకళాప్రదర్శనము

నూలువడుకు పోటీపరీక్ష
ఈనెల 22-వ తేదీ సాయంత్రము 4 గంటలకు ఆంధ్రకళాశాలా భవనముందు దేశభక్త కొండ వెంకటప్పయ్యపంతులుగారి అధ్యక్షతక్రింద,

9 వ ఆంధ్ర గ్రంథాలయసభ

ఈనెల 23-వ తేదీ ఉదయము 7-30 గంటలకు పురభవనమున శ్రీయుత గద్దె రంగయ్యనాయుడుగారి అధ్యక్షతక్రిందను,

ఏడవ ఆంధ్ర రాష్ట్రీయ మహాసభ

ఈనెల 23-వ తేదీ మధ్యాహ్నము 1 గంటకు పురభవనమున శ్రీయుత బులుసు సాంబమూర్తిగారి అధ్యక్షతక్రిందను,

అస్పృశ్యతా నివారణసభ

ఈనెల 24-వ తేదీ ఉదయం 7-30 గంటలకు పురభవనమున శ్రీయుత కావ్యకంఠ గణపతిశాస్త్రిగారి అధ్యక్షతక్రిందను,

సంస్కృతసాహిత్యసభ

ఈనెల 24-వ తేదీ ఉదయము 7½ గంటలకు బుట్టయ్యపేట హాలులో మధ్యశ్రీ కాశీ కృష్ణమాచార్యులవారి అధ్యక్షతక్రిందను,

12 వ ఆంధ్ర మహాసభ

ఈనెల 24-వ తేదీ మధ్యాహ్నము 1 గంటకు పురభవనమున శ్రీయుత సామి వెంకటాచలంశ్రీశ్రీయం. యల్. సి. గారి అధ్యక్షతక్రిందను,

ఆంధ్ర జాతీయ కళాశాల:

పూర్వవిద్యార్థులసభ

ఈనెల 25-వ తేదీ ఉదయం 7½ గంటలకు దేశోద్ధారక కాశీనాథుని నాగేశ్వర రావుగారి అధ్యక్షతక్రిందను జరుగును.

ఆంధ్ర రాష్ట్రీయ సభ

ఈనెల 25-వ తేదీ మధ్యాహ్నము 1 గంటకు పురభవనమున శ్రీయుత బులుసు సాంబమూర్తిగారి అధ్యక్షతక్రిందను, మరల సమావేశమగును.

పత్రికా మహాసభ

ఈసభకు దేశోద్ధారక కాశీనాథుని నాగేశ్వర రావు పంతులుగారు రధ్యక్షత వహించెదరు.

ఆంధ్ర సభలు

ఆంధ్ర సభలు రేపటినుండి ప్రారంభమగునని చెప్పవచ్చును. కద్దరుసంఘసభ రేపు జరుగును. 25 తేదిన సభలు ముగియును. చారిత్ర ప్రసిద్ధమగు బందరునగరమున జరిగెడి యీ మహాసభలకు ఆంధ్రులెల్లరు వెడలి, దివ్యమగు మాతృ సందర్శనము గాంచి ధన్యతగాంచ గోరెదము. ఆంధ్రమహాసభ బాహుళ్యగరమున ప్రారంభమయినదిమొదలు, పవిత్రమగు జాతీయభావము ఆంధ్రులందు వికసించి, నూతన తేజమును నలుదిక్కుల ప్రసరింపజేసెను. ఇందు ద్వేష మేములను గనుపించదు. జాతిమతభేదము లీభావమునందు లీన మయ్యెను. ఆంధ్రోద్యమాదర్శములు ఆంధ్రులవికాసస్ఫూర్తికే గాక, భారతావని శ్రేయోభివృద్ధికి సయితము మార్గము జూపెను. అట్టియ్యద్యమము తనపవిత్రతాశయములను వ్యాపింపజేయుటయ గాక, ప్రస్తుతావసరములనుగూడ సఫలముగావించుకొనుచున్నది. ఆంధ్రవిశ్వవిద్యాలయనిర్మాణాంతరము, ఆంధ్రరాష్ట్ర నిర్మాణముగూడ జరుగుట కవకాశ మొత్తేని గలదు. ఏ యుద్యమజీవితమునందును పండెండు సంవత్సరము లొకలెక్క గావు. ఈ కొలదికాలములో ఆంధ్రోద్యమము చేసినమేలు గాంచిన, తదభివృద్ధి నిమిత్తమై పాటుబడినవారెల్లరు సంతృప్తిగాంచక మానరు.

ఆంధ్రోద్యమము భారత జాతీయోద్యమమున కెటుల తోడ్పడెనో యిందుక పరికింపవచ్చును. భాషాప్రయుక్తరాష్ట్రవిభాగమును దేశమున కొనగి, భావిపరిపాలన మెట్టి యాధారములపై నిలుచుటకు సాధ్యపడునో నిరూపించి, ఆంధ్రోద్యమము దేశమున కఖండసేన జేసెను. దేశభాష, టలో, విద్య, పరిపాలనము, మున్నగునవి జరుగుటకు మూలాధారము భాషాప్రయుక్తవిభాగ మని చెలుపుటకు ఆంధ్రోద్యమము తోడ్పడినంతగ మరి యొక ఆందోళన మేదియు తోడ్పడలేదని చెప్పవచ్చును. ఈయొక్క సత్యమును బోధించినను, ఆంధ్రోద్యమము సార్థక మయిన దనియే చెప్పవచ్చును. ఆంధ్రోద్యమము కాంగ్రెసు ఆదర్శములం దనుకూలమగు మార్పు గలిగించెను. గాంధీ మహాత్ముని సంకల్పమున కధికముగ తోడ్పడెను. ఇతర సాంఘికోద్యమముల వలె, ఆంధ్రోద్యమము వలన జనించిన చెడుగులను పేర్కొనుట కెట్టియవకాశము గనుపించదు. ఆంధ్రోద్యమము మూలమున, తమిళులకును ఆంధ్రులకును గల స్నేహ బాధము దృఢమగుటయ గాక, తమిళులు గూడ ఆంధ్రులు సూచించిన పరిణామము నభిలషించుచున్నారు.

ఇట్టి మహోద్యమము గంభీరాశయముల గలదై, ఆంధ్రుల ప్రత్యేకప్రతిభను చాటును, హైందవజాతీయతకు మిగుల సహకారి యగుచున్నను, ఆంధ్రులొనర్చవలసిన కార్యభారము చాల మిగిలియున్నది. వారి ప్రయత్నము లింకను ప్రారంభదశయందున్నవి. సర్వతోముఖ మగు ఆంధ్రోద్యమము, ఆంధ్రులసమగ్రాభివృద్ధికి వలసినంతగ నింకను తోడ్పడ లేదు. స్వయం కృషి యొక్క ప్రాముఖ్యమును గుర్తించిన ఆంధ్రులు తదేకదీక్షతో పాటుబడి ముందుకు నడువవలసి యున్నారు. పలుశాఖలయందు ఆంధ్రు లింకను వెనకంజ వైచు చున్నారు. మహాకవులు, గాయకులు, శిల్పులు, పరిశోధకులు, ప్రకృతిశాస్త్రజ్ఞులు, ఉత్తమనాయకులు మున్నగు వారెందరో యుద్భవించి ఆంధ్రదేశము నున్నతస్థానమునకు గొంపోవలసి యున్నారు. ఆంధ్రదేశమునందు భావ్యభివృద్ధి కవకాశము లనేకము లున్నను, దేశ దృష్టి నాకర్షింపగల విఖ్యాత పురుషుల సంఖ్య యింకను లోపముగ నున్నది. ఆంధ్రుల ప్రత్యేకతను నిరూపింపగల సమర్థు లింకను బయలుదేరవలసియున్నారు. కేవల సభల వలనను, తీర్మానముల మూలమునను మాత్రమే, దేశచరిత్ర తేజోమయమగు నని భావింపజనదు. ఏదేశమయినను తనప్రతిభాశాలురమూలముననే విఖ్యాతిబడయును. ఆంధ్రదేశము సయితము అట్టి యశోధనుల గాంచుటకు, విశేషకృషి సలుపుట ముఖ్యము.

ఆంధ్రమహాసభ, ఆంధ్రులవికాసమున కెంతేని తోడ్పడగలదు. కాని, సభయొక్క నిజప్రాముఖ్యమిటీవల వెనకబడి, కొంతమాంద్యముప్రవేశించినది. దానిని పారవ్రోలి మరల సీసభ తొంటియాన్న త్యము బడయునటుల గావించుట, చాల యవసరము. దక్షిణాంధ్రులు, బాంబాయి ఆంధ్రులు, నిజామాంధ్రులు, వంగదేశాంధ్రులు, మున్నగువారెందరో ఆంధ్రమహాసభవారి ఆదరణము బడయవలెనని కోరుచున్నారు. రాజకీయ, మత సాంఘికాదివిభేదము లెన్నియున్నను, ఆంధ్రులందరును భాషాభిమానప్రేతులై యొక్కవేదికపై గూడి పరస్పరప్రేమను వెదజల్లుకొనవలయునను కోర్కె గాఢముగ ప్రబలియున్నది. అట్టి యవకాశము నొసగుట కాంధ్రమహాసభ తోడ్పడవలయును. అప్పుడే ఆంధ్రమాతృస్వరూపము ప్రత్యక్షమగును. అప్పుడే ఆంధ్రత్వసిద్ధి గలుగును. ఆంధ్రులు భారతావనియందు ప్రాముఖ్యస్థానము వహించియున్నారని, ప్రపంచమెరుగగలదు. కొంత కాలముక్రిందట ఆంధ్రులనుపేరువినిన విస్తృతముతో తిలకించువారు గలరు. అట్టిసితీయంతయు నేడు మారిపోయినది. ఆంధ్రుల నెరుగనివారు లేరు. ఆంధ్రశబ్దము సర్వత్ర ప్రతిధ్వనించుచున్నది.

ఒరులపై ద్వేషము జూపకుండ, సద్భావప్రేతులై పాటుబడుటకు ఆంధ్రులు కంకణము గట్టుకొనుచో, ఆంధ్రదేశము కొలదికాలములో భారతవర్షమునకు వినూత్నశోభ నొసగ గలదు. బందరులో జరుగుచున్న సభలలో కెల్ల ఆంధ్రమహాసభయు, ఆంధ్రరాష్ట్రీయసభయు ముఖ్యములనుటలో, తదితరసభల ప్రాముఖ్యమును చులకన జేసినటుల భావింపగూడదు. పెక్కు సభల నొక ప్రదేశమున జరుపుటవలన, ప్రజలు వానిలాభమును పూర్తిగా పొందుటకు వీలుండదు.

అన్నిటికిని హాజరుగుటకు సహితము వీలుండదని, సభాకార్యక్రమము జూచిన విదితమగును అందుచే నితరశాఖాసభలను తదభిమానుల నెల్లర రావించి, ఇతర సమయములందు జరుపుట మేల్పని తోచును. 22 వ తేదిన, కద్దరు ప్రదర్శనము దేశభక్త కొండ వెంకటప్పయ్య పంతులు గారిచే ప్రారంభింపబడుట శుభసూచకము.

ఆంధ్రులు కద్దరు నిర్మాణమునందు శ్రద్ధ వహించి, మహాత్మునిమెప్పు పడసిరి. ఇక ముందెక్కుడు ప్రయత్నములు జరిగి, సర్వత్ర కద్దరు వ్యాపింపవలసినయవసరము గలదు. విదేశవస్త్రుబహిష్కారము, కద్దరు నిర్మాణమువలనను, కద్దరు ధారణమువలనను గాని జరుగనేరదు. కద్దరు స్వరాజ్యమిచ్చునా యని సందేహము జూపెడివారు గూడ, విదేశవస్త్రుబహిష్కారము స్వరాజ్యసాధనమని చాటుచున్నారు. కాని, బహిష్కారమునకు నిర్మాణ మవసరము. తీవ్రప్రసంగముల వలన మాత్రమే యిక్కార్యము నెరవేరజాలదు. కద్దరు నందు సంపూర్ణవిశ్వాసము గలిగి, మహాత్ముని కార్యక్రమమునందు అచంచలమగు భక్తి గలిగి, తోణకక పనిజేయుచున్న దేశభక్త వెంకటప్పయ్య పంతులుగారికన్నను కద్దరుప్రదర్శనమును ప్రారంభించుట కర్హు లింకొకరు లేరని చెప్పవచ్చును. ఆనందరభమున వీరొనగడి సందేశము, రాటము కద్దరుల వంకకు ఆంధ్రుల దృష్టిని మరల్చుటకు తోడ్పడు నని నమ్మెదము. నూలువడుకు పోటీ పరీక్ష కేవల వినోదముగ పరిణమింపక, నూలును దీసి దేశదారిద్ర్యమును మాన్పుటకు ప్రజలను పురికొల్పుగాక యని కోరెదము.

కద్దరుధారణ నియమముగూర్చి ముచ్చటించుచు, దేశమున కేమాత్రము నరికదని విదేశపు దుస్తులను విధిగధరించుకొని ప్రభుత్వసభలకు వెడలు వారుకద్దరును ధరించుటకు ప్రత్యేకాక్షేపణ గలదని చెలుపుట హాస్యాస్పదమని సరోజినీదేవి యిటీవల బలికెను. సున్నితమగు కద్దరు తయారగుచున్న యీ సమయమున, లేనిపోని యభ్యంతరముల జూపుట కసలే యవకాశ ముండదు. ఎక్కడ సంకల్పబల ముండునో, తత్సాఫల్యముగూడ వెంటనే చేకూరును. ఆంధ్రగ్రంథాలయ సభావశ్యకతనుగూర్చి ప్రత్యేకముగ చెలుపనక్కరలేదు. ఆంధ్రదేశ మీ విషయమున ఎక్కుడుశ్రద్ధవహించి గ్రంథాలయోద్యమము నున్నతదశకు దెచ్చెను. ఇటీవల రాజకీయసంచలన మధికముగ నుండుటచే, గ్రంథాలయోద్యమము మాంద్యముజూపినను మరల చాకచక్యము గనుపఱచునని నమ్మెదము. అస్పృశ్యతా నివారణసభావసరము నిదివరకు సూచించియుంటిమి. అస్పృశ్యతను తొలగించుట కెట్టిమార్గముల నాంధ్రదేశమున నరయవలయునో విచారింపి, వానిని నిరూపించుట ముఖ్యము. అంతియగాక వాని నాచరణలోనికి దెచ్చుట యవసరము. ఉన్నత జాతులవారు హిందూసంఘ కళింకము నింతటితో నయినను తొలగింపబ్రాతితులు.

ఆంధ్ర రాష్ట్రీయ సభ ప్రధానమని ఎల్లరకు తెలిసిన విషయమగుటచే, దానిని గూర్చి మరల విస్తరించి వ్రాయ బనిలేదు. బులును సాంబమూర్తిగారి యధ్యక్షతక్రింద, రాష్ట్రీయమహాసభ పాట్నా తీర్మాన సాఫల్యమునకు తోడ్పడు గాక యని మనస్ఫూర్తిగా కోరెదము.

సంస్కృత సాహిత్యసభ మాతనముగ సమావేశమగుచున్నది. మధ్యశ్రీ శాశీ కృష్ణాచార్యులగారి యధ్యక్షతక్రింద జరిగెడి సీసభయందు, సంస్కృత భాషను పునరుద్ధరించుటకు ప్రోత్సాహము గలుగునని నమ్మెదము. సంస్కృతభాష, దేశభాషలన్నిటికిని తల్లివంటిది. హిందువుల మతగ్రంథము లన్నియు, సంస్కృతభాషయందు గలవు. శాస్త్రగ్రంథము లందు గలవు. ఇహపరసాధన మగు నీ భాష పట్ల రానురాను శ్రద్ధ దగ్గుచున్నది. దేశభాషలే విద్యాధికులకు పరభాష లగుచుండ, సంస్కృత భాషసంగతి జెప్పవలయునా? విదేశీయులు పలువురు సంస్కృతము నభ్యసించి అందలి అమూల్యములగు రహస్యములను గ్రహించి చరితార్థులగుచుండ, భారతీయు లీ విషయమున అజ్ఞానము జూపుట కన్నను అవమానము వేరు గలదా? సంస్కృతభాషాభ్యసనమునకు, వర్ణవిచక్షణ లేక ఎల్లరకును సమానావకాశముల నొసగినగాని ప్రయోజన ముండదు. ఆంధ్రమహిళాసభ, పత్రికల సభ మున్నగునవి గలవు. ఇవి యన్నియు జయప్రదముగ ముగియుటకు ఆంధ్రమహాజనుల తోడ్పాటు ముఖ్యము. ఆంధ్ర సభలు నిర్విఘ్నముగ జరుగునట్లు, పరమేశ్వరుడు అనుగ్రహించు గాక!

బడంబడిక

లోకరోలో జరిగిన ఒడంబడిక గూర్చి అట్లహాసమెంత జరిగినను, శాంతిని స్థాపించునను నమ్మకము గలుగకున్నది. ఈయొడంబడికకు, జర్మనీ, ఫ్రాన్సు, బెల్జియం, ఇంగ్లండు, ఇటలీలు సమ్మతించెను. జర్మనీ, బెల్జియం, ఫ్రాన్సు లొకరిపై నొకరు స్వరక్షణార్థము దప్ప యుద్ధము నలు ప గూడదని సూచించబడినది. స్వరక్షణార్థమున పదమునం దెంతటియవకాశ మయినను కలదు. ఒకరికి స్వరక్షణముగ దోచినది, మరియొకరికి విజృంభణముగ దోపవచ్చును. ప్రతినంగ్రామమునందును, నిరుపక్షములవారును తాము స్వరక్షణార్థమై పోరాడుచున్నట్లులే ప్రకటించుచుందురు. సభ్యులలో మూడింట రెండువంతులు మంది ఒడంబడిక పనికిరాదనుచో, అది నిరర్థక మగునట. ప్రతిదేశమును స్వేశక్త్యనుసారముగ మాత్రమే, తప్ప జేసినవారిని శిక్షించుటకు బూనునట్లు, తప్పొనర్చినజాతి, విశేషబలము సంపాదించుచో, ఇతరులు చేయగలిగిన దేమియు లేదు. ఇట్టిచర్యలకు తోడ్పడుటకు జర్మనీ యంగీకరింపదని, సూచించబడినది. ఇంగ్లండు ఒడంబడిక సంగీకరించినను, బ్రిటీషు అధిపతేశరాజ్యముల నీయొడంబడిక బంధింపదట. మొత్తముమీద నొక్క మార్పు మాత్రము గలిగినదట. జర్మనీని తిట్టుటలో అహమహమికను జూపిన విరోధిజాతులు, నేడు జర్మను ప్రముఖుల సుగుణాతిశయమును కీర్తించుట తటస్థించుచున్నది. కాల మెట్టిమార్పుల దెచ్చునో యిందునుబట్టి గ్రహింపవచ్చును. హిండెబర్గ సేనాని మారదృష్టిని సద్భావమును బ్రిటీషు, ఫ్రెంచి ప్రముఖులు పొగడుట ఎంతచిత్రమో యూహింపవచ్చును. జర్మనీ కిదివరకు చక్రవర్తిగ నున్న కెయిజరుగారు యూరపుఖండపు సంయోగమును గోరుచు, రుష్యా జపానులయుపద్రవమునుండి యూరపును కాపాడవలెనని హెచ్చరించుట మరింతవిచిత్రము. ఇందు

ఆంధ్రసభలు

ఈనెల 22, 23, 24, 25 తేదీలందు బందరుపురమున జరుగును.
ఆంధ్రులెల్లరు విచ్చేయవ్రార్ధితులు

నిమిత్తము, జర్మనీ ఆయుధబలమును హెచ్చుజేయవలయునని కెయిజరుగారు కోరుచున్నారు. బాల్టి విక్కుల యుద్ధవము నరికట్టునిమిత్తము జర్మనీ బలము మరల వృద్ధియగుట కవకాశ మిచ్చినను వింతయుండదు. లోకరో ఒడంబడిక గాంచి, రుష్యాభీత చిత్తమై ఇతర చర్యల నవలంబింప బూనుచున్నదట. మొత్తముమీద లోకరో ఒడంబడిక కొన్ని సమస్యలను పరిష్కరించినను, మరి కొన్ని సమస్యలను పైకి దెచ్చుచున్నది. భావిపరిణామ మెటులుండునో జెప్ప వీలులేకున్నది.

దక్షిణాఫ్రికా దుస్థితి

కలకత్తాలో నిటీవల జరిగిన అసమ్మతిసభలో, దక్షిణాఫ్రికాలో తమకు గలిగిన యవమానములను, జగదీశ చంద్రముఖర్జీ గారు స్వయముగ దెలిపిరి. వీరు వ్యాపారము నిమిత్తము వెడలిరి. మొదట ప్యాసుపోర్టు దొరకుటయే కష్టమయ్యెను. పోర్చుగీసు కాన్సలు నుండి ప్యాసుపోర్టు దీసికొని, దక్షిణాఫ్రికాలో పోర్చుగీసు భాగములో దిగుటకు వీరు ప్రయత్నించిరి. స్టీమరులో వీరు పడిన ఇబ్బందులకు లెక్కలేదు. వీరు పోర్చుగీసుకాలనీకి బోవునప్పటికి, అధికారులు వీరిని దిగనియకబోయిరి. తుదకు ముప్పదినవరకు లను డిపాజిట్టు జేసి, వీ రొకభారతీయవర్తకునితో వారముదినము లుండిరి. పిమ్మట వీరు మరల ఇండియాకుగాని, బ్రిటీషుదక్షిణాఫ్రికాకు గాని పోవలసి యుండెను. వారముదినము లయినపిమ్మట వీరిని స్టీమరుపై పెట్టి పంపి వైచిరి. బ్రిటీషు కాన్సలుగారు వీరి కెట్టినహామము జేయరయిరి. తుదకు నిషేధింపబడిన జాతులక్రింద, వీరు పడునైదు దినములు బ్రిటీషు దక్షిణాఫ్రికాలో నుండుటకు మంత్రి యంగీకరించెను. వీరికి యూరపియనులతో సమానముగ రైల్వేలలో ప్రయాణము జేయుటకు గాని, భోజనశాలలో భోజించుటకు గాని వీలు లేకబోయెను. ట్రాముబండ్లలో గూడ నిట్టివిధేదము చూపబడెను. పోస్టాఫీసులు భారతీయులకు యూరపియనులకు వేరువేరుగ నుండెను. రిక్వాలలో గాని, మోటారుబండ్లలో గాని భారతీయు లెక్కుటకు వీలు లేదు. ఇట్టిస్థితి గాంచినచో, సూతన నిర్బంధ శాసనముల గావించు లొక వింతయా?

ముసులోనీగారు

ఆంగ్ల దేశమునకుగూడ ముసులోనీబోలువారు గావలెనని కొందరు గోరుచున్నారనియు, బ్రిటీషు ప్రజలట్టి నిరంకుశాధికారిని సహింపరనియు, బ్రిటీషు ప్రధానమంత్రి యగు బాల్టవినుగారు ప్రసంగించినట్లు, రూట రిటీవల దెలిపియుండెను. ఈ వాక్యములు ముసులోనీగారి నాగ్రహణేషుల గావించెను. మరియొక దేశపు ప్రధానమంత్రిని, బ్రిటీషుమంత్రి యీతరున తూలనాడుట అవమానకరమనియు, ఇంగ్లండు సయితము ఇతర దేశములలో నిరంకుశముగ పరిపాలించుచున్నదనియు, ఇంగ్లండు

ను సయితము నిరంకుశాధికారులు వెనుక పరిపాలించిరనియు, తమ శక్తివలన ఇటలీ నేడు సురక్షితముగ నున్నదనియు, ఇటలీ చేసిన మేలును ఇంత త్వరలో ఇంగ్లండు మరచుట ఆశ్చర్య మనియు, ముసులోనీగారు దెలిపిరట. ముసులోనీగారు పంపిన తంతివార్త తమకు జేరలేదని బాల్టవినుగారి కార్యదర్శి వెలిబుచ్చెను. ఈవివాదము తుద కెటుల పరిణమించునో చూడవలయును.

స్వపరిపాలనసాధనము

శ్రీనివాసశాస్త్రిగారికి, శాసనోల్లంఘనాది ప్రతిక్రియలే గాక, అందునిమిత్తము దేశము తయారగుట గూడ బనికరాదు. ఆసంగతిని వారు సర్వెంటుస్ ఆఫ్ ఇండియా పత్రికలో స్పష్టముగ దెలిపిరి. కాని, పాలకులు ప్రజల కోర్కెలను నెరవేర్చనిచో, నేమి చేయవలయునో, శాస్త్రిగారు చెప్పరు. సక్రమాం దోళనవలన మాత్రమే స్వరాజ్యము లభింపజాలదని వారును నమ్ముచున్నారు. అట్టితరి తా మొక మార్గమును నిర్ణయింపక, ఇతరు లవలంబింప నెంచెడి మార్గముల కడ్డు దగులుట శాస్త్రిగారి కేమాత్రము పాడి గాదు. బ్రిటీషువారియనుగ్రహమును నమ్ముకొని మారుమాటాడక యుండవలెనని, వీరు ప్రజలను గోరెద రని తోచును.

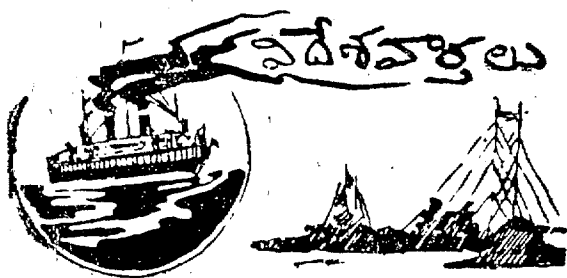
ప్రేమ

మూడునెలల కొకసారి వెలువడునట్టి ఆంగ్లపత్రిక

సంపాదకుడు:—తుంగభద్రాశ్రమ మనబడు ప్రేమాయితీనాశ్రమాధిపతియగు శ్రీయతే లోరానాథుగారు.

ప్రేమ అను పత్రిక కన్నడమున గూడ ప్రకటింపబడుచున్నది. దానిలో మొదట కొన్ని ఆంగ్లవ్యాసములను గూడ చేర్చగా పాఠకులును పోషకులును ఆశీషించినందున యిప్పుడు ప్రత్యేకముగా ఆంగ్లసంచిక ప్రకటింపబడెను. ప్రపంచమునం దన్ని దేశములవారును గూడ యీపత్రికకు వ్యాసములను వ్రాయవచ్చును. ఈ సంవత్సరము నాలుగు సంచికలును రెండు సంపుటములుగ మాత్రమే ప్రకటింపబడును. నాలుగు సంచికలు గల రెండు సంపుటములను చందా ఒక రూపాయి మాత్రమే. మొదటి సంపుటమున 1, 2 సంచికలున్నవి. రెండవ సంపుటమున 3, 4 సంచికలుండును. 1926 నుండి దీనిని మాసపత్రికగా ప్రకటించుట సంపాదకుల సంకల్పము. మొదటి సంపుటము పెట్టెంబరు నెలలో వెలువడినది. దీనిని కృతజ్ఞతతో నందుకొంటేమి. ముఖ చిత్రమున శ్రీ వివేకానందస్వామి మూర్తి ముద్రింపబడెను. శ్రీ వివేకానందుని ఉపదేశవాక్యములు గ్రంథాదినీ పేర్కొనబడెను. ఈ సంపుటమున 20 వ్యాసము లున్నవి. దేశబంధుదాసు, వి. వి. ఎస్. అయ్యరు, కాంగ్రెసు నిచ్చితభటుదేశము, మాణిక్యప్రభులను గూర్చిన వ్యాసము లిందుకలవు. పత్రిక ఆకారమును అచ్చుకూర్పును ముద్దులు నులుకుచున్నవి. కైలాసముగారు వ్రాసిన చిక్కిరియ (పర్వము) అనునాటక మిందు గలదు. ఇది కురు పాండవ కుమారులు ద్రోణాచార్యునికడ భగవద్విద్యాభ్యాసమును చేయుటకు సంబంధించిన నాటకము. ఆశ్రమవాసులకు కులపతి యొసంగిన ప్రథమదేశ మిందు ప్రకటింపబడెను. దేశబంధు దాసుగారిని గూర్చిన ఛాయాపటము లిందు కొన్ని కలవు. స్త్రీలనుగూర్చి రవీంద్రనాథ టాగూరుగారు వ్రాసిన వ్యాసమును మరి పెక్కువ్యాసములు నిందుకలవు. పలయువా రిటుల వ్రాయవలెను.

“ప్రేమాయతన ఆశ్రమము, తుంగభద్ర”

లోకర్నీ ఒడంబడిక

అందరును ఒప్పకొనుట - దానియరము

లండన్, అక్టోబరు 17:—జర్మనీ పడమటి దేశపు సరిహద్దులను గాపాడు ఒడంబడిక విషయమై సైన్యములు వడస ప్రదేశమును పూర్వమున్నట్లులే యుంచుటకు ఒప్పకొనిరి. ఒక రిజిమెంటుపై ఒకరు తాము దండెత్తుకుంటున్న ప్రాంతము, జర్మనీ, బెల్జియం దేశములు ఒడంబడిక జేసికొన్నవి. ఆ కారణముగ కయ్యమునకు కాలుదువైన దేశముపై ఆత్మరక్షణార్థము తప్ప యుద్ధమునకు గడంగరాదనుకొనిరి. ఇదియుగూడ జాతిసమితి వారి తీర్పు ననుసరించియుండవలెను. పరస్పరసంరక్షక ఒడంబడికను ప్రాంతు పొందు, బెల్జియం దేశములు చేసికొన్నవి. రాష్ట్రపాలనాధికారమునుగూర్చి వచ్చుతగాదాలన్నిటిని వ్యాయమూర్తులకు దెలుపవలెను. తక్కిన విషయములను జాతి సమితికి ఆపి జేసికొను నధికార ముండునుటల రాజీనామ మనకు దెలుపుట కేర్పాటు జేసికొనిరి. ఒడంబడికకు విరుద్ధముగ ప్రవర్తించినను, ముగ్గురై పరిష్కరించునకు ఆంగ్లేయచక్ర నిరాకరించినను దానివలన నష్టము ననుభవించువారు జాతిసమితి కి దెలుపవలెను. జాతిసమితి ఆజ్ఞ ప్రకారము ఇతరప్రభుత్వము వారు ఒడంబడికను సంతకముజేసినవారు అసాయము దున్న వారికి తక్షణము లోడ్పడవలెను.

బ్రిటిషు దౌమినియనులకు ఈ ఒడంబడికతో సంబంధములేదు. జర్మనీ జాతిసమితిలో జేరినగాని ఇది అమలు జరుగదు. జర్మనీ, బెల్జియం, ప్రాంతుచేసికొన్న ముగ్గురై పరిష్కారపు ఒడంబడికలను బ్రిటను ఇంటి మన్నించును. అనవసరము లేదని జాతిసమితిసభ్యులు 2/3 వంతులు నిశ్చయించుటతోడనే ఒడంబడికను రద్దుజేసెదరు.

ఒకవేళ అకారణముగ కత్తిరిన దేశముపై పోరుకు తమకే క్రిమింపకుండ సహాయము చేయవలెనని ప్రాంతు బ్రిటను ప్రకటించినది. ఒడంబడికను, సంతక మైనపిదప, లండనులో డిశంబరు 1 లేదని ప్రవేశపెట్టి అందులో జేప్పినమాడు చర్యలను తమ స్వయమచ్చినటుల ఆచరించుటకు అధికార ముండవలెననియు నిర్ణయముగ జర్మనీ అమలు జరిపితిరవలె ననరాదనియు జర్మను లనుచున్నారు.

రాబర్టు సిసిలు ప్రభుని యభిప్రాయము

లిస్బెన్, అక్టోబరు 19:—రాబర్టు సిసిలు ప్రభువు లోకర్నీ సభనుగూర్చి ఇట్లు దెలుపుచున్నాడు:—మొన్న యుద్ధము లో గర్భిత్రువులుగ పోరినవారిని మరల ఒకటిగ జేసి పొత్తు ఏర్పరుచుట కిదియే నిజమనుప్రభుత్వము. సంగతులన్నిటిని జూడ సభ అంతయు సవ్యముగనే జరిగెను. శత్రువులై యుండి యు సమానప్రతిపత్తితో కలిసి ఒడంబడిక జేసికొనుట చాల ముఖ్యమైనది. ఈ ఒడంబడిక కాంక్షిస్తావనార్థము మరతులను జేయలేదు. అసలేర్పడిన కాంతి నీల బిట్టలు ప్రయత్నించుచున్నది. ఈ ఒడంబడికను, భీష్ము లేకుండ అమలు జరుపుటకు మనము పూచీని విహించుట పేర్కొనవలసిన విషయము. జర్మనీ జాతిసమితిలో జేరుట చాలలాభకరమైనది. చాల ముఖ్యమైనది. చాల విలువగల సహకారిగనుండును. యుద్ధకారకుడని ప్రతిష్ఠగాంచిన హిందెంబర్గుగారే దీనికి ఒడంబడుట చాల అతిశయముతో గూడుకొన్నది.

లోకర్నీ ఒడంబడిక చాల సంతృప్తికరముగనున్నదనియు. చాంబర్లెనుగా రెంథయు శ్రమతో ప్రయత్నించినదియు ప్రాంచి జర్మను ఇంటివారుగూడ లోడ్పడినదే ఇతర పూర్తిగ నెరవేరదనియు అన్నికట్టముల పెరుక్కొని లూగరు స్ట్రేస్సును గాల్గు తమ కార్యభారమును నిర్వహించుటెంతయు గొప్ప సంతతి అనియు హిందెంబర్గుగారు సహృద్ధావముతో సంతకము జేసి లోడ్పడినదని ఇది నెగ్గెడిదిగావని అబ్బురపత్రిక దెలుపుచున్నది. 7 సంవత్సరములకు నేడు లోకర్నీలో యూరపు కాంతిశంకు స్థాపన చేర్పడినదనుచున్నది. యుద్ధమాయా ఆచారము లోకర్నీ సభలో అందరిని వదలివేసినది. ఇకమిదల యూరపు కాంతి నేర్పరుచుకొనగలసరి సాక్షి తైమ్మపత్రిక నుడుపుచున్నది.

జర్మను రాచర్యవేత్తల కీర్తికి దైర్ఘ్యమే లోకర్నీ సభ విజయమునకు గారము లనుచున్నది.

లోకర్నీ

ఒడంబడికను ఆంగ్లేయచక్రము నిరాకరించుటయే ఆలోచించుటకు రిజిస్ట్రారు రిజిస్ట్రారు సభలు సమావేశమగును. ఈ సంవత్సరములో పెడరలువంతు లందరిని రిజిస్ట్రారుచున్నాడు. పరంపరను గలిసి ఒప్పకొనుటయే నిరాకరించుటయే నిశ్చయించెదరు.

సార్వభౌముని సందేశము

చాంబర్లెనుగారి సభిసందించుట

పార్లమెంట్, అక్టోబరు 19:—చాంబర్లెను బ్రియిండుగాల్గు లోకర్నీనుండి నేడు పార్లమెంటుకి. క్రూరభువు, పొలండు మంత్రి మరతర ప్రాంచివంతులు స్టేషనుదగ్గర స్వాగతము నొసరిరి.

సార్వభౌమును అభినందన తెలిసి చాంబర్లెనుగారికంపిరి.

నెక్యూరిటీ ప్యాకు

సోవియటుల ప్రతికారము

మాస్కో, అక్టోబరు 5:—నెక్యూరిటీ ప్యాక్టును ప్రతిఘటించుటకో యనునటుల సోవియటులు యునైటెడ్ స్టేట్స్ లో ఒడంబడిక జేసికొనుటకు ప్రయత్నించుచున్నారు. దీనివలన రషియాకు యూరపులో సంబంధము లేకుండ ఏకాకిగనుండు నటుల ఏర్పడునట. ఈ ఒడంబడికనలన ఆమెరికాను సోవియటుల ప్రభుత్వమునకు ఎంతయో లాభకరముగ నుండుననుచున్నారు.

రషియా మెత్తబడునేమో

జర్మనీ జాతిసమితిలో జేరుటచే రషియా మెత్తబడు నేమోయను సంగతులను, చర్చించుచు సోవియటుల ప్రభుత్వము వారు ఒకరు చేప్పు చేతులలో నుండువారుగారన విచిరముగా రనిరి. అందుచే వారికిని వీరికిని సరిపడదనిరి వారి రాజ్యాంగ నిర్మాణమునకు తమ నిర్మాణమునకు సంబంధము లేకపోవుటచే సరిపడదనుటచే పూర్వముకంటె కొంత కాలవ్యయము జాతి సమితి ఎడల రషియా వదులకొనెననుచున్నారు.

వి. సి. యస్. ఉద్యోగములు

70 మంది యూరపియనులను ఎన్నుకొనుట

లండన్, అక్టోబరు 16:—సివిల్ సర్వీసు పరిశీతులను గూర్చి గతిన ఆపాహములను బోగొట్టుటచే ఇంతమంది యూరపియనులు ముందునవచ్చి రనుచున్నారు. ఇందులో సర్ చార్లసు ఇన్నిముగారి కొడుకు. ఇన్నిముగారును, క్రోమగ్రాఫరుని కొడుకు ఎవినిసు జేరింగుగా న్నన్నారు.

భారతీయుల పట్టి నిందు ప్రకటించుచున్నాము:—

జగ్జీవ్ హామ్ దాస్ నారాయణదాస్ మోహతా (బొంబయి) త్యాగరాజ సదాశివ రామచంద్రన్, (మద్రాస్, లండన్) భారత అవతర దంబావతి (అలహాబాదు, క్యాంబ్రిడ్జి) మణి లాల్ మనిలాల్ దేవాని (బొంబాయి కేంబ్రిడ్జి) అమ్మేం బాల్ విట్టలుపాయి (మద్రాస్) కాంతిచంద్ర బసకు (కలకత్తా, క్యాంబ్రిడ్జి) రాజసుమార్ మిత్తర్ (ఆస్ట్రేలియా) తరకాడు నారాయణయ్య (మద్రాస్ ఆస్ట్రేలియా) మోతీరాం కుశీం కీర్పలని (బొంబాయి ఆస్ట్రేలియా) బసంత బిహారీసర్కార్ కోసల (ఎడింబరో క్యాంబ్రిడ్జి) రాం జగ్జీవ్ హామ్ (పంజాబు క్యాంబ్రిడ్జి) హాపజటు హుసేను పాత్నా (అలహాబాదు క్యాంబ్రిడ్జి) క్లిష్టనాథ అంబికార (బొంబాయి లండన్) ఎడక్లమినసు మరహన్ క్యాంబ్రిడ్జి

ఆసియా కారిక పరిస్థితులు

జినీవా, అక్టోబరు 19:—ఆసియాలో ఆయాదేశములం

దు కారిక పరిస్థితులనుగూర్చి భిత్తిపూర్వకముగ విచారణ సన్ని సాత్వ్యమును గైకొనుటకు అంతర్జాతీయ కారిక కార్యాలయ పాలకవ్యవహార నిశ్చయించిరి.

దూరప్రాచ్య దేశము - పసిఫికు

అమెరికా ఆశయములు

లండన్, అక్టోబరు 15:—పై రెండుప్రదేశములలో అమెరికనుల ఆశయములు చాల ముఖ్యమైనవి. చీనాలో జపానువిధానమునుగూర్చి అమెరికాకు జపానుకు తగవు బడవచ్చును. అందుతోనే నాషింగ్గు సమావేశమునకు కారణమైనది ఎన్ని త్యాగములైననేని జపాను మైత్రిని, విశ్వాసమును బలయుట అవసర మనుచున్నారు.

ఇండియా రాజ ప్రతినిధి

పీలు ప్రభువు

(ఆంధ్రపత్రిక ప్రత్యేకతంతివార్త)

లండన్, అక్టోబరు 19:—ఈ వినింగు స్ట్రాండగు పత్రిక ఇట్లు దెలుపుచున్నది:—

రీడింగుప్రభుని స్థానే పీలుప్రభుని ఇండియా రాజప్రతినిధిగ నియమించుటకు ప్రభుత్వమువారు స్పష్టముగ నిశ్చయించిరి. రీడింగుప్రభునిస్థానే వచ్చు రాజప్రతినిధినిగూర్చి లండనులో బాధ్యతగల అధికారవర్గమున కెవరికిని ప్రభుత్వనిశ్చయము దెలియనే దెలియదు. పీలుప్రభువు ఇండియా రాజప్రతినిధిగ నియమించబడినది ఇప్పుడే దెలిసినది. కాని ప్రాత ఇండియామంత్రి రాజప్రతినిధిగ నుండుట కెంతయు తగినవాడు, అర్హుడని అందరును అనుకొనుటచే ఎవరికిని ఈ నియామకము ఆశ్చర్యమును గలుగజేయుట లేదు. 1926 లో తనవదని ముగియుటకు లోపుగనే రీడింగుప్రభువు ఇంగ్లాండుకు బోవునని ప్రస్తుతము ఏమియు గోచరించుటలేదు.

ఆంగ్లో ఇండియను ఉన్నతవిద్య

(ఆంధ్రపత్రిక ప్రత్యేకతంతివార్త)

లండన్, అక్టోబరు 19:—క్యాంబ్రిడ్జి ప్రధాన మత గురువుతో ఆంగ్లో ఇండియను ఉన్నత విద్యను ప్రచారము పల్పుటను గూర్చియు, ఇండియాలో క్రైస్తవ దేశములు, ఇండియాలో మతశాఖల నేర్పాటు జేయుటను గూర్చియు కర్నలు గిడ్డి గాయ మాట్లాడిరి. ఉన్నతవిద్యను ప్రస్తుతము వైద్యాలయముల నిమిత్తము వినియోగించబడు చుండుటచే ఉన్నతవిద్యకు సామ్యు నేర్పాటు జేయుటకు వీలులేదని మతాచార్యులు దెలిపిరి.

మూడవవిషయమును పూర్తిగ ఆమోదించుచున్నాడననిరి.

మరాఠో పరిస్థితులు

లామడ్ జార్జిగారు

(ఆంధ్రపత్రిక ప్రత్యేకతంతి)

లండన్, అక్టోబరు 19:—మరాఠోనుగూర్చి ప్రశ్నా పించుచు మనకు మరాఠోవిషయములో బాధ్యత లేకున్నను క్రైస్తవులు కొండలలో వసించు మహమ్మదీయుల స్వాతంత్ర్యమును అంగద్రొక్కరాదని లామడ్ జార్జిగారనిరి.

పాటియలా మహారాజుగారు

ఇండియాకు బయలుదేరిరి. ఇండియాకు వచ్చులోపుగ యూరపుఖండమును జూచెదరు. చాలమంది వీరిని వీడ్కొల్పిరి.

ఇతడు కొన్ని కుక్కలను కొనిరట.

ర్యాడికలుకాం గ్రెసు

మూలధనముపై పెట్టుబడిని ఆమోదించుట

రిపులకు, డ్రూసులకు స్వాతంత్ర్యము

నీ య వ లె న ను ట

నీన్, అక్టోబరు 17:—కెయిలోగారు మూలధనము మీద పన్ను వేయరాదనియు, వేయవలెనని పోరియటుగా రును వాదించిరి. తునకు కెయిలోగారు ఓడిపోయిరి. దీనివలన, చీలిక తొలగెను. ర్యాడికలుపక్షము చీలిపోవుట కవకాశము లేకుండ ఏర్పడినది.

స్పెయిను ప్రాంచి ప్రభుత్వములు రిపులయెడల భూతదయతో ప్రవర్తించి డ్రూసులపట్లగూడ దాక్షిణ్యముతో ప్రవర్తించి ఇద్దరికిని స్వాతంత్ర్యము నీయవలెనని ర్యాడికలు కాంగ్రెస్ వారు తీర్మానించిరి. కార్టెలు కార్యక్రమమును అసలంబించు ప్రభుత్వమునకే లోడ్పడెదమనిరి. మరాఠో యువప్రదమంతయు తొలగినటులేయని పెయిసరీవుగా రనిరి. దేశమునకు కష్టము లేకుండ పాటుబడెదమని పెయిసరీవుగారు తెలియజేసిరి.

చానలుదీవులు

ప్రభుత్వశాఖాగారమునకు తమవంతు కప్పమును ప్రస్తుత మందున్న ప్రకారమే జేయుననిరి. జేసి సార్వభౌమరాజ్యమునకు జెందినవగుటచే సామ్రాజ్య ప్రభుత్వమువారు కప్పము గట్టవలె నని గోరుట వ్యాయముగాదని జేసి ప్రతినిధులు చెలిపిరి. గౌర వ్వి ద్విపమువారు గూడ ఏమియు ఇయ్యజాలమనిరి.

జి. వి. పి. రైల్వే

ఒక్కొక్కటి చేసడిపించుటకు గావలసిన సామగ్రిసంతకము ఇంగ్లండునుండియే పంపింప జేసెదరు. 5000000 పానులు ఖరీద గునట.

జపాను ఉపద్రవము

పదమూడుగు కెముజరు జోన్యము

ఆయన సూచించు నివారణోపాయము

లండన్, ఆక్టోబరు 18:—80 సంవత్సరముల క్రిందటనే జపాను ఉపద్రవము వచ్చునని నే నంటినని కెముజరు అబ్బ ర్వరు పత్రికాప్రతినిధితో చెలిపెను. సంది ఒడంబడికలో ఆమెరికా, ఇంగ్లండు, ప్రాంసు ఒకరికొకరు ప్రతిహతులని రహస్యపు అనుబంధమున్నది. చాలకాలమునుండి అనుకొన్న ఒడంబడిక శ్రేయముఖులకు ప్రతిహతులుగ, నిజరూపమును చాల్చినది.

మాస్కోవారు 200000 మందికి డబ్బు ఇచ్చుచున్నారనియు, జపాను వారు ఆ యుద్ధముల నిచ్చి తిరిగివచ్చేయుచున్నారనియు, అవసరమునచో చీనాతరపున పోరుటకు సిద్ధుగనుండుననియు తన నిమిత్తము రషియా నిమిత్తము జపాను యుద్ధకాలను నిర్మించుచున్నదనియు, రషియా జపాను ఆధికారులచే 80,0000 మంది వైద్యమును నెలకొల్పి చున్నారనియు, పడమటిభాగమున జర్మనీ అనుకొన్నచానికి విరుద్ధముగ ప్రవర్తించుచున్నదనియు ఈ ముఖముగ బోలీషివి తులు వారి ఆసియావిత్తులు, తమ దశమతో యూరపువై దండెత్తెననియు అందుచే లండను, ప్యారిస్, వాషింగ్టను ప్రభుత్వము లీ యువద్రవమును తొలగించుకొనవలచిన జర్మనీని మరల సాయుధురాలునిగ జేసి పూర్వపు పరిస్థితులందు ఉంచ వలెను. లేదా, అంతయు వాశనమనియు కెముజరు చెబుచు చున్నాడు.

ముస్సోలినీ ప్రధానామాత్యుడు

ముస్సోలినీగారు బాల్టియనుగారి బ్రెటను యువస్వామి మును ఖండించుచు ఇట్లు చెబుచున్నాడు:—దేశములో ముస్సోలినీవంటివారు గావలెను. కాని ఆంగ్లేయులు అట్టి నిరంకుశపాలకుని సహించరని మీరంటిరని వింటిని. మీరట్లు అంటితి రేని నానిని నేనెంతయు నిర్మోగములుగగర్హించి అసహ్యతి జూపుచున్నాడను. ఇట్లుంటు అంతర్జాతీయ గౌరవమునకు భంగము. కెద్రుచున్నట్లు అనవగమలుగావు. ప్రపంచములో ఒక పుడు నిరంకుశపాలకుడవలెను. గ్రేట్ బ్రిటనులో గ్రేట్ బ్రిటను ప్రభుత్వము నిరంకుశముగ లేకున్నను విదేశములందు నిరంకుశత్వమును మానలేదు. నేటికెరికూడ క్రాంతిలు, మున్నగు ఇతర ఆంగ్లేయ నిరంకుశపాలకులను ప్రజలు మరచిపోలేదు. నానిరంకుశపాలకుడే ఇటలీలో ఆరాచకము అడుగంటినది. బోల్షివిజము యాభ్రమాసినది. సక్రమపరిస్థితులను, ఆర్థిక పరిస్థితులను, శత్రువుల యువద్రవములేమందుటను జేయగలెను. అధికారమును వదలగలుగజేసెను. యూరపులో కల్లోలమును బాపెను. విరోధా హహానంగాములలో ఇటలీ జేసిన సహాయము సభుడే మరచిపోయిరి. మీరు ఇటలీ సహాయము చేయుచున్నచో బెర్లిను జెప్తినటులు బ్రిటను పాదాక్రాంతివారై ప్రవర్తించి యుండెడిది. ఇట్టి నిరాధారమును నిండను ఇటలీ ప్రజలు, రాజును సహించరు. చాల రోషపురుగుదురు.

ఇదివరకే ఒక పర్యాయము ఇట్లు ముస్సోలినీగారు వాకినిరి. మరల మీరు నే డెటుల ప్రస్తావించి మరింత వ్యవహారమును పూర్తిగ పాడుజేసిరి.

బ్రెటిలకలో బాల్టియనుగారిచ్చిన యువస్వామిమును గూర్చి ఇటలీనుండి ముస్సోలినీగారు తొలగింపిన సంగతి తెలియదని బాల్టియనుగారి కార్యదర్శి చెలియజేలెను.

చీనాలో అంతఃకలహము

హ్యంగుహేలో చాంగుగారిని దూరుట హ్యంగుహేలో జికియంగు వైనిక గవర్నరు —ంగ్స్ లోకాగారిని దూరుచున్నాడు. జికియంగునేను హ్యంగుగారిని చాంగుగారి నేనలను వెన్నంటుచున్నవి.

చాంగ్స్ లోకాగారి నేనలు హ్యంగుహేనుండి మరలుటచే హ్యంగుగారి నేనలనుగూడ మరలవలెనని ఉత్తరువు జేసిరి.

బోల నుసోదరులను విచారణకు బంపుట

లండన్, ఆక్టోబరు 19:—టెల్లు జెయులో విచారిం చుటకు బోల్ నుసోదరులు పోలీసు స్వాధీనములో బంపబడిరి. తమ పూర్వీకులమీదనే విడుదలయిరి.

హ్యంగుహే, ఆక్టోబరు 18:—చాంగ్స్ లోకాగారికి పెంగ్సింగుగారికి పోరు తప్పదు. ఉభయయులను 200000 ఆరి తేరిన పైనికు లున్నారు. ఈలోపుగ ఊపేపీగారు 180000 మందితో తమ స్థానమును బలపరచుకొనుటకు ప్రయత్నించు చున్నారు. ఈలోపుగ చాలమంది పూపూపూగారి పక్షమును జేరెదరనుచున్నాను. అట్లుచో ఇతనికిగూడ ప్రతిపక్షులతో బాటు సమానబల మేర్పడును.

రణనిహతులగు శతఘ్ని దళము

స్మారక చిహ్నము

రీపెల్లు ఆక్టోబరు 19:—1914-19లో రణనిహతులైన శతఘ్నిదళయోధుల జ్ఞాపకార్థము కన్నాటు ప్రభువు నేటి యుదయమున స్మారకచిహ్నమును బహిర్గతము గావించిరి. పూలహారములను స్మారకచిహ్నముపై నుంచిరి. చాల దివ్యముగ జరిగెను.

ఇటలీ వైమనికుడు హ్యంగుహే 19 తేదీని జేరెను.

పాగయోడ అంటుకొనుట

10 మంది కన్వించుటలేదు

కోమంవో పాగయోడ అంటుకొనెను. సిబ్బంది దానిని వదలివెట్టెను. 10 మంది కన్వించుటలేదు. తక్కినవారిప్రాణము లను రక్షించి తప్పించిరి.

కోట లేని రాణి

వెంచెబాలిక బహుమతిని బడయుట

హ్యారిస్, మేయరు:—కోటలేని రాణి మక్కాజి లేని పడవనుండి. హ్యారిసులో ఒకయూల మేయరు నూజను తిప్పి రు అనునామెను ఆమెయన్న స్థానమునకు రాణిగజేసిరి. 1850 ప్రాంతల బహుమతికి అర్హురాలైనది. కాని ఒక సంవత్సరము లో పెండికీకొనవలెన లేదా ఆమె తమను వదలుకొనవలె నని వరకు నేర్పాటు జేసిరి. ఈ గౌరవము ఆమెకు జరిగినపుడు ఆమెకు ప్రధానము జరిగెను. 1850 ప్రాంతము ఆమె అనుకొన్న స్థానము అంతను లభించునటుల జేసి యుండెడిది.

11 నెలలు వ్యర్థముగ ఈమెయు ఈమేధ ర్థయు గది నిమిత్తము వెచ్చిరి. బహుమతి చేతనుండి ఇక పోవునను సమయమునకు వారు మేయరుంటి కేసిరి.

ఆమె కథను అంతను ఆతనికి చెలియజేసెను. ఒక ఆరు సంవత్సరములకు ఒకబసను మిగిలినాజను తిప్పిరు గారికి ఆర్థి కీయబడనని ప్రకటించిరి. కల్పితకథలను నమ్మనినా రుందురా దినంతేసి.

బర్లెను హెడ్ ప్రభువు

పత్రికలు

లండన్, ఆక్టోబరు 16:—ట్రిటు స్క్రిటు యువకలను మంత్రి వర్గము వారు ఏర్పాటుజేసి కొన్నచో తమ కంత భయముంచెదని బర్లెన్ హెడ్ ప్రభువు పత్రికా ప్రము రణమును గూర్చి నడిపిరి. 'వారికి ఏమిజేయవలెనో' ఎంతవరకు చేనిని ప్రకటించవలెనో చెలియెను. అందుచే యువద్రవ ముండవలెనని. 5 నిమిషములలో వారు నేను ఇండియాలో ఏమి చేయవలెనో జెప్పగలరనిరి. టెల్లుపన్ను బంగారు స్టాండ్ దునుగూర్చి కస్తూరముగ ప్రకటించి చివరకు అవి లాభముగ నున్నతే వాటిని వదలిరి. ఆప్రకృతియేదేను మనము అనవసర ముగ తర్కితో యుద్ధము చేయకొన నున్నారమని నిందించు చున్నదనిరి.

వాతావరణస్థితి

1925 నవంబరు 20-వ తేది మంగళవారము

ముఖ్యతేల్పాలు	గత 24 గంటలలో అత్యధిక వర్షము	గత 24 గంటలలో అత్యల్ప వర్షము	గత 24 గంటలలో వర్షము	అక్టోబరు 20-వ తేదీనుండి వర్షము	జరిగిన సాధారణముగ సంవత్సరమునకు వర్షము
గోపాలపురి	88.3	75.2	...	26.65	44.96
విశాఖపట్టణము	87.5	76.3	...	10.72	87.09
కాకినాడ	87.3	76.3	...	13.71	89.09
మచిలీపట్టణము	87.7	74.7	...	11.52	41.59
కర్నూలు	93.8	71.4	...	6.27	26.01
బళ్లారి	...	71.4	...	8.24	20.51
కడప	92.4	78.2	...	4.79	81.28
నెల్లూరు	90.8	75.5	...	6.23	87.98
మద్రాసు	88.9	74.6	...	8.34	50.74
కడపూరు	88.7	78.5	...	4.06	52.94
నేలము	88.2	69.2	...	0.80	89.30
కోయంబూరు	93.5	67.8	...	1.13	22.29
తిరుచనాపల్లి	94.0	73.3	...	3.96	38.18
నాగపట్టణము	88.8	77.0	...	3.42	54.98
మధుర	93.0	72.8	...	3.93	83.58
పాంబట్	83.2	77.8	...	0.59	87.00
తిరునల్వేలి	0.13	28.84
తిరువేల్కాయ	84.1	76.4	...	7.93	64.51
కొచ్చిన్	88.2	78.1	...	7.26	114.51
కాలికట్టు	91.3	76.6	...	6.96	117.16
మంగళూరు	87.7	75.9	...	9.34	125.68
తెంగుళూరు	86.9	62.7	...	1.45	85.87
మేరకాగ	78.4	59.0	...	6.27	125.46
కొడైకనాథ	68.2	47.2	...	2.86	62.18

సర్కారులు:—ఆకాశము నిర్మలముగనే యున్నదన వచ్చును. మచిలీపట్టణములో ఆర్ద్రత తక్కువ. శీతోష్ణస్థితి మామూలుగ నున్నది.

దక్కన్:—మేఘములు పలచగ నున్నవి. కర్నూలులో పగటివేడిమి రి డిగ్రీలు ఎక్కువ.

కర్నాటకము:—మేఘములు పలచగ నున్నవి. శీతోష్ణస్థితి మామూలుగ నున్నది.

ఇచటచట స్థానికచినుకులు తప్ప ఎడ్యుభాగానే గాయ వచ్చును.

యస్. ఆర్. హెచ్ సామ్రాధు

వాతావరణశాస్త్రజ్ఞుడు.

బొంబాయి కాటను మార్కెటు

నేడు (20 వ తేది) మధ్యాహ్నము ధర

ఏప్రిలు-మే, బ్రా-418-0-0, 413-4-0, 413-0-0.

డిసెంబరు-జనవరి-బ్రూ- 392-4-0, 392-0-0.

“పశ్చిమమున మంచువలన శాస్త్రీగా నష్టముకలిగినది. మొత్తముమీద అనుమతముగా నున్నది” అని 19 వ తేదీని న్యాయాధిక్షానుండి నార్డును కంపెనీవారు తొలివార్త నంపిరి. (ప్రెస్.)

ఇండియా గెజెటు

సిస్టా, అక్టోబరు 16:—ఈ మాసపు యిండియా గెజెటునందు దిగువ వివరింపబడిన విషయములు ప్రకటింపబడెను:—చట్టనిర్మాణ శాఖ:—సి. బి. చార్లెస్, వి. పి. రావు గాడ్ అసంబంధితభ్యుత్పన్న రాజీనామాలను గవర్నరు జనరలుగా రంగీకరించిరి.

విద్యాశాఖ:—రాజీనామా నిచ్చిన డాక్టరు ఎల్. సి. కొలు మెన్ గారి స్థానే మే నూరు సంస్థాన మందు వ్యవసాయ శాఖ డైరెక్టరుగ పనిచేయుచున్న జి. హెచ్ క్రుచ్చీను గెజ్ గారు భారత కేంద్ర ప్రతినిధులు సభ్యులుగ నియమింపబడిరి.

ఆర్థికశాఖ:—పన్ను విచారణాధికు ఖియేక్ నహాయ కార్యదర్శిగ రావు జహూరు ఎస్. కె. సుందరా చార్యులు గారు నియమింపబడిరి.

ప్రాచీన హైందవ ప్రజాస్వామిక ప్రభుత్వము

గ్రంథకర్తలు అనంతపుర కళాశాలయందలి చరిత్రాధ్యాపకులగు మ॥రా॥రా॥ డేవభట్ట లక్ష్మీనరసింహముగారు, ఎం. ఏ. ఎల్. టి. రాజసుపేంద్రవరమందలి జాతీయసారస్వత నిలయమువారు దీనిని తమ సవయగ వాఙ్మయతరంగములందు నాల్గవదానిగ ప్రకటించిరి. వెల రూ. 0-12-0.

ఈరు నూచిందురీతి నిది చరిత్రాత్మకమున పరిశోధక గ్రంథము. దీని వ్రాయుటలో గ్రంథకర్త పురాతనాధునిక గ్రంథములను చాలవరకు శ్రమపడి పరిశోధించివానిరి. ఇంతకన్న పడియు గ్రంథమేలనో సంపదితముకేసిరి. విషయప్రాశస్త్యమును బట్టి గ్రంథము చాల విపులముగనుండుట వాంఛనీయము. దీనిపై ఆంధ్రులమూడర మ్మొండునో చూచి మరింతవి పులముగ వ్రాయుటకు వీరుద్దేశించియుండవచ్చును. అయినను గ్రంథకర్త యుద్దేశముప్రకార మీ పుస్తకము, ఆంధ్రవాఙ్మయమున ప్రాచీన రాజ్యాంగవిషయిక గ్రంథములు లేనికొంత కొంతవరకు దీర్చుచున్నది. పుస్తకము నిష్పక్షపాతబుద్ధితో వీరు చాల ప్రసన్నముగ వ్రాసిరి.

భారతీయుల ప్రాచీన నాగరికతాధిక్యతను గూర్చి వ్రాయుట అంగ్లభాషాగ్రంథకర్తలకు భారతీయులలో ముఖ్యముగ వంగదేశములలో, శ్రీ లక్ష్మీనరసింహముగారు చెప్పినట్లు, పాశ్చాత్యుల ప్రస్తుత సంస్థలన్నియు పూర్వముకప్పుడు మనదేశ విందుండెనని వాదించుట జాతీయాభిమానలాంఛనముగనున్నది ఈ ధోరణి మారవలయును. పూర్వకాలపు ప్రాచ్యసంస్థలు, ఆధునిక ప్రతీచి సంస్థలకును చాల తారతమ్యముగలదు. అధునిక కాలము స్వార్థత్వము చాల తక్కువయ్యెను దానికంటెచిన బాహ్యకేంద్ర ప్రకటన చాల ఎక్కువగను గనబట్టుచుండును. పూర్వకాలపునో స్వార్థత్వము మధికముగను, దానిగూర్చిన బాహ్యకేంద్ర ప్రకటన తక్కువగను ఉండెడివి. వివిధసంఘములను వలయు సంస్థల నెక్కుకొనుటలో ఈ యంతము బాగుగ వ్యక్తముకాగలదు. పూర్వము తగినవారికేరలను చీల్చిపై వ్రాసి లాభపడదని ఎవరిపేరుగల చీలులే దేవదత్తలను లక్షించినవారి నాయాపవపులను నియమించుట ఆచారమైయుండెడిది. ఇప్పుడు ఎవరికొరకములను వాగ్దానించుకొనియు, ఇతరులతెగ్గింపించియు వ్యాపారవిషయమునందువలె "క్యాన్వాసింగు" చెసికొని న్యాయముగనో అన్యాయముగనో ఎక్కువపొటలను సంపాదించుకొనుటయు ఆచారముగనున్నది. ఈరెండు పద్ధతులొక్కటియేయని నిరూపించుటకంటె వీటియందేది ఎక్కువ లాభకరమైనదియని నిరూపింప ప్రయత్నించుట న్యాయము.

వైదికయుగమున ప్రజలెట్లు కలములుగను, సంఘములు గను ఏకైక క్రమక్రమముగ సంఘావృత్తులను, పాలకవ్యవహారము, రాజులను ఏర్పాటు చేసికొనుచుండునదియు, అవిక్రమక్రమమున ఏకరాట్రిభువ్యములగు క్షాత్రు మారినదియు వీరు విపులముగ వర్ణించిరి. బౌద్ధ, మార్యయుగములందు ప్రజాస్వామిక ప్రభుత్వములు తగ్గుచు వచ్చినను ప్రజలకు వాటియందే యెక్కువ అభిలాషయుండెడిదియు విశదీకరించిరి. ఏకరాట్రిభువ్యములందుగూడ రాజులు ప్రజల పరిపాలనముతో జోక్యము గల్గించుకొనక రాజ్యసంబంధము విషయములందే జోక్యము కలిగించుకొనుచుండిరి. కటానులవాడులనలన దేశము కలగుంతుపడి సంవత్సరముగూడ సంప్రద్య స్వాతంత్ర్యయుక్తవగు గ్రామపరిపాలనను అనిచ్చిన్నముగ జరుగుచున్నట్లు శ్రీలక్ష్మీనరసింహముగారు చూపించిన శాసనములను బట్టి వ్యక్తమగుచున్నది.

గ్రామసభలందు కేవలము బ్రాహ్మణులే సభ్యులగు నుండెట్లు సభ్యులను వలయు గుణనిర్ణయమునుబట్టి తెలియుచున్నదని గ్రంథకర్తగారి యభిప్రాయము. కారణము, సభ్యత్వమున కొక గుణమును వేదాధ్యయనము యధికార మొక్క ప్రాప్యములేగాని ఇతరులకు లేదను నియమము. మూడు అగ్రగణ్యులగు ద్వైశలని పేరున్నదియు, ద్వైశాలందరికిని వేదాధ్యయన నుండెడివనియు చాలమంది గ్రంథకర్తలు వ్రాయుచున్నారు. అదియునుగాక శ్రీ లక్ష్మీనరసింహముగారి 73 వ పుటలో పునఃపూర్వము డానబరగు "సర్వార్థ చింతకుడు" సాధారణముగ ధనిమడన వర్తకుడుగ నుండెననియు, ఆసభలో వర్తక, వాణిజ్య, పారిశ్రామికవస్తుల సభ్యు లధికముగనుండెడి వారనియు వ్రాసియున్నారు. ఈసభ్యులును, అగ్రవర్ణుడును అప్రతిభిక్షులనుబట్టి బ్రాహ్మణులేతరులేగాని బ్రాహ్మణులుగ నుండుట అసంభవము. పట్టాసభలం దీర్ఘముగ నుండునపుడు గ్రామసభలం దుండుటగూడ సహజము. మఱియు నింకొకవిశే

షము. ఏకాలమునందైనను, ఏదేశమునందైనను విద్యాధికులగు వారికి పరిపాలననుండుటకు పాలున్నట్లును, ఏ కొలదిమంది స్వార్థపరులో తప్ప, సామాన్యముగ విద్యాధికులు ధర్మమునే ముఖ్యముగ నెంచి ప్రజలక్షేమమునకై పాలుపడుచుండుట ప్రపంచచరిత్రము లన్నిటను గానించును. ప్రజాసేవ, ప్రజాస్వామ్య, ప్రజా పరిపాలనాధికారములు, స్వత్వములు, హక్కులు, స్వయంనిర్ణయ సూత్రములు ఏదేశముగ వాదావిడి చేయుచున్న ఈరోజులలోగూడ విద్యాధికుల నాయకత్వమే కన్పించుచున్నది. కనుక విద్యాధికులను ఎక్కువ ప్రాబల్యముండుట నాగరికతలోక మంతటికిని సహజము. మరియు ఒకానొక పురమునకుగాని గ్రామమునకుగాని దాని విస్తీర్ణమునుబట్టియు, అవసరములను బట్టియు మహాసభ యొక్కటియే గాక, సంవత్సరవారము, తోటసంఘము, చెఱువుసంఘము, బంగారము సంఘము, పంచవారము, ధర్మాధికారసంఘము, వాడపెద్దల సంఘము, పాలముపెద్దల సంఘము, ఇమ్మారుపెద్దల సంఘము, ఊరిపెద్దలసంఘము, ఉదాసీనసంఘపు పెద్దలు మొదలుగాగల ఉపసంఘము లెన్నియో యుండెడివి. వీటినిన్నిటికిని వేదాధ్యయనము చేయు బ్రాహ్మణులే సభ్యులుగ నుండుట యసంభవము. కనుక అన్ని విధములగు పెద్దలనును పలుకుబడి గలవారికిని పరిపాలననుండు పాలుండుట సహజము.

ఇన్ని సంఘోపసంఘములతో భారత సీమ పూర్వకాల మందు విరాజిల్లుచు, సంప్రద్య స్థానికస్వరీపాలనము ననుభవించుచుండెనని తమ గ్రంథముల వలన ఆంధ్రుల కందరికిని సహేతుకముగను, సులభ గ్రాహ్యములుగను తెలియబరచిన లక్ష్మీనరసింహముగారు వంద్యులు. వారి పుస్తకమును నాంధ్రులందరారించి ఇట్టి గ్రంథములను విరివిగను విపులముగను నారు వ్రాయునట్లు విశేషముగ ప్రోత్సహించెదనని నమ్ముచున్నాను.

తూర్పు బెంగాలు రైల్వే ప్రమాదము

మొత్తముమీద పండ్లెండుగురు చనిపోయిరి
కలకత్తా, అక్టోబరు 19:—తూర్పు బెంగాలు రైల్వే ప్రమాదమువలన కుడికాలు చేయి భేదించబడిన బ్రజుల్ హామగారు నేటి ఉదయమున చనిపోయెను. మొత్తముమీద పండ్లెండుగురు చనిపోయిరి. (అ. ప్రె.)

హోం మెంబరు మహమ్మదు ఉస్మాన్ సాహెబుగారు

బ్లారి, అక్టో 18:—హోం మెంబరు గౌరవనీయులగు ఖాన్ బహదూర్ మహమ్మదు ఉస్మాన్ సాహెబుగారు కనివారం రాత్రి చెన్నపురినుండి బొంబాయి మొయలుతో బయలుదేరి మునాదువముం బ్లారి చేరిరి. ప్రేమమద్య స్థానికోద్యోగులను ఆధికారతత్వము చాలమందిచేరి హోం మెంబరుగారిని ప్రస్తుత మాలాలంకృతుల గావించిరి. పిమ్మట హోం మెంబరు గారు కలెక్టరుగ ఖాన్ బహదూర్ మహమ్మద్ బజుల్ హామగారు గారింటికి బండిలో వెళ్లిరి. అచ్చటనే కలెక్టరుగారికి వీరతిథులుగా నుండురు. సాయంకాలము 8 గంటలకు శాసన సభ్యులగు రంగ నాథ ముదలి గూర్, శివగావుగాల్ల యాధిపత్యముక్రింద ఫాస్టు పిషయములను గురించి మాట్లాడుటకై రాయబారము వచ్చెను. (అ. ప్రె.)

బ్లారి, అక్టో 19:—హోం మెంబరుగారికి నిన్నటి దినమున అల్బుక్ హెగారు తోటవిందు నొసంగిరి. చాలమంది ఆధికారులు ఆధికారతత్వము యూరసియనులు భారతీయులు విందునకు వచ్చియుండిరి.

ఉదయమున హోం మెంబరు ఆలీపురం జెయిలును పెంట్రిలు జెయిలును చూచెను. (అ. ప్రె.)

బ్లారి, అక్టోబరు 19:—గోల్ ఖాన్ బహదూర్ మహమ్మదు ఉస్మాన్ సాహెబుగారు నేటి యుభయమున ఇండియన్ ప్రేమన్ ఆస్పత్రి బిల్డింగును చూచి హిందూ దేశములోని ఖైదీలందరికిని క్షయ ఆస్పత్రి కట్టవలచిన ఫలమును పరిశీలించిరి. మధ్యాహ్నము లెండు గంటలకు ఫార్మస్టు పంచాయత అసెసరుకు ధర్మసమ్మేషంగి పిమ్మట జిల్లాహోమ్ ఆఫీసుకును బ్లారిలో ప్రభుత్వన్యాయశాఖయైన ఉపరుసెయిటు రావు బహదూర్ గోపాలస్వామి మొవలియాగారు గొంసంగి తోటవిందునకు వెళ్లిరి. కొల్లా పూరు మహారాజుగారి బ్యాంకు వాయిఫుబడెను. సాయంత్ర 6 గంటలకు కలెక్టరు ఆఫీసులో విడుదలచేయబడిన ఖైదీల సహాయసంఘ సభకు హోం మెంబరు అగ్రతర వహించెను. (అ. ప్రె.)

ఎస్. ఆర్. దాసుగారి గౌరవార్థము

కలకత్తా క్లబ్బునందు మిందు చేయబడును
కలకత్తా, అక్టోబరు 20:—రాజప్రతినిధి కార్యనిర్వాహక వర్గముందు లామెంబరుగ నియమింపబడిన ఎస్. ఆర్. దాసుగారి గౌరవార్థము కలకత్తాక్లబ్బునందు నిన్న రాత్రి ఎ. కె. గుజ్జువిగారు విందుచేసిరి. శాంతోషరాజా, గోల్ పర్ అలెగ్జాండరు ముడిమేను, సర్ అలెగ్జాండరు ముక్రె, సర్ విల్లూబిరే, మేయరు జె. ఎమ్. నేనుగవ్వా, గోల్ డాల్ మిల్లరు, సర్ హమ్మబక్సకారు, సర్ ఆర్. ఎమ్. ముఖర్జీ, గోల్ పర్ వియంకురీగార్ల సహితముగ ఏబదిమంది అతిథులు విందునకు వచ్చిరి. తమ మధ్యనుండి దాసుగారు బోవుమన్నంలను కొక మూల విచారమును, తెంగాలునకు నవ్వుముగలిగినను ఆఖిల భారతదేశమునకును లాభముగలుగుచున్నదని సంతకము నొక మూలను అగ్రతర వహించిన గుజ్జువిగారు టోప్టు ప్రహేళిక చేయుచు బిగ్గిరి. హిందూమహమ్మదీయుల మధ్యనే గాక, సర్వత్ర గతుల మధ్యను, బ్రిటిషువారల మధ్యను సుహృద్భావములను పెంపొందించుటకు ఆధారభూతులగు నున్నారు. భారతాభ్యుదయమునకు హిందువులను మహమ్మదీయులను గలసియుంటుటావశ్యకమే గాక, వారు అంగ్లో హైందవ, యూరసియను సంఘముల సహకారమును బొందుట మిగుల ఆవశ్యకము.

దాసుగారి సమాధానము

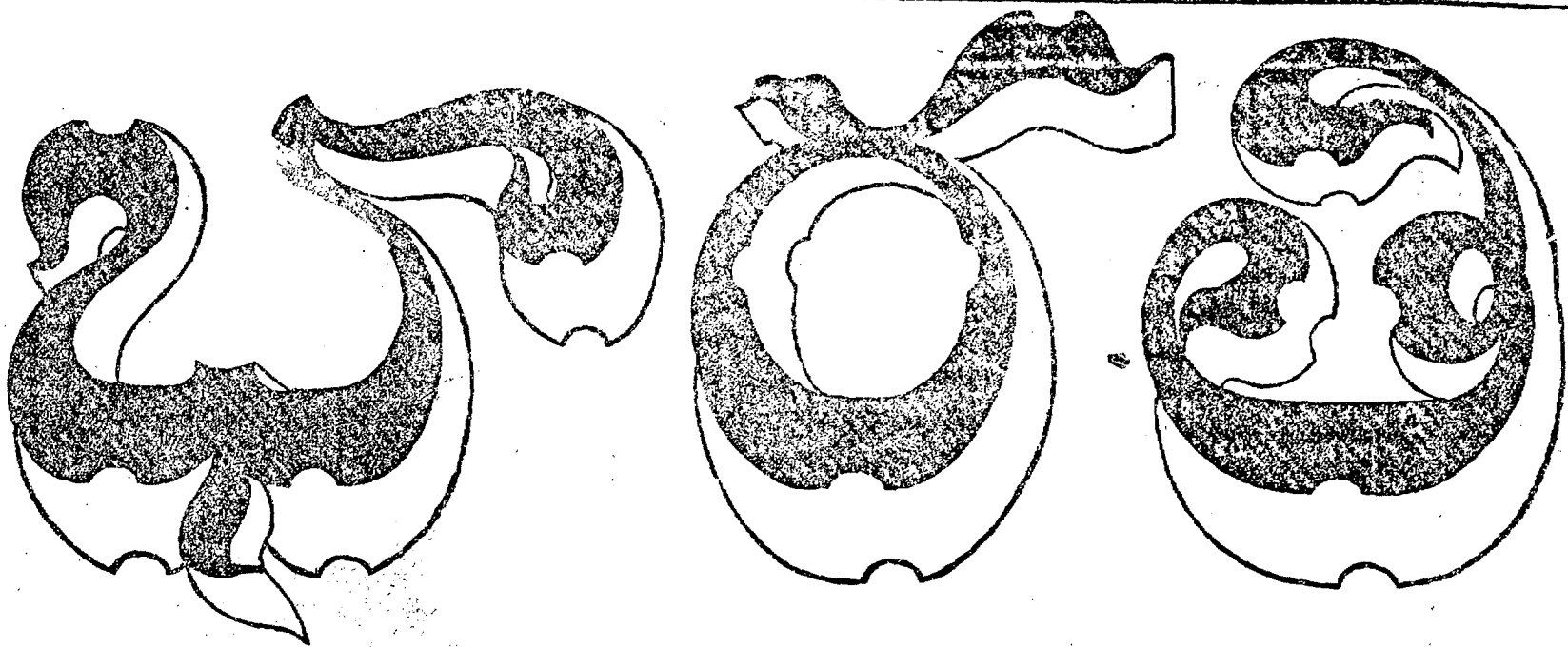
పెక్కుదీమంతులగు న్యాయవాదులచే నాక్రమింపబడిన లామెంబరు పదవికి నే నర్హుడని యెంచి రాజప్రతినిధి గౌరవించినందులకు నేను గర్వించుచున్నాను. మీ అభినందనలకు నేనర్హుడనని నేను సంచరించుటకు బ్రయత్నించెదను మీరు నాయాడజూపిన సవభిప్రాయమునకు నేను దగినవాడ ననిపించుకొన బ్రయత్నించెదను. (అ. ప్రె.)

బొంబాయి మిల్లులనమ్మె

పని మొదలుబెట్టి చేయుమిల్లులకు ప్రభుత్వరక్షణ
(ఫీచెసు తంతివార్త)

బొంబాయి, అక్టో 20:—కర్ణాటక మంచినీటిలో నున్న మిల్లులు పనివారల కులీలను తగ్గించుటకు గావించిన ప్రకటనలను రద్దుకేసి పూర్తి కులీలనిచ్చు పద్ధతి నే మిల్లులకు నడపవలెనని కార్మిక ప్రతినిధులు నూచిపగా బొంబాయి గవర్నరుగారు బలపరచియుండిరి. ఈవిషయమునుగూర్చి ఫీచెసు ప్రతినిధి మిల్లు యజమానులతో మాట్లాడగా భేదాభిప్రాయములు దెలుపబడెను. గుడ్డువ్యాపారము అభివృద్ధిగాంచునెడల యానూదన సంగీకరింపవచ్చునని కొంచెము పచ్చపచ్చగానన్న మిల్లు యజమానులు చెప్పిరి. నమ్మచుచున్నప్పుడు మిల్లులు యిందుకు కనమృతిదెల్పుచు మిల్లు యజమానులతో నిడువలన వైకమత్యమునకు భంగము గల్గునని తెప్పిరి. ఏమిల్లులైనను ప్రారంభించి పనికేయునెడల ప్రభుత్వమువారు తగినంత రక్షణము నొసంగుటకు సిగ్గుగనున్నట్లు చెప్పుచున్నది.

బొంబాయి యందలి మిల్లుపనివారి సమ్మేళనంట్టి గొప్ప సమ్మేళన భారతదేశమున ఇంతవరకు జరిగియుండలేదు. మిల్లుల యజమానులు పనివారికితమలను తగ్గించుటకై తీర్మానించి నందున 100,000 మంది పనివారు సమ్మేళితులైనవారు పారిశ్రామికపరిశోధకుల ననుసరించి తాము పనివారికితమలను తగ్గింపవలెనన్నచేతను మిల్లులయజమానులు చెప్పవచ్చునారు జపాను పోటీ నానాటికి వృద్ధిచుకుటచేతను, బట్టలపై ఎక్సైజుపన్నును ఇండియా ప్రభుత్వమువారు రేట్లు చేయుటలకుచేతను పరిశీలించి విషమించుచున్నవని వారు చెప్పుచున్నారు. రాజీ కుమర్సుటగు అనుకూలనిర్మాణము లేనందున అన్ని పక్షములవారు చింతిల్లుచున్నారు. కార్మికసంఘముల నిర్మాణము త్వస్తికరముగ లేనిలోప మభిప్రాయ కనుపడుచున్నది. ఈకారణములచే ఒకవారమున్నడి యంత్రాలయములన్నియు మూయబడినవి. సమ్మేళితులవారు స్వగ్రామములకు వెళ్లుచున్నారని నార్తల వచ్చుచున్నవి పనులలో చేరకున్న ఆకలిచే చావలసిన దురదృష్ట ఈకార్మికులకు పట్టలేదు. ఏలయినన పనివారు గ్రామములకువెళ్లి ఏదో ఒక విధమున పొట్టపోసుకొనగలరు. పండుగదినములైనచో దీర్ఘకాలము స్వగ్రామములం దుండవలయునను ఇచ్చి పనివారికి ఏర్పడగలను. (నేషను క్రిత్రి)

సచిత్రమాసపత్రిక.

ప్రతిచంద్రమానాదిని ప్రచురింపబడును

ప్రతిసంచికయందును మూడునాలుగురంగుల చిత్రములు ఇతరచిత్రములు ప్రచురింపబడును

చందా సం॥ 1-3 రూ. 6-0-0

విడిపత్రిక డెల ఆణాలు 10 మాత్రమే.

ఆశ్వయుజమాససంచిక - విషయానుక్రమణిక

ప్రాతయిల్లు— ఓలేటి వేంకటరామశాస్త్రిగారు; శాకుంతల నాయకుడు—గొల్లపూడి శ్రీరామశాస్త్రిగారు; చాటుశతకము—వేమూరు విశ్వనాథశర్మగారు; ఏకాంతసేవ-విమర్శనము—పోలవరపు రామబ్రహ్మగారు; ఇంద్రచాపము—సన్నిధానము సూర్యనారాయణశాస్త్రిగారు; కాళిదాస భవభూతులు—వి. వి. సుబ్బారావుగారు; స్వప్నవిభ్రాంతి—వేదల సత్యనారాయణశాస్త్రిగారు; పాండురంగమాహాత్యము—సూరిగుచ్చి కృష్ణమూర్తిగారు; ప్రాచీనాభరణములు—; శ్రీభారతీకుమారి—సీ. రి. పి. ఆంజనేయులుగారు; ప్రమద్వర—కొమాండూరు కృష్ణమాచార్యులుగారు; రంగం తురంగేశామ—కవికొండల వేంకటరావుగారు; జైనుమతకథలు, 3—పంచాంగుల ఆదినారాయణశాస్త్రిగారు; క్రోధమూర్తి—పంద్యారం, వేంకటసుబ్బయ్యగారు; శ్రీమతి సు. స. గారికి బహిరంగలేఖ—పానుగంటి లక్ష్మీనరసింహారావుగారు; అనావృప్తి—కట్టి సాంబమూర్తి శాస్త్రిగారు; కల్యాణి—బులుసు వేంకటరమణయ్యగారు; ఆత్మప్రబోధము—శ్రీ వేంకటపార్వతీశ్వర కవులు; ప్రణయపరిణామము—గుండి

మెడ వేంకటసుబ్బారావుగారు; పాపాయి—నాశము కృష్ణారావుగారు; గానము—కాశీనాథుని ధైరవమూర్తిగారు; వసంతకోకిలము—ఆనంతపంతుల రామలింగస్వామిగారు; ఉత్తర హిందూదేశయాత్ర—ఆచంట జానకిరాంగాడ; పూజాపాత్ర—పెనుమర్తి వేంకటరత్నముగారు; తెల్లంగల భట్ట గ్రామము—చిలుకూరి వీరభద్రరావుగారు; కాకవీ!—వై. ఖ. రి. సు. బ్రహ్మణ్య శాస్త్రిగారు; దీపావళి—యుడుంబ శ్రీనివాసాచార్యులుగారు; పారాణి—ఉమ్మర్ అలిషాకవిగారు; తలకట్టు—జి. రామదాసుగారు; భక్తుడు—కోట చెంచురామయ్యగారు; బెంగాల్ కెమికల్ అండు ఫార్మస్యూటికల్ వర్క్స్—పుల్లమరాజు వెంకటేశ్వర రాయమగారు; సంసారసాగరము—జి. జాషువ; ముద్రితాంధ్రగ్రంథముల పట్టిక; ప్రేమబలి—తెలికి ఛెర్ల కృష్ణమూర్తిగారు; ఆంధ్రము-గణితశాస్త్రము—దర్భా యశ్వేశ్వర సోమయాజులుగారు; జీవితాదర్శము—పంగనామముల రామచంద్రరావుగారు; నాట్యరంగప్రయోజనము—; చిత్తూరుబలి—చిల్లరిగ శ్రీనివాసరావుగారు; సాధిప్రాయవిశేషములు.

చిత్రపటముల వివరము

వర్ణచిత్రములు :—

శ్రీమహావిష్ణువు—శ్రీరామావతారము; విశ్వభారతి.

సాధారణ చిత్రములు :—

శ్రీశారదాదేవి-శివగంగ; శ్రీశారదాంబ-శృంగేరిపీఠము; ప్రాచీనాభరణములు—1, 2, 3, 4, 5; టర్కీ దేశము—టోపిలమార్పు; మేఘరాగము, టంకరాగిణి, మలహరిరాగిణి, గుర్జరీరాగిణి, దేశకాకీరాగిణి, భూపాలీరాగిణి; కీ. శే. కందాడై శ్రీనివాసగారు; ఎలిఞంబ గుహల చిత్రములు—; బెంగాల్ కెమికల్ అండు ఫార్మస్యూటికల్ వర్క్స్, చిత్రములు—; ఇతరచిత్రములును.

మేనేజరు, “భారతి” తపాలవెట్టె నెంబరు, 212 మద్రాసు.

13 వ ఆర్థవైశ్య మహాసభ

రెండవ ప్రకటన

మహాసభ యీసంవత్సరము చెన్ననగరమున జరుగ నున్నదని వేరుగ వ్రాయనక్కరలేదు. వివిధఖండములందలి ఆర్థ వైశ్యసంఘములకును, ఆరవైశ్యులకును ప్రత్యేకముగ ప్రతినిధి యమును తెలియబడుట సాధ్యమైనవని గాదు. అట్టి ఆచార మును లేదు. కావున వైశ్యమహాసభయే లెల్లరును ప్రతికాములు మున అప్పడప్పుడు మహాసభసమావేశవిషయమై బహిష్కరము గావించుటకు ప్రకటనలను గమనింతురని కోరుచున్నారము. వైశ్యసంఘములవారును తదితర వైశ్యసంఘసభ్యులవారును యీ ప్రకటనలను తమకార్యక్లాపములందుంచి వైశ్యులెల్లరి అం దుబాటునం దుండునట్లు చేయుదురని ప్రార్థించుచున్నారము. ఈపర్యాయము యీమహాసభ రాజధానినగరమున సమావేశమ గుటం జేసి అందరి చర్చనీయాంశములు యితర సభాసభ్యుల వారి విమర్శనమునకు విశేషముగ లోనగుచుండును. వైశ్యసంఘమును ఆవేదనపఱచు చున్న విషయములు పెక్కులు. ఈపర్యాయము విఫలముగ చర్చింపబడునని నమ్ముచున్నారము. అందుచే వైశ్యులెల్లరును చెన్ననగరమునం దీసభ సమావేశము కానున్నదని యెఱుకపఱచుట విస్తృత కథర్మము గావున వైశ్యమున శిల్లరకును మావేటి కోలు నంపినారము.

ఈనెల 18వ తారీఖున ఆహ్వానసంఘము శ్రీ సామి వెంకటాచలం శ్రేష్ఠిగారి అధ్యక్షతన జరిగెను. అందరి చర్చ నీమాంశములందు ఈక్రిందివి ప్రకటితములు.

- (1) డిసెంబరు మాసము 27, 28, 29వ తారీఖులయందు మహాసభను జరుపుటకు తీర్మానింపబడినది.
- (2) ఆహ్వానసంఘసభ్యులకు ఆదనపు రుసుము రు 5-0-0 నిర్ణీతము.
- (3) రావుబహదూరు పాత్తూరు అయ్యనశ్రేష్ఠిగారు సభాకార్యదర్శిపదవికి రాజీనామా నొసగినందున ఏతత్వానే శ్రీ గోనుగుంట్ల వెంకటసుబ్రహ్మణ్యంగారు నియమింపబడిరి.
- (4) కపటేశ్వర గ్రంథిగారిని స్వచ్ఛందనాయకులుగాను, శ్రీ పోలేపల్లి రామానుజం శ్రేష్ఠిగారును, శ్రీ లక్ష్మీరెడ్డి చెంగల్య రామశ్రేష్ఠిగారును బాలభటునాయకులుగాను నియమింపబడిరి.
- (5) ప్రతినిధులు ఒకరూపాయ రుసుమును చెల్లించవలసి నదిగా తీర్మానింపబడినది.
- (6) మైనూరు రాష్ట్రమునందలి వైశ్యులెల్లరును సభకు విచ్చేసి సమావేశవ్వలందు పాల్గొనవలసినదిగా ఆహ్వానముల సంపుటకు తీర్మానింపబడినది.

అధ్యక్షులు

- (7) వైశ్యమురాష్ట్రవాసు లగు ఆర్థవైశ్య సంఘమువారికిని తదితర ప్రాంతమునందలి వారలకును మహాసభయందు జరుగు చర్చనీయాంశములవలన వైశ్యసంఘముయొక్క దళము ఉచ్చస్థితికి తెచ్చుట కనువనటకుల హైదరాబాదు రాష్ట్రవాసులకు తగుప్రోత్సాహము నొసంగు నుద్దేశ్యములతోడ, ఈపర్యాయము మహాసభ క్రాసనాధిపతిగ వైశ్యమురాష్ట్రీయుని ఎన్నుకొనుటకు తీర్మానింపబడినది.
- (8) నాలుగవదినము అనగా 30 వ తారీఖున వైశ్య శ్రీలభద్ర జరుపుటకు తీర్మానింపబడినది.

తాటికొండ రామచంద్రరావు
బచ్చు పాపయ్య శ్రేష్ఠి
సుంకు సుబ్రహ్మణ్యం శ్రేష్ఠి
గోనుగుంట్ల వెంకటసుబ్రహ్మణ్యం శ్రేష్ఠి
ఆహ్వానసభాకార్యదర్శులు

దేశీయ మహాసభసభాప్రతినిధి

రుసుము రు 3 ల నుండి రు ౧ తగ్గించుట
రెండు కాంగ్రెసులో దేశీయమహాసభా ప్రతినిధి ప్రవేశమును రు ౧౦ ల నుండి రు ౧ వరకు తగ్గించబడినది. గత సంవత్సరమే ఆంగ్లరాష్ట్రీయ కాంగ్రెసు సంఘసభ్యుని రుసుము రు ౩ ల నుండి రు ౧ ల వరకు తగ్గించబడినది. కాని దేశీయమహాసభాదరఖాస్తురుసుము మాత్రము రు 3 లు అట్లే నిలిచి యున్నది. దీనిని రు ౧ ఒకరూపాయవరకు తగ్గించిన బాగుగానుండును. బందరులో జరుగునన్న రాష్ట్రీయసంఘ సభా కార్యక్రమపట్టికలో ఈ విషయముకూడకలదు. ఈ తీర్మానమును రాష్ట్రీయసభ్యులెల్లరు యేకగ్రీవముగా ఆమోదింపుదుగాకయని ప్రార్థించుచున్నాను.

కొవ్వెల-నరసింహారావు

అనంతపురము డివిజను

ఆదిమాంధ్ర మహాసభ సన్మానసంఘ
స్వాగతోపన్యాసము

ఆంధ్ర సోదర సోహరీమణులారా! దేశాభిమానులారా!
అనంతపురము డివిజనుకు జేరిన ఆదిమాంధ్రులము మేము. మిమ్ము సృజించిన దయామయుడగు భగవానునిచే సృజింపబడిన, మిసోదరులము, మివలెనే మానవులము, భారతీయులము. శతాబ్దముల నుండియు మీచే దృఢీకరింపబడి అంగణాక్రమబడినవారము. వి ద్యా వి హీ ను ల ము. కడు పేదలము. అయిన ననేక విధముల దేశమునకును బ్రజలకును ఉపయోగింపబడువారము. మాదేశములోనివారు మీరు. ఇంత వఱకు మాకు జాలినంతయన్నాయము జరిగినదన్నమాట వాస్తవము. ప్రపంచమున నంతటను వ్యాపించిన విశాలవృద్ధయముగల మా భగవంతుని కరుణచే నేటికి గన్నులు తెలువగలిగితిమి! మాస్థిని దెలిసికొంటిమి. మాహక్కులను మేము కాపాడుకొనుటకును మిప్రేమను వెనుకటికన్న నెక్కుడుగ గోరుటకును ఉద్ద్యమించియున్నారము. సోదరభావముగలిగిన కొందరి మహా సభావలసలను దేశాభిమానులవలసలను కొంతవఱకైన మాకు మేలుగలిగినది. ఇందులకై అట్టివారియొడగ గృతజ్ఞతాభావము నూచించుచున్నారము. పరమేశ్వరుడు వారిని రక్షించునుగాక? మాయాహ్వనపత్రికలను మన్నించి ఒకకన్నుమాపై నుంచి యీసభకువచ్చిన సభాసభ్యుల కందఱకు మాకృతజ్ఞతను తెల్పుచున్నారము. మీయందఱికిని స్వాగతము! స్వాగతము. సుస్వాగతము!

సభజరుగునపుడును ముగిసినవెనుకనుగూడ మీసోదర భావమును దేశాభిమానమును దీనోద్ధారణాంతమును వఱకుం దురనియు, అనంతపురము డివిజను ఆదిమాంధ్ర ఆహ్వానసంఘ పక్షమున మిమ్ము బతిమాలుకొనుచున్నారము. అన్వేష్యభేదములను మావలని లోపములను హస్తవత్సారముగ వఱచి దీన జనపోషణ-స్వదేశోద్ధారణ పీఠోగూడిన యిమ్ముహోద్యమ మున జయప్రదము గావించుటకు మీకు స్వాగతము నొసంగు చున్నారము.

సన్మానసంఘాధ్యక్షుడు.

* * *

ఆదిమాంధ్ర మహాసభ

అనంతపురము 17:— నిన్నటిమధ్యాహ్నము 11 గంటల బండిలో హైదరాబాదు నుండి మల్లాది శ్రీ ఎం. వి. భాగ్యరత్నగారు అభయమతార్కిప. సంజాండ్లపల్లి, కె. మట్టయ్య (జమిందారు) ఎం. రాజంగమ్మ (భూస్వాములు) కట్టి రామ స్వామి మున్నగు వారలతో విచ్చేరిరి. ఆహ్వానసంఘ సభ్యులు అనంతపురము ప్లేషములో ఆదిమాంధ్ర బాలబాలికలతో వారిని గలిసికొని విడిదికి గొనివచ్చిరి.

రాత్రి 11 గంటల బండిలో రాజమహేంద్రవరమునుండి కుసుమ భర్తన్నగారు, ఏలూరి నుండి నీలము వెంకయ్య (వెకంట హరిదాసు)గారు వారి మిత్రులును వచ్చిరి.

నేటి యాదయము దత్తమండల కళాకాలా స్వచ్ఛందనే వకదళముతో మంగళవాద్యయంతముగ భజన సభపును నాది మాంధ్ర యువకులు నీతి వాక్యఫలకముల బట్టుకొని రాగ నాయకు లూరేగింపుటత్సవము జరిపి పురవాసుల కాహ్వానపత్రముల బంచిపెట్టిరి.

ఆదిమాంధ్ర నాయకు లందఱకును మల్లాది శ్రీ తాయి వేంకట శేషగిరిరావు నాయుడు ఎమ్. ఎ., ఎల్. టి., గారి భవనమున విడిది యేర్పరపఁ బడినది.

(ఒకవిలేఖరి)

ఆదిప్రతివాది భయంకరాచార్య

ప్రతిష్ఠ

అక్టోబరు 25 వ తేదీ కంచిలో జరుగును
కంచీవరమునుండి 19 వ తేదీని జగద్గురు ఏశెంటు యిట్లు తండ్రి నిప్పుచున్నారు:—

అన్నిప్రతివాది భయంకరాచార్య దేవాలయము పునః నిర్మింపబడినదనిప్రతిష్ఠ యుత్సవము అక్టోబరు 25 వ తేదీని కంచీవరములో జగద్గురు శ్రీమదనంతాచార్యస్వామి ఆధిపత్య మునజరుగును. ప్రతివాది భయంకర హాకార్యము 22 వ తేదీని ప్రారంభమగును. అన్ని తెగలవారును భారతదేశమునం దన్ని ప్రాంతముల నుండియును వచ్చెద రనుకొనుచున్నారు.

చెన్న పురి స్టాల్ కాసు కోర్టులో

దావా నెం 2963/1925

వాది:—మైనరు కన్నియప్ప తరపున. అంగయార్ కన్నియమ్మాళ్.

ప్రతివాది:—శీతాపతిశ్రే.

శీతాపతి పిళ్ళెగారికి, రామాపురంగ్రామం పోలూరు తాలూకు, నెల్లూరుజిల్లా.

అయ్యో, మైన తెలుపబడినవాది గలించిన కృష్ణస్వామి మొదలియారుగారి కొడుకు. మైనరు కన్నియప్పచేప్రతివాది గలించిన కృష్ణస్వామిమొదలియారివద్ద చేబడులుగా తీసుకొనిన రు ౧0/- లను వసూలుచేయు నిమిత్తమై దావా లేబడి కడసారి 8 వ జజ్జిగారికోర్టులో 26-10-25 తేదీన వాయిదావేయబడినది. సదరుకోజాన మీరు హాజరుకానిపక్షమున దావా మీపరోక్ష మందు తీర్పు చెప్పబడును.

S. RANGASWAMY,
M. KRISHNA BHARATI,
Vakils for Plaintiff.

బంగారు వెండి వగైరా

ఏలం నోటీసు.

తిరుమల తిరుపతివగయిరా దేవస్థానములలో 1925 వ సం॥ జూలై నెల మొదలు 1925 వ సం॥ సెప్టెంబరు నెల వరకు వచ్చిన బంగారు వగయిరా వస్తువులు యిదిగవ కనువరచిన వాటిని 1925 వ సం॥ అక్టోబరు నెల 30 వ తేదీ శనివారం పగలు 12 ఘంటలు మొదలు తిరుపతి దేవస్థానం ఖజానావద్ద ఆదినమున్ను తరువాత యేలం పూర్తి అయ్యే వరకు ప్రతిదినము అదేవేళకు ప్రారంభించి యేలం వేయబడును. యేలంలో సవాలుచేయకోరువారు దేవస్థానంకచ్చేరిలో ముందుగా రు 100-0-0 యలు ధరావత్తుకట్టి యేలంలో సవాలు చేయ వలసినది.

యేలములో సవాలు ఖాయపరచబడిన విషయమును గురించి శ్రీ విచారణకర్తలువారి మంజూరు వుత్తరపు సాదరైన తేదీ లాగాయతు 30 దినములలోపల సవాలు మొత్తమును చెల్లించి లాట్టును పుచ్చుకోవలయును. అట్లు వాయిదాలోపల తీసుకొననియడల వాయిదా మీరిన తేదీ లాగాయతు 30 దినములవరకు న॥ లాట్టును, అమా నత్తులోవుంచడమగును. అట్టి రోజులకు దినం 1-కి లాటు 1-కి రు 2 యలు రెండు రూపాయలు జరీ మాన చెల్లించి లాట్టు పుచ్చుకోవలయును. అం దుకు తప్పినయడల న॥ లాట్టును మరుయేలం వేయించి అందుచే దేవస్థానమునకు కలిగే నష్టమును క్రమక్రమం అనల్ సవాలుదారు వద్ద నుంచి వసూలుచేయబడును.

(1) బంగారు ధరా 1-కి 30 తులములవంతున	రు 1298
(2) బంగారు నాణ్యములు లాటుగా రకములు	8
(3) వెండి ధరాకు 1000 తులములువంతున	రు 7088
(4) వెండినాణ్యములు లాటుగా రకములు	2
(5) హారీరూపాయలు	రు 9042
(6) టేగడరూపాయలు ధరాకు 1000 వంతున	రు 2458
(7) టేగడపైసాలు వకలాటుగా	రు 478
(8) తాంబ్రము వకలాటుగా	శేర్లు 1418
(9) రాగివగైరా పాత్రలు వకలాటుగా	శేర్లు 808
(10) వస్త్రములు వగైరాలు	
(11) కర్పూరమువగైరా జినిశి చిల్లరసామానులు	

దేవస్థానం ఆఫీసు, తిరుపతి. 19/ 10/ 25

పి. నాగేశ్వరరావు,
విచారణ కర్తలువారు.

భరతమునిబృందం

నాట్యకళానిలయం, బెజవాడ.

బందలు బుట్టయ్య వేటహాలులో

24-10-25 వ తేది శనివారం రాత్రి 9-30 గంటలకు శ్రీ మోతే నారాయణరావుగారి ఆధిపత్యముక్రింద,

మృచ్ఛకటికమును

26-10-25 వ తేది సోమవారం రాత్రి 9,30 గంటలకు శ్రీ ముట్నూరి కృష్ణరావుగారి సముఖమున

రామదాసునాటకమును

ప్రదర్శించును

ముఖ్య పాత్రధారులు

మృచ్ఛకటికము:

శత్రుగుడు:— నెల్లూరు నాగరాజరావుగారు
చారుదత్తుడు:— బుద్ధిరాజు లక్ష్మణరావుగారు
వసంతసేన:— ఆరణి సత్యనారాయణగారు
మైత్రేయుడు:— అమరవాది హనుమచ్ఛాస్త్రిగారు బి. ఏ.
శర్మిలకుడు:— భరతాచార్య బి. టి. రాఘవాచారిగారు
విటుడు:— కె. వి. కృష్ణయ్యగారు

రామదాసు

కనీరు:— మైసూరు కృష్ణమూర్తిగారు
రామదాసు:— ఆరణి సత్యనారాయణగారు
తానీమ:— కొచ్చర్లకోట రంగారావుగారు.

రేట్లు మామూలు:—

రామబ్రహ్మం,

మానేజరు.

2389

క్రాన్ థియేటరులో 2253

ప్రతిదినము ప్రదర్శనము మార్చబడును
మదన్ థియేటరు లిమిటెడ్ ప్రదర్శించెదరు.

మంగళవారము 20-10-25, 6-15, 9-30 గంటలకు

బెట్టి బెల్ట్ "ఇన్ మా-చిన్-చా" 7 రిలునిది

బుధవారము 21-10-25, 6-15, 9-30 గంటలకు

మేరికొరిల్స్ నావల్ పిచ్చర్

"సారోసు ఆఫ్ సైతాను"

గురువారము 22-10-25, 6-15, 9-30 గంటలకు

మేరి కొరిల్స్ గొప్పప్రేమ సంబంధమైనకథ

"తెలకా" 6 మంచి భాగములు

శుక్రవారము 23-10-25, 6-15, 9-30 గంటలకు

దిరెక్టు ఇన్ గ్రాం ప్రొడక్షన్

"లైర్ ది పేవ్ మెంటు ఎన్ డ్యు"

7 అద్భుతమైన రిలుగులది

కమలాక్రి

(వి చి త్ర క థ)

గ్రంథకర్త:— నెల్లూరు వెంకటగిరి మహా
రాజాకాలేజీ ప్రధానాచార్యులు మ-రా-(శ్రీ),
రాయసం వెంకటశివుడుగారు ఎం. ఏ., ఎల్. టి.

సాంఘికనవల—ముప్పదేండ్లకు పూర్వపు
ఆంధ్రదేశస్థితి, ఆకాలపు చదువుసంధ్యలు, పిల్లల
యాటపాటలు, వ్రతాచారవ్యవహారములు, గుణ
శీలములు సందర్భానుసారముగ పాత్రలయందు
ప్రత్యక్ష మగుచుండును.

2వ పేజీలు. ఫెడరేటుకాగితము. మంచి అచ్చు. 0-8-0.

తపాల ఖర్చు ప్రత్యేకము.

నివాసము:—

ఆంధ్రపత్రికా కార్యాలయము,

నెం. 7, తంబు శెట్టిపేటి, మద్రాసు.

త మా పా లు

(ఆంధ్రపత్రికకు ప్రత్యేకం)

(0)

కారణం

ప్రశ్న:— ఇవ్వాలి నీవు జబ్బులేకుండా కులాసాగా
ఉన్నట్టున్నావే?

జవాబు:— ఉండక తప్పదు. వేయిరూపాయలు బదులు
తీసుకుని ఎక్కడో పారిపోయిన మనిషి కొరకు వెతుకుతున్నాను.

సహాయం

భాయిడు:— అయ్యో, మా మేష్టరుగారు నన్ను వాకిట్లో
ఉంచుమని చెప్పి ఈయింట్లోకి పోయినారు. ఇప్పటికి గంట అ
యింది. మీకేమయినా సహాయం చేస్తారా?

పోలీసు కాన్స్టేబులు:— ఏమి చెయ్యను?

భాయిడు:— రోడ్డుమీద నిలుచోకూడదు, పొమ్మని
కోప్పడండి. ఇంటికి పోతాను.

డబ్బు

భార్య:— డబ్బు మాట్లాడుతుంటారు, నిజమేనా?

భర్త:— నిరభ్యంతరంగా.

భార్య:— అయితే, కొంచెం డబ్బు నాదగ్గర వుంచితో
కుండండి. మీరు లేనప్పుడు, నేను ఒంటరిగా ఉంటాను. మా
ట్లాడేవాండ్లు ఎవరూ ఉండరు.

చిలక

యజమాని— నీవు ప్రార్థున్నా పైముత్యమండ వస్తు
న్నావు. నాకు చాల సంతోషంగా ఉన్నది. అలారం గడియారం
కొన్నావా ఏమి?

గుమస్తా—దానికి తోడుగా, చిలకను సంపాదించా
నండి.

యజమాని— చిలక ఎందుకు?

గుమస్తా— అలారంకొట్టితే, మెళుకువరాలేదు. ఇప్పు
డు చిలక పంజరందగ్గర అలారం పెడుతున్నారు. అలారం
కొట్టేటప్పటికి చిలక అరుస్తుంది. అప్పుడు ఇంట్లో అందరికీ
మెళుకువ వస్తుంది. నేనూ లేస్తాను.

బదులు

ఎల్లయ్య—నాకు నూరురూపాయలు, చేబడుల్లోకావలె,
ఇస్తారా?

పుల్లయ్య— నాదగ్గర దొరకవండి. కాని ఇంత పెద్ద
మొత్తాన్ని బదులెడి, నన్ను గౌరవించినందుకు మీకు కృతజ్ఞా
డను.

బొమ్మ

చిత్రకారుడు— తమ పటమును తయారుజేసినందుకు,
అర్ధరూపాయి ఇస్తామంటారు. అర్ధరూపాయికి గుడ్డకూడా
రాదే.

పిచ్చయ్య— ఏమండీ, ఇప్పుడు ఆగుడ్డ ఎందుకు పనికి
వస్తుందండీ?

పండు

ఉపాధ్యాయుడు— మీ అమ్మ రెండు మామిడిపండ్లు
యిచ్చిందనుకో. అందులో ఒకటి పెద్దది. ఇంకొకటి చిన్నది.
నీసోదరునికి ఏపండు ఇస్తావు?

బాలిక—మా పెద్దన్నయ్యకా, తమ్ముడికా, మీరు అడి
గింది?

బ్యాంకు

ఒకడు— నేను డబ్బువేసిన బ్యాంకు దివాలా అయి
దండీ.

మరియొకడు— పోలీసెండ్రి, చెక్కు బుక్కుయినా మీ
వద్ద ఉన్నది. అంతవరకు అప్పట్వే.

చెవుడు

బధిరుడు— అయ్యో, నాచెవుడు కుదర్చగలవా?

డాక్టరు— నీకు పెండ్లయిందా?

బధిరుడు— అయిందండీ.

డాక్టరు— అయితే, చెవుడు కుదురుతే నీకు నష్టం
కాదా?

కప్పాలు

భార్య—మీరు కప్పాలను లక్ష్యపెట్టక, మనస్సు హాయి
గా ఉంచుకొండి.

భర్త—నేను అట్లాగే చేస్తున్నాను. బాకీదారులు బిల్లు
లు పంపిస్తే, వెంటనే వాటిని తగలబెట్టుతాను.

నిద్ర

భర్త—ఇక లేవచ్చును. ఫరవాలేదు.

భార్య—ఏమి?

భర్త—పిల్ల వీడ్చివేడ్చి, ఇప్పుడే నిద్రపోయింది

రైలు

పాపయ్య—అయ్యో, రైలు ఎప్పుడు వస్తుందండీ?

వైద్యమహర్షి(నవ్వుతూ)—రెండుగంటల అరవై నిమి
షాలకు.

పాపయ్య—మాడుగంటలకని మావాడు చెప్పాడు. ఆ
ప్రకారం వచ్చినట్లయితే, రైలు తప్పిపోయ్యేదే.

మరుపు

నాకరు—అయ్యో, తమ భార్యకు కొడుకు పుట్టాడని,
చెప్పమన్నారండి.

ఉపాధ్యాయుడు (ఏవోపుస్తకం చదువుకుంటూ)—
వాడికి యేం గావలెనో కనుక్కో.

బియ్యం

రామయ్య:—ఈ బియ్యం కుక్క తినడానికయినా
పనికిరావు.

వర్తకుడు:—ఈమారు, అందుకు పనికివచ్చే బియ్యం
పంపిస్తానులెండి.

పిండి

యజమానురాలు:—ఏమయ్యా, నీవు పంపిన గోధుమ
పిండి అంత గట్టిగా ఉన్నది.

వర్తకుడు:—మోతగా ఉన్నదే.

యజమానురాలు:—చాలులే. ఆపిండితో నేను గొట్టె
జేస్తే, మావారికి పండ్లతో కొరకడానికయినా సాధ్యపడలేదు.

బండి

పెద్దమనిషి:—ఈబండి ఎంతమందికి సరిపోతుంది?

బండివాడు:—మామూలుగా నలుగురికి సరిపోతుంది
ఒకరికొకరు ఎరిగినవాండ్లయితే ఆరుగురికి సరిపోతుంది.

ఏకాభిప్రాయము

మేజిస్ట్రేటు:—సీర్కాది స్త్రీయైనా,ఇంత సాహ
సంగా దొంగను పట్టుకోవడం చూస్తే,అందరూ ఆమె చర్యను
మెచ్చుకోకతప్పదు.

దొంగ:— మీ అభిప్రాయంతో నేనూ ఏకీభవిస్తు
న్నాను.

వెళ్లగొట్టుట

సీర్కాది:— నన్ను మాఅన్నయ్య వెళ్లగొట్టి తలుపు
వేసాడు.

మేజిస్ట్రేటు:— అది నేరంగాదు.

సీర్కాది:— అయితే నేనిప్పుడు వెళ్లి వాడిని అట్లాగే
చేస్తాను.

కారణాలు

కార్యదర్శిని:— మాసమాజానికి మీరు బొత్తిగారావడం
మానేశారు.

పుల్లయ్య:— అందుకు రెండు కారణాలు ఉన్నవి.

కార్యదర్శిని:— ఏమిటి?

పుల్లయ్య:— కవలకల్లలు.

భేదం

ఒకడు:— జలుబుకూ, వివక్షరానికి, భేదమాన్నదా?

స్నేహితుడు:— ఉన్నది.

ఒకరు—ఏం భేదం?

స్నేహితుడు—డాక్టరు బిల్లులో, అరవై రూపాయల
తేడా ఉంటుంది.

కోపం

యజమాని—ఆకాగితాలను బల్లమీదనుంచి తీసివేయ
మని, నీకు బుద్ధితక్కువవాడు ఎవడుచెప్పాడు?

నాకరు—తమరేనండీ.

యజమాని—అయితే సరే. బుద్ధితక్కువవాడని నన్ను
అన్నందుకు మాత్రం నీకు నాలుగురూపాయలు జరిమానా
వేశాను.

భయం

దొంగవచ్చి తలుపుతట్టెను. తలుపుకు పెద్ద ఛినపకడ్డీ
వేయడంచేత, గునపంపెట్టి పైకి ఎత్తవలసియుండెను.

యజమాని—వెంటనే గునపం లేవే.(ఆమాటవిని దొంగ
పారిపోయెను.)

తప్పు

పిచ్చయ్య—మీరెక్కలో రెండు రూపాయలు తప్పు
గా వేశారు.

వర్తకుడు—పోనీ, మిగిలింది ఇయ్యండి, అంతేచాలు.

గాంధీమహాత్ముని సత్యాగ్రహ శ్రమ ప్రార్థన గీతావళి

తెలుగున తాత్పర్య సహితము 120 పేజీలుగలవు

నక్కని నైజా. చైతన్య క్రింది, ధర్మచింతన పురికొల్పును. ఈ పనివత్తులు ముకుందమాల భగవద్గీతలు మున్నగువాటి భాగము లిందుగలవు. యీ రాబడి పశ్చిమ గోదావరిజిల్లాలో చాగల్లు తైల్యప్రేమనువద్ద నెలకొల్పబడిన ఆనందనికేతనమును ఆశ్రమాభివృద్ధికి వినియోగింపబడును. వెల 0-4-0 మాత్రమే. 0-5-0 పోస్టుబిళ్లలు పంపిన పంపబడును. యీ ఆశ్రమాభివృద్ధికి మత, సాంఘిక, రాజకీయగ్రంథములు బహుతక్కువ వెలతో వెలువడుచుండును. ఆశ్రమ నిబంధనలు కేలలాగు ఆర్థికాభివృద్ధిపంపిన పంపబడును.

చిరునామా: ఆనందనికేతనము, రాజమహేంద్రవరం

అంతామీ! కొద్దిప్రతులుమాత్రమే! త్వరపడుడి!
అంతామీ! కొద్దిప్రతులుమాత్రమే! త్వరపడుడి!
అంతామీ! కొద్దిప్రతులుమాత్రమే! త్వరపడుడి!

బుద్ధ అంద్రనాటక ప్రపంచము కానంద ప్రభాతమే!

హృదయతంత్రుల జలీంపక్షేయ కరుణారస ప్రవాహములే!
ప్రేమస్వరూపిణీయేయగు యశోధర ఆత్మవిశ్వాసము,
స్వాత్మత్యాగము, జ్ఞానములు !!
సవినభావములు. ప్రేమాలాపములు, వియోగ వ్యధ
మనోహరమున హిందీగీతములు. త్రివర్ణ చిత్రపటముతో
ప్రతి ౧ కి ౧-౦-౦, డజను ౧౦-౦-౦ లు
కోటంరాజు సత్యనారాయణ,
2876 గాంధీపేట-గుంటూరు

స్వాతంత్ర్యలక్షణము
ఇది స్వాతంత్ర్యతత్వమును బోధించు అపూర్వగ్రంథము
ఆంగ్లమున విరివిడిదేశభక్తుడగు టెరెన్సు మెక్స్ లీగారు రచించిరి.
గుంటూరుజిల్లా బ్రాహ్మణకోడూరు జాతీయ పాఠశాలలోపాఠ్యాయులగు ఓగేటి వెంకటసుబ్బయ్యగారిచే ఆంధ్రీకృతము.
భాషగర్భితము. కైలిన్పుమధురము. ప్రతి ఆంధ్రుడును చదివితీరవలెను కొద్దిప్రతులుమాత్రమే ముద్రితము త్వరపడుడు.
వెల 1-0-0
మొత్తముగాకొనువారికి కమీషను యివ్వబడును.
జలమువారు గ్రంథకర్తకు గాని లేక గుంటూరుజిల్లా కాలగ్రామ సంఘ కార్యదర్శికిగాని వ్రాయవలయును.

Whether Subscriber or Advertiser YOU STAND TO BENEFIT!
Your name and address in 12,000 copies-guaranteed, minimum circulation—for a whole year.
For Re. 1/- only in advance.
Both Subscription for and above advertisement facilities in
"MERCHANTILE MISCELLANY"
The Developer-Supreme of Indian Economic interests and business activities
For Rs. 2 in advance.
Think of it ; try it and be satisfied!
Publishers:—SOMA SONS LTD.,
34, Broadway, Madras.

పరిశోధింపవలసిన సమయము
ది ఎం.పైరు ఆఫ్ ఇండియా కంపెనీ ప్రారంభించి యిప్పటికి రూపాయి 28 సం॥ములైనవి. దీని పరిశోధనలు చాల మంచి స్థితిలోనున్నవి. ఐదేండ్లకొకడపా జరుగునట్టి మదింపునందు గడచిన 5 సం॥ముల గొప్పలాభమే తేలినది. దినదినమునకు మంచి స్థితిలోనికి వచ్చుచున్నది. ఈ కంపెనీలో మీకు ఒక పాతిసి లక్షలదాి పూర్తివివరములకు ఈదిగువ విలాసమునకు వ్రాయుడు.
The Branch Secretaries,
The Empire of India Life Assurance Co. Ltd.,
POST. BOX 2No. 37, MADRAS
చుండుకునూనె సిసా 1-కి 0-6-0
ఈ నూనెను రాచిన మండు, పొట్టురాబట్టు, జిలగోడుకుపుండ్లు మొదలగునవి మానును. దీనివలన వెండ్రుకలకుహానిలుగక చక్కగా తెరుగ గవు.
అమృతాంజనం డిపో, మదరాసు - బొంబాయి.

రాజప్రతినిధికి వీడుకోలువిందు

హిందూదేశాభివృద్ధికి బిట్టిషువారి తోడ్పాటు అవసరమని రాజప్రతినిధి యువన్యసింతుట

అధ్యక్షుని యువన్యాసము
సింహ, అక్టోబరు 17:-16 తేదీన యునైటెడు సర్వీసు క్లబ్బులో రాజప్రతినిధికి వీడుకోలువిందు దొంగిన సమయమున అధ్యక్షుల వహించిన జెనరలు ఎడ్విన్ ఆట్కిన్సనుగా రిట్లుప న్యసించిరి.
రాజప్రతినిధి నేడు మనయాహ్వానము సంగీకరించుటచే మనము నేడు గౌరవింపబడితిమి. వీరి చరిత్రను మామము విచారించవలెనన్న మూడువిధములుగా చూడవలసియున్నది. స్వభావ సిద్ధముగా మన రాజప్రతినిధి బాల్యముంతయు చిత్రబిత్రిమలతోను కష్టములతోను కూడుకొన్నదనియును అట్టికష్టములలో గూడ ఆయనయొక్క మేధానంపత్తివలన నిరంతర పరీశ్రమవలనను అంత గొప్పవాడై మీరు చూచుచున్నరీతిగా మీయెదుట నున్నాడనియును ఎటుంగనివారులేరు.

అతడు గొప్ప ఆటగాడు. పలువిధములగు పనులుగలవాడగుటచే తేటకు తగిన సమయమే ఆయనకు దొరకదు. ఆయనకు కలము బట్టుటకన్న తుపాకిని బట్టుటయందే వారికి ప్రీతిమెందు. రాజకీయవేత్త, పరిపాలకుడు

ఈకేండు విషయములందును ప్రతిమనుజుడును అగ్ర స్థానమును వహింపజాలడు. దీక్ష, దృఢనిశ్చయత, పటుతరమైన జ్ఞాపకశక్తి, న్యాయపరీక్షలను మొదలగునవి చెప్పియో మిక్కిలి అవసరములు. అవియేదైనప్పటికిని మన యతిధి గొప్పరాజకీయవేత్తయు పరిపాలకుడును అగుటయేగాక గొప్పవక్తగా కూడ పేరొంది పార్లమెంటునందు గూడ కీర్తిని సంపాదించి తమ కుతామే సాటియను పేరును పొందిరి. వారు చేసినపనులను గురించి ప్రశంసించుటకు నేనుగొప్పరాజకీయవేత్తనుకాను. కావున కొన్ని విషయములను మాత్రమే యిచ్చట ముచ్చటించదను.

1921-23 సంవత్సరములలో రాజ్యాంగవిధాన మపాయ స్థితిలోనికి వచ్చినప్పుడుకూడ రాజప్రతినిధి మిగత ధైర్యమున హించెను. భారతరాజ్యాంగమును నిర్మాణవృత్తిలో చూచుచుండెను. కేవలము మరియొకవిధముగా ప్రవర్తించుట కవకాశమున్నప్పుడుకూడ రాజప్రతినిధి యిదేదృష్టితో ప్రజాభిప్రాయమును అగ్రుణమైన ఆశయములనుండి మరల్చుచుండెను. యుద్ధానంతరమున అధికారమును వహించుట యెంతయోభారముగ నున్న సమయమందు మనయతిధి సౌఖ్యము నావలకు పోద్రోసి చిక్కులతో కూడిన కార్యభారమును వహించెను. ఈయెదునంవత్సరములను ఒక్కసారి చూచినట్లుయిన 1921 నుండి హిందూదేశములో మనకు నిలకడయైన తావు కనుపించెనా? అప్పుడు విధ్వంసమునకు బూనుకొన్న శక్తులే నేడు విధ్వంసములో నున్నవి. నేడు హృదయములలో కొంత మార్పుకనుపించుచున్నది. అట్టి మార్పునకు రాజప్రతినిధిగాక కారకు లేవరు?

అధికముగా 1921 సంవత్సరము మహాకల్లోలస్థితియందుండెను. ప్రతి బడ్డెటులోను దిగుబాటే కనబడుచుండెను. కాని నేడట్టి స్థితిలు మారిపోయి నిలకడయైన స్థితిలోనికి వచ్చినవి. దీనికి కారకులు రాజప్రతినిధిగాక మరి యెవరు? మితవ్యయమునకు పునాదులుపెసిన ఆర్థికమంత్రి సర్ మాల్ హాంపాల్ గారి యొక్కయు ఆర్థికవిషయములందు అమెరికాలో పేరు సంపాదించిన సర్ బేసిల్ బాకెట్టుగారి యొక్కయు సాయము లేకున్నచో హిందూదేశాభివృద్ధి యేమయ్యెడిదో తెలిసియుండును.

సైనికశాఖగూడ రాజప్రతినిధి కెంతయో కృతజ్ఞుడనై పహింపవలసియున్నది. అడవి మనుష్యులను లక్ష్యముచేయకుండ నొక ప్రక్క మితవ్యయమునకు పాటుపడుచు సైనికశాఖకై నమ్మకముతోను న్యాయబుద్ధితోను పనిచేసెను. ఇప్పుడొక్కసారిగా వెనుకటివిషయము లాలోచించి చూచినట్లుయిన వెనుక నిరాశలతోకూడు కొన్నవిషయము లన్నియు నేడు ఆకాపూరితములుగా కనబడుచున్నవి. ఇక ముందువిషయమై ఆలోచించినయెడల హిందూదేశ విప్లవ డిస్టిల్లోనికి మనవల్లనే వచ్చినదిగావున యికముందును మనసహాయములేనిదే బాగుపడదని చెప్పవలసి వచ్చుచున్నది. హిందూదేశమునకు సహాయము చేయుటకు మనకు హక్కుగలదుగావున ఘనవిచ్చటనే యుండుటకై ఇండియాదొరతనమువారు మనకు సాయము చేయవలసి యున్నది.

రీడింగు ప్రభి

మాడననిషయము రీడింగు ప్రభికి సంబంధించినది. ఆ మొత్తముగానున్నదని తెలుసుకొనుటకు విన్నవెంతయో కష్టమయ్యెను. ఆమెకు వెంటనే ఆరోగ్యము కలుగవలెనని కోరుచున్నాము. పోయిన సంవత్సరములలో ఆమె మీకెల్లప్పుడును చేదోడు వాదోడుగా నుండెనని నిర్వివాదమోమీరు. అభ్యంతర పెట్టరని తలంచెదను. నిరంతరము అస్వస్థురాలుగా నుండియు ఆమె యొక్క దృఢనిశ్చయ సాహసములే ఆమె నట్లు ప్రోత్సహించుటచేత ఆమె మోకట్లు సోద్రుడుమండెను. భారతసారీమణులస్థితి నభివృద్ధి చేయుట కామె యెంతయో తోడ్పడెను. ఆమెయొక్క వాత్సల్యహృదయమును ఆచరణ బుద్ధియు స్నేహభావమును మన మెన్నియో సార్లు తిలకించి అనుభవించియున్నాము. రాజప్రతినిధి మందిరమునకు మన మెన్నడు పోయినను స్నేహితుల నడుమ నున్నట్లే అనుభవించుచుండెడివారము కావున రీడింగు ప్రభువునకును ప్రభికిని దీర్ఘాయురారోగ్యములు గలుగునట్లుగా కోరవలసినదని మిమ్ములను వేడుచున్నాను.

రాజప్రతినిధి జవాబు

హిందూదేశమునందు రాజప్రతినిధి ఇంగ్లాండు వెళ్లుటకు రీ నెలలు ముందే యిట్టి విందుల నొసంగట ఆచారమై యున్నది. లోపాలోపముల నీయారునెలలలో తీగ్గుకొనవలసినదని యుద్దేశ్యము కాబోలు. కాని నేనీ నీయారు నెలల లో చేయగల రేడియో నున్నట్లుకనబడును. కాని నా సహాధ్యోగులందరు నిచ్చటనేయున్నారగావున నీయవకాశముగైకొని ఒక్కవిషయము దెల్పెదను. నాకు కార్యభారము భరింప నలవికానిదనియు తీరికస్వల్పమనియు అందుచే నొకప్పుడు కఠినత వహింపవలసినచ్చె ననియు మీరు గ్రహింపవలెను.

అధ్యక్షులు నన్నుగూర్చి అనవసరముగ నెంతయో ప్రశంసించియున్నారు. మీరు చెప్పిన విషయములను గురించి నేను వెనుకనుండి తీసుకొని జవాబుచెప్పెదను.

రీడింగు ప్రభినిగూర్చి మీరు చెప్పిన మాటలు నాకెంతయో సంతసముగూర్చినవి. ఆమె నాకు చేసిన సహాయమును గూర్చి నేనంగీకరింపకున్నచో మిక్కిలి కృతఘ్నుడ నగుదును. ఆమె నుగూర్చి మాట్లాడునపుడు నాకిష్టమైన విషయముగావున మీరు నుకడునేర్పుతో ప్రశంసించి యున్నారు. ఒకభాగమును ముఖ్య భాగమును ముందు గౌరవించినగాని పూర్తిగా గౌరవింపజాలరుగదా.

నావిషయమై అధ్యక్షులు మూడువిధములుగా విచారించి ప్రశంసించి యున్నారు. ఇవన్నియు భోజనానంతరమున చెప్పబడిన వగుటచే కొంత యతిశయోక్తి యుండవచ్చును. గాని నిజము లేకపోలేదు. ముందు కొన్ని సంవత్సరములు గడచినవీమట్లు ఇప్పుడు నావిషయమై చెప్పబడిన కొన్ని యంశములు ఇండియన్ సర్వీసులలో అంగీకరింపబడునని నమ్మెదను. ఆ విషయములను ముందు సంవత్సరములకే విడిచిపెట్టి ప్రస్తుతము చెప్పబడిన పెక్కువిషయములను గూర్చి నాకృతజ్ఞతను చెబుచున్నాను.

సర్వీసులు

ప్రస్తుతము నామనస్సంతయు సర్వీసుల మీదనే యున్నది. సివిలు అండు మిలిటరీ సర్వీసులలో నాతో పని చేసినవారందరును ప్రస్తుతము నాచుట్టును న్నారు. నాకిష్టపడగు పదుచున్నవారి నందరినిగూర్చియు నెన్ని యోసంగతులు చెప్పవలసియున్నది. కాని యివి యెప్పటికిని అంతమొందవని భయపడుచున్నాను. ముఖ్యవిషయమే మనగా ఎవ్వ శేసర్వీసులలోనున్ను హిందూదేశపరిపాలనకు అధిపతిగానున్నవానికి అందరును తమ శక్తికొలది సాయము చేయుచుండిరి. నేనిప్పుడు వివరములు దెలుపక క్లుప్తముగా మాట్లాడినను ప్రత్యేక వ్యక్తులు చేసిన సాయము నామనమునందున్నదనియే మీరు తలంపవలెను. అప్పటికిని యిప్పటికిని సర్వీసులలో నెంతయో మార్పు కలదు.

సైనిక శాఖ

సైనిక శాఖలో శాంతిసమయములందు చిక్కు లెక్కువైనవి. పూర్వముకంటె ప్రస్తుతము మిలిటరీవారి సామర్యము లెక్కువశేయవలసినదని. వీరికొక్కప్పుడు తమకు సంబంధము లేని సివిలుగల్లంతులలో జోక్యము కలుగజేసుకొనవలసినవచ్చునున్నది. ఇంతకంటె సిపాయికి అసహ్యమైన విషయములు లేవు. అయినను నా కాలములో సిపాయి నిర్లక్ష్యము వహింపక శాధ్యత వహించి యీ కార్యములను నెరవేర్చవలసినవచ్చినది.

ప్రస్తుతము హిందూదేశములో సైనికశాఖ శిక్షణ లోను సిబ్బందిలోను సరిగా నున్నదని నా నమ్మకము.

సివిలు సర్వీసులు

సివిలు సర్వీసులనుగూర్చి నేనిప్పుడు ప్రశంసింపవలసియున్నది. కడచిన కొన్ని సంవత్సరములనుండి వారికి చిక్క-తెక్కువైనవి. 1917లో ప్రకటనయైనప్పటినుండియు నెన్నియో మార్పులు కలిగినవి. సంస్కరణము లీమార్పులు తెచ్చినవి. కాదని చెప్పుటవలన ప్రయోజనము లేదు. చాలకాలమువరకు రాజశ్రీసంస్కరణములు బూటకము లని చెప్పుదు వచ్చిరి. సర్వీసులోనున్నవాని నెవ్వనినైన అడిగినచో తన యనుభవమును బట్టి జవాబు చెప్పగలడు. (నవ్వు). పనియొక్క పరిస్థితులు మారినవి; దృక్పథము మారినది; పద్ధతులు మారినవి; బహిరంగ విమర్శనల కిప్పుడు తావు కలదు. ఈ పరిస్థితుల కనుకూలముగా సర్వీసులలో నున్నవారుండవలసివచ్చినది. కొంతమందికి కష్టమైనది. ఏకారణములేతనైన నేమి కొందరికి మార్పు లిష్టములేకపోవచ్చును. అట్టివారు గౌరవముగా పని చాలించుకొనవచ్చునని ప్రభుత్వమువారు చెప్పియున్నారు. అవకాశమియబడినది. కొందరు గైకొనిరి. కాని కొందరట్లు తీసుకొనక మారిపోయిన పరిస్థితుల తెలుసుకొని త్రొత్తపద్ధతులను త్రొత్తమార్గములను తమ కనుకూలముగా జేసుకొని హిందూదేశమునకును రాజనకును పూర్వచరిత్రల ననుసరించి నేవజేయుటకు ప్రారంభించిరి. కొంతకాలమువరకు యీ సర్వీసులను గూర్చి నిరుత్సాహము ప్రబలియుండెను. దానిని గురించి నేనిప్పుడెక్కువగా చెప్పవలసికొనలేదు. కాని ఆస్థితి తొలగిపోయినది. పూర్వచారములు పోవుననియు పూర్వపరిమాణములు గౌరవించబడవనియు పూర్వధర్మములను లెక్కగొననియు నొకప్పుడు భయముగా నుండెడిది. కాని ఆ భయ మిప్పుడు పూర్తిగా కాకున్నను కొంతవరకు తొలగి కష్టము లేక్కువైన కొలది ఎక్కువగా పని చేయుట కవకాశము కలదనియు అవకాశము లున్నకొలది ఉన్నతాదర్శముల కవసరము కలుగుననియు తెలిసినది. ఒకని యభిప్రాయములను తీసుకొనక ప్రశ్నలను రుజువుచేయునాని యభిప్రాయములనే నే నిప్పుడు తెలిపెదను.

ఇచ్చటనుండి లోను ఇండియా దొరతనమువారి సర్వీసులోనున్న వారినిగూర్చియే గాక, ఎచ్చటెచ్చటో మారుమూలలోను మంచి ప్రదేశములలోను యీ ఖండమందంతటను వ్యాపించియుండి ఎట్టి కష్టములకైన నోర్చి బాధ్యత వహించి నేవ జేయుచున్నవారి విషయమై తెల్పెదను. వీరు ఇండియా ప్రభుత్వమున కెంతయు సహాయముజేయుచున్నారు. ఇండియా ప్రభుత్వము ఏవిధముగా నున్నను ఎవ్వరిచే పరిపాలింపబడుచున్నను అట్టివారిసహాయ మున్ననే గాని తన కార్యభారమును సరిగా నిర్వహించుకొనవలసి నా నమ్మకము. అనుదినమును వీరు సమస్యలను పరిష్కరించుచుందురు. ఈపరిష్కారములు ఒకప్పుడున్నతాధికారులకు తెలియనే తెలియవు. వారు కాంతముగా తమ రాష్ట్రమును పరిపాలించుచు స్థానిక ప్రజలచేతనే గౌరవమును పొందుచున్నారు. ఇట్టి వారెట్లు తగూరగనుచున్నారో తెలుసుకొనుట సులభముగాదు. జ్ఞానమునకు సంబంధించిన పరీక్ష లుండవచ్చునుగాని పరిపాలనలో ఎక్కువపాటుసహించునదతవిషయమై పరీక్షలుండవుగదా. ఈ సర్వీసులకు కీర్తిని సంపాదించినవారు బ్రిటిషువారు. వీరికి న్యాయబుద్ధియు ధైర్యమును మొదలు. ఏమైనను ఏదిసంభవించినను న్యాయమే చేయవలెనను భావమును వీరెకలిగించిరి. ఈ సర్వీసులలో చేరుటకు పూర్వము బ్రిటిషు యువకుల కున్న నిరుత్సాహ మిప్పుడు తొలగినది. పూర్వగౌరవ మిప్పుడు తిరిగి కలిగినది. ఈ సర్వీసులలో ప్రఖ్యాతిగాంచిన యొక సభ్యుని కుమారు డిప్పుడు తిరిగి యీసర్వీసులో ప్రవేశించినాడు. మరి కొన్ని ప్రఖ్యాత కుటుంబములలోనివారు ప్రవేశించిరి. సర్వీసులు భారతాయత్త మొనర్చబడుచున్నవి. కావున నికముందు కొలదినుండి మాత్రమే కావలసియుండును. కాని మంది తక్కువైన కొలది గుణము ఎక్కువగా కావలసి యున్నది.

ఇండి-బ్రిటిషు సహకారము

జాతివైషమ్యములు తొలగి హిందూదేశములో బ్రిటిషువారి సహాయముతో హైందవులు చేయవలసి యున్నపని యొంతయున్నదని గుర్తించుకొల మొంతయో దూరములేదని నేను నమ్ముచున్నాను. హైందవునికి గల మేధాసంతతి సర్వీసులలో పనికివచ్చు ననుట నిస్సందేహము. కాని బ్రిటిషువారిలో హిందూదేశమునకుపయోగించు గుణము లేన్నియో గలవు కావున హిందూదేశము ముందు విశ్వర్యముతో అభివృద్ధి పొందవలె నన్నయిరువురును గలసి పనిచేయవలెను. (ఆ. ప్రె.)

బెల్జియంరాజు భారతపర్యటనము

బ్రిటిషుపరిపాలనా సంస్థుతి

రాజగారి అంత్య సందేశము

సిన్హ, అక్టో 19:— బెల్జియం రాజగారు భారతదేశమును వీడిపోవుదు యీక్రింది సందేశమును ప్రకటనార్థము రూటరు విదేశేవార్తాప్రకటనసంఘమునకు బంపిరి:—

(బ్రిటిషు భారతదేశమున ప్రయాణము జేయవలెనని మేమెంతయో తూకుటలముతో నుండేవారము. ఈసంవత్సరము మాత్రము విరామ మెక్కువగనుండుటచేత యీదూరదేశమునకు ప్రయాణజేయగల్గితిమి. ఈదేశమున్నను యిందలి ప్రజలన్నను మాకు ఆకర్షకముగనుండెను. ఒకటిన్నర నెలలో భారతదేశమున తయ్యము సందర్శించినందుట ఆత్మశ్రవణయేగాని రాజప్రతినిధియు ప్రభుత్వమువారును దయతో నుదారతతో మాకున్న వ్యభిచారే అంతయును జూచుటకు సాధకము జేసిరి. మేము బొంబాయిరాజధానినుండి బెంగాలు పోయి ఆ క్కడ నుండి సోల రాష్ట్రములు పంజాబు నుండి పశ్చిమోత్తర సరిహద్దు రాష్ట్రములను జూడ యిమ్ముదేశమును ఒక్కసారి కనువిచ్చిజూచిన దానికన్న బాగానే జూచితి మనకొందుము. ఈదేశమునందు మూడుఘట్టులు నాగరకతయందు గలవని మనోనేత్రమునకు గాన్పించును. ఆ రోజులలో నైకమత్వముండుట చేతనే శాస్త్రములును కళలును భారతదేశమున ప్రతస్థిగాంచెను. ప్రథమ ఘట్టునునాటి సుప్రకృష్టమగు అజంతా చిత్రరవులనున్న, సాంచీ స్థూపములనున్న, సారానాథ్ తక్షశిల శిథిల ప్రాంతములనున్న గాంచితిమి. ఆగ్రా, ఢిల్లీ ప్రాంతములందు మొగలు సామ్రాజ్యమునాటి అద్భుత ప్రాధ చిహ్నముల గాంచితిమి.

బ్రిటిషు పాలనా సంస్థుతి

మాడవ ఘట్టుమున యెక్కడ జూచినను మా కండ్లయెదుట బ్రిటిషు ప్రతిభయే గాన్పించుచుండెను. భారత సంస్థానములకు కాశీ, భరతపురం, గ్వాలియరులను ఒక్కసారి ఆటై జూచితిమి. తచ్చక్రమరూప్ర ప్రపంచవిఖ్యాతేదార్యమును మేము అనుభవించితిమి. ఇంకను స్వదేశ సంస్థానములకు గొన్నింటికి బోయి తత్తద్దేశాధిపులగాంచలేదే యనుకొంటిమి. ప్రతి రోజును మేము చిత్రముల జూచుచునేయుంటిమి. బ్రిటిషు భారతీయప్రముఖులను చాలమందిని జూచితిమి. కలకత్తాలో నుండగా సుప్రసిద్ధకవీంద్రుడు డబ్బాక్తురు రవీంద్ర నాథ్ ఠాగూరు రచించిన 'సేవన్న' అను నాటకమును ప్రదర్శింపగా జూచితిమి. సుప్రసిద్ధశాస్త్ర పరిశోధకుడు సర్ జగదీశ్ బోసు పరిశ్రమాలయమును జూచితిమి. కాశీలో పండిత మదనమోహన మాలవ్యా గంగానాథ ఝాంగర్లను దర్శించితిమి. మేము భారతదేశమంతటను పర్యటనము జేయునపుడు యీ దేశము చాల ఘలవంతమైనదనియు సస్యసమృద్ధిగగ్గి ప్రజలు శాంతముగ పరిపాలనా సౌఖ్యము ననుభవించుచున్నారనియు గనుకొంటిమి. భారత దేశపు రైతు అనాదినుండియున్న వ్యవసాయమును బాగా కృషిజేసి పట్టణముల అభివృద్ధికి తోడ్పడుటను అంతటను గాంచితిమి.

ఎక్కడ బట్టినను బ్రిటిషు ప్రభుత్వలాభములే గాన్పించెను. ఇరిగేషను, పబ్లిక్ వర్కుస్, రైల్వే రోడ్డు, ఆరోగ్యాభివృద్ధి, పాఠశాలలు, కళాశాలలు, పరిశోధనాలయములు అన్నియును బ్రిటిషు పాలనా ఫలితములను జూచునరి కబ్బురపోతిమి. ఈ పనులన్నియు ఇండియను సివిలు సర్వీసు వికాసత్వముతో గట్టిగ పనిజేయుటవల్ల గల్గినఫలితములే యగును. నేను సిపాయి నగుటచేత భారతదేశమునందు నైస్వములో సుశీక్షితులను నైనుటుండుటను గాంచి సంతోషించితిని. అందు మహాసంగ్రామ సమయమున భారత నైస్వములో పోట్లాడినవారు గలరు. వాయువిమానదళముయొక్క చాతురీసామర్థ్యములను పెషావరులో కొంచెము గాంచితిమి.

బ్రిటిషు భారతీయాధికారులును, ఆనధికారులును మాకు యెక్కడబట్టినను మిత్రభావముతోనుండి బౌదార్యమును జూపినందులకు తగినటుల సంస్తుతింప జాలము. రాజప్రతినిధియు, రాష్ట్రముల గవర్నరులును, భారత సంస్థానాధీశులును, మాయెడల నాదార్యమును జూపినందులకు కృతజ్ఞతను చెల్పుచున్నాము.

(సం) ఆల్బర్టు

(ఆ. ప్రె.)

చెన్నపురి బజారుధరలు

1925-వ సం॥ అక్టోబరు 20-వ తేది మంగళవారము

1. ధాన్యములు

దనియాలు బా 1-కి	ర 80 0 0	మొదలు 42 0 0	వరకు
బియ్యముబస్తాలు		మొదలు	వరకు
కుసుమ తెనాలివి	,, ప 48	గలవి ర 14 0 0	15 0 0
నెలూరివి	,, డిటా	,, 15 8 0	16 0 0
డిల్లి	,, డిటా	,, 16 0 0	17 0 0
రాగులు	రా. 164 బస్తా 1-కి	,, 8 12 0	9 0 0
నువ్వులు	,,	,, 20 0 0	24 0 0

2. ధాన్యము పప్పులు

కందులు బస్తా 1-కి ర 205	,, 12 8 0	18 0 0
నెనగలు	,, డిటా	,, 12 8 0 18 0 0
పెసలు	,, డిటా	,, 18 8 0 14 8 0
మినుములు	,, డిటా	,, 15 4 0 16 8 0
ఉలవలు	,, ర 164	,, 8 8 0 9 0 0

3. నూనెవస్తువులు

నువ్వులనూనె బా 1-కి	,, 150 0 0	152 0 0
నయ్యి మ 1-కి	,, 14 0 0	25 0 0
కొండాపురంవేరు నెనగపప్పుబా1కి	,, 58 0 0	59 0 0
ఇతరప్రదేశము	,,	,, 54 0 0 56 0 0
వేరు నెనగనూనెగానుగబా1-కి ర 115	మొదలు 112 0 0	అముదము బా 1-కి
	,,	110 0 0 112 0 0

4. చిల్లరవస్తువులు

చాయపసుపు బా 1-కి	,,	100 0 0	
కూరపసుపు	,,	45 0 0	50 0
మిరపకాయలు(గుంటూరివి)బా1కి	,,	100 0 0	110 0
గుంటూరుపాయకట్టు నీలిమందు మణుగు 1-కి		ర 45,5	
కాళహస్తీపాయకట్టు	,,		,, 50,5
తెల్లము బా 1-కి		ర 40 0 0	60 0
చింతపండు బా 1-కి	,,	60 0 0	80 0

5. ఇనుము

వట్టారకం బా 1-కి	,, 28 0 0	38 0 0
చదరం	,, 28 0 0	36 0 0
రవుండు	,, 38 0 0	45 0 0

6. లోహములు

చండి 100 కులంకి	,, 72 0 0	75 8 0
బంగారము, కులము 1-కి	,, 21 4 0	21 8 0
పవరము 1-కి	,,	18 5 3
ఇత్తడి బా 1-కి	,, 256 0 0	260 0 0
రాగి డిటా	,, 280 0 0	281 0 0
అస్కాచక్కెర 226 పా1 గలవి	29 0 0	29 4 0

7. దూది

బోండావెట్టుబారు 1-కి	ర 300 0 0
పల్నాడు దూది	,, 215 0 0

8. నూలు

కోయిలేపట్టి నెం 10 $\frac{1}{2}$ పెట్టె 1-కి	,, 7 0 0
మధుర నెం 12 $\frac{1}{2}$ పెట్టె 1-కి	,, 4 12 0
పుట్లూరు యేనుగ నెం 8 $\frac{1}{2}$ పెట్టె 1-కి	,, 7 4 0
మూలయేనుగ నెం 20	,, 9 8 0
వద్వాన్ నెం 24 $\frac{1}{2}$,, 9 12 0
14 $\frac{1}{2}$ క్లీఫ్ పక్షి	,, 7 4 0
నెం 20 తెన్ని సింహం యీటె	,, 9 4 0
నెం 22	,, 9 12 7
నెం 12 $\frac{1}{2}$ తెన్ని సర్కు	,, 8 0 0
నెం 14 $\frac{1}{2}$,, 8 4 0
నెం 12 $\frac{1}{2}$ ఆల్లెస్సు	,, 7 2 0
నెం 12 $\frac{1}{2}$ కోయిలుపట్టి	,, 7 8 0
నెం 22 $\frac{1}{2}$ రంగవిలాసి	,, 9 8 0
నెం 14 $\frac{1}{2}$ రాధాకృష్ణుడు	,, 7 4 0
నెం 12 $\frac{1}{2}$ సాండుబెరి	,, 10 0 0

బెండుచేసిన భారతి సంపుటములు

1924 జనవరి సంచిక మొదలు ఆఱు సంచికల కొకసంపుటమువంతున మూడుసంపుటములు విక్రయమునకు సిద్ధముగ నున్నవి.

గట్టి బెండు- సగముతోలు, సగము క్యాలి కో గిల్లువేరు- అందముగా నున్నది. ఒక్కొక్క సంపుటము వెల రు 4-8-0.

కపాలావ్యయము ప్రత్యేకము.

భారతి ఆఫీసు, 7, తంబు శెట్టివీధి, మద్రాసు.

మద్రాసు వెన్నెత్తి

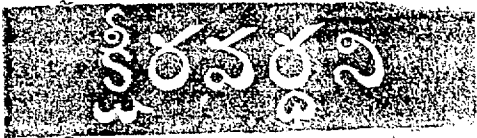
ప్రతి రకము డ్రాయింగు పెన్ సెట్లయొక్క శ్రేష్ఠత్వమునకు, పోడిమికి పూచీ యివ్వబడును.

మద్రాసు వెన్నెత్తి ఫ్యాక్టరీవారిచే మాత్రమే తయారు చేయబడుచున్నది.

వీటిని ఉపయోగించి స్వదేశోద్యమమునకు ప్రోత్సాహ మొనగడు. వివరములకు ఈ దిగువ విలాసమునకు వ్రాయుము:

1964

వి. వెరుమాళ్ శెట్టి అండ్ సన్స్, మద్రాసు

యిది పిల్లలకు చనువైన నృధిచేయును. కృత్రిమపాల ఆహారము నిచ్చు పిల్లలను పోషించుటచేకలగు ధనవ్యయము, రోగసముదాయము తప్పి పోను. బుడ్డి 1 కి ధర రూ 1-8-0.

ఆయుర్వేదభూషణ నోరి రామశాస్త్రి, ప్రొవైటరు, ఆయుర్వేదనిలయము, బెజవాడ.

పురమావీపనులుకు, పోకరవనులకు సుప్రసిద్ధమైన నిలయము

బహుమాన మిచ్చు గిన్నెలు, పంజెపు లోటాలు, పలుకరములలోను, పరిమాణము లందును మావద్ద సిద్ధముగా నున్నవి. ఇవిగాక సకలమైన వెండిసామానులు, బంగారు బహుమాన పరికములు, డాలరులు, సాదా ఉంగరములు, కెంపులు, పువ్వరాగములు చెక్కిన ఉంగరములు కూడ నున్నవి.

సవరము బంగారుకు, సీమ వెండికి పూచీనిచ్చెదము.

యిదివరలో మావద్ద తేరముచేయనివారు ఒకవధా చేయగోరెదము.

ఉమ్మడి రామయ్య శెట్టి, గురుస్వామిశెట్టి కంపెనీ

నగల వర్తకులు, 25, చైనాబజారు రోడ్డు, మదరాసు.

హిందూ ముసల్మానుల ఐకమత్యము! నవలకాదు, నాటకము కాదు!

ముహమ్మదీయుల మతగ్రంథము

జాతీయ ఔన్నత్యము!

కురానుషరీఫు

శాశ్వతవాఙ్మయము!

కర్త: చిలుకూరి నారాయణరావు, ఎమ్. ఏ. ఎల్. టి.

(రాజమహేంద్రవర కళాశాలయందు సంస్కృతాంధ్ర భాషాధ్యాపకులు)

800 పుటల గ్రంథము: వెల సాధారణప్రతి రూ 3 లు; ఉత్తమప్రతి రూ 4 లు.

దయచేసి ఒక పుస్తకమును కొనండి. ఆంధ్రవాఙ్మయమును పోషించండి.

వలయువారు: మేనేజరు, ప్రపంచమత గ్రంథమాలా కార్యస్థానము,

ఇన్నీసువేట, రాజమహేంద్రవరము.

శ్రీమద్వాత్సీకిరామాయణము

మాత్రకోశవ్యాధులు - ఒక కొత్త చికిత్స

URESOL (యూరిసోల్)

ఆను ఔషధమును వాడుటచే తప్పక నిజముగా కుదురును

9 మొదలు 12 కాపీసల్య ఉపయోగించిన చాలును

అన్ని మందుల హేతులందు, యితర దుశాణములందు విక్రయమునకు దొరకును.

ప్రాప్తికృస్తు కావలసినవారు ఈ దిగువ విలాసమునకు వ్రాయవలెను.

C. T. Hari & Co., 46, Singarachari Street Triplicane, Madras

శ్రీమద్వాత్సీకిరామాయణము

ఓంకారము నేడములకు మూలమైనట్లును గాయత్రీమంత్రము మంత్రములకెల్ల ప్రారంభమైనట్లును శ్రీమద్వాత్సీకి విరచిత రామాయణము కావ్యములకెల్ల నాడియై యలరారుచున్నది. సర్వోత్కృష్టతెగల యీ రామాయణమహర్షనమునకు మహాశిష్యు లనేకు లనేక సంస్కృతివ్యాఖ్యానానతిరముల నేర్పరచియుండిరి. అందు గొన్ని ముద్రింపబడి దర్శనీయములుగను గొన్ని ముద్రింపబడని దర్శనశాలభ్యము లేకయుండుటయు గాంచి బ్రహ్మశ్రీ భమిడిపాడి కామేశ్వరశాస్త్రిగారు ముద్రితముద్రిత వ్యాఖ్యానముల జాలవఱకు సంతరించి పండితులు పామరులు త్రిమతగులు తదితరులు సంస్కృత వ్యాఖ్యానానతిరలము సుగముగా బ్రవేశించి చూచి యంద లీవిశేషములగావించి సంశ్లేషించునట్లు సౌకనాబరగు సంపూర్ణాంధ్ర వ్యాఖ్యానమును; ప్రతిష్ఠాకమునకు ప్రతిపదార్థము, తాత్పర్యము, విశేషార్థములు, కథాసంబంధము ననుసరించి చిత్రపటములును గలిగి యలరారునట్లు రచించి 50 పానుల డబుల్ రాయల్ పైజా శ్లేజాకాగితములమీద రెండుమాసముల కొక్కొక్కసంపుటముగా బ్రకటింపచున్నారు. సంపుటము 200 పుటలు గలిగి టైపు చేయబడియుండును. జీవితవిశేషము నిందుగడువ బద్ధకంకలులే శ్రీ శాస్త్రుగిలవారు దీనంగల రాజకీయ నైతిక సాంఘిక మతభర్తృములను, విహికాస్మిక మాగ్గులను గరతలామకముగాజేసి ముద్రించుచున్నారు. ప్రతి భారతీయాంధ్రుడు బలింపదగిన గ్రంథము ఇంతవఱకు బాలకాండము ఆగ సంపుటములు ముద్రింపబడినది. ఆయోధ్యాకాండ సంపుటములు ముద్రింపబడుచున్నవి. సంపుటము లన్నియుం బెప్పించుకొనువారు శాశ్వత చందాదారులుగా నెన్నబడుదురు. శాశ్వతచందాదారులు మొదట రు 0-8-0 లు ప్రవేశదరమును చెల్లించవలెను. సంపుటము 1 కి పోస్టబర్యులుగాక చందాదారులకు రు 1-2-0 ఇతరులకు రు 1-8-0 వివరములు మాకువాసి తెలిసికొనవచ్చును. వలయువారు:— శ్రీమద్వాత్సీకిరామాయణ గ్రంథమాలా కార్యస్థానము, ఆర్యాపురము, రాజమహేంద్రవరము.

స్టీలు సెల్ వెటి

2233

ఇది 1862 సం॥ రము నందు కనిపెట్టబడి, యింకను దీని గుణము వృద్ధియగుచున్నది. ప్రపంచమునందు ఏదియు దీనిని మించుటకు వీలులేదు. యిప్పుడే గవర్నమెంటు కలెక్టరాట్ల గారైన రామన్ మిషన్ గారి వద్దనుండి ఒక యోగ్యతాపత్రక పచ్చినది. "నా గడమునందు గజ్జయుండి, తినివేయుచుండెను. తక్షణమే మీ ఔషధమును వాడితిని. గజ్జ విడియనది. మొండి గాయండిన స్థలమునందు మరల వెల్లుకులు మొలచుచున్నవి."

బుడ్డి 1-కి ధర రూ 1-0-0.

టోకు ధరలకు ఈదిగువ విలాసమునకు వ్రాయుము.

Collingwood & Co., Mount Road, Madras

గురునహాయము లేక యే హిందీ నేర్చుకొనుడు

ఇట్లో కూర్చుని హిందీ నేర్చుకొనుటకై ఈక్రింది చిరు నామాకు వ్రాసి కావలసిన పుస్తకములు తెప్పించుకొనుడు. కేటా లాగు ఉచితముగా పంపబడును.

హిందీ స్వబోధిని

పం॥ హృషీకేశశర్మగారిచే వ్రాయబడినది.

హిందీక పహలీ పుస్తక్ 0-2-0 హిందీక దూసరీపుస్త 0-4-0

,, తీసరీ ,, 0-6-0 ,, చాధి ,, 0-8-0

హిందీ పాఠమాలా ,, 0-2-0 హిందీ అనువాదమాలా 0-8-0

ఇందు తెలుగు హిందీపాఠములు అనువాదము చేయుట కనుమలమునవి కలవు.

హిందీ తెలుగునిఘంటువు రు. 2 తెలుగు హిందీనిఘంటువు రు. 1

ఈ రెండు నిఘంటువులు శ్రీ జంధ్యాల శివస్వామిశాస్త్రి గారిచే రచింపబడినవి. (2805)

హిందీ ప్రచారకార్యాలయం,

తిరువల్లిక్కేజీ, మదరాసు.

కమలామణి లేఖలు

వెల 6 అణాలు- డజను 3 రూపాయలు

గ్రంథకర్త:— బి. ఎ. బి. ఎల్, హైకోర్టు వకీలు

రెంటాల. వెంకట సుబ్బారావు పంతులు గారు

ఉద్యోగకారణమున విదేశగతుడైన భర్తకు

కమలామణి వ్రాసిన యీ లేఖలు వట్టివలపు జాబులు

గాక ప్రేమామృతము తోడ నిండి లోకాచార వ్యవ

హారముల విచిత్ర వర్ణనము కలిగియుండుటచే స్త్రీపు

రుషులకెల్ల పఠనీయములు. ఆన 1902 సం॥ జూను

మాసములోనివి యాంగ్లేయ భాషలో ప్రచురింపబడు

(Kamala's Letters to Her Husband) ప్రపంచ

మెల్లెడల వ్యాపించియున్నవి. చక్రవర్తి మొదలుగ

లక్షలకొలది జనులు జదివి శ్లాఘించియున్నారు. లే

ఖరూపకమయ్యను చదువ కట్టకధగాగన్నట్టి తుట్టుతు

దకు కమలామణికి సంప్రాప్తమగు దుర్గతి అత్యంతవ్య

సన కరముగా నుండును. విశేషప్రతులు లేవు.

వికొరియా డిపో, మైలాపూరు, మదరాసు

నచ్చనివో! సొమ్మువాపసు చేయబడును!!

జాతకరత్నము 11 భాగము

ఇది మూడు 280 పుటలుగల యద్భుతగ్రంథము. లగ్న స్ఫుటము, భావస్ఫుటము, గ్రహస్ఫుటము, అష్టకవర్ణ, హాడశం వర్ణ, ద్వాదశభావఫలితములు, దశాంతర్దశాఫలితములు, మున్నగు పెక్కుహాంశములతో శ్లోకతాత్పర్యరూపమున ఈగ్రంథము వ్రాయబడియున్నది. పెక్కుజాతులను లుదాహరణగా జ్యోతిర్దాదభావమును చర్చింపబడినవి. జ్యోతిషాంశములన్నయు చక్కగా ఇవచ్ఛబడినవి. ఇది యింటిబోధినిఫల్యుడు. వెల 2 0 0. మొదటిభాగము రు 1-0-0. పోస్టేజీ ప్రత్యేకము.

గ్రేట్ యిండియన్ జ్యోతిషాలయము,

2181

కళింగేట, విశాఖపట్నంజిల్లా.